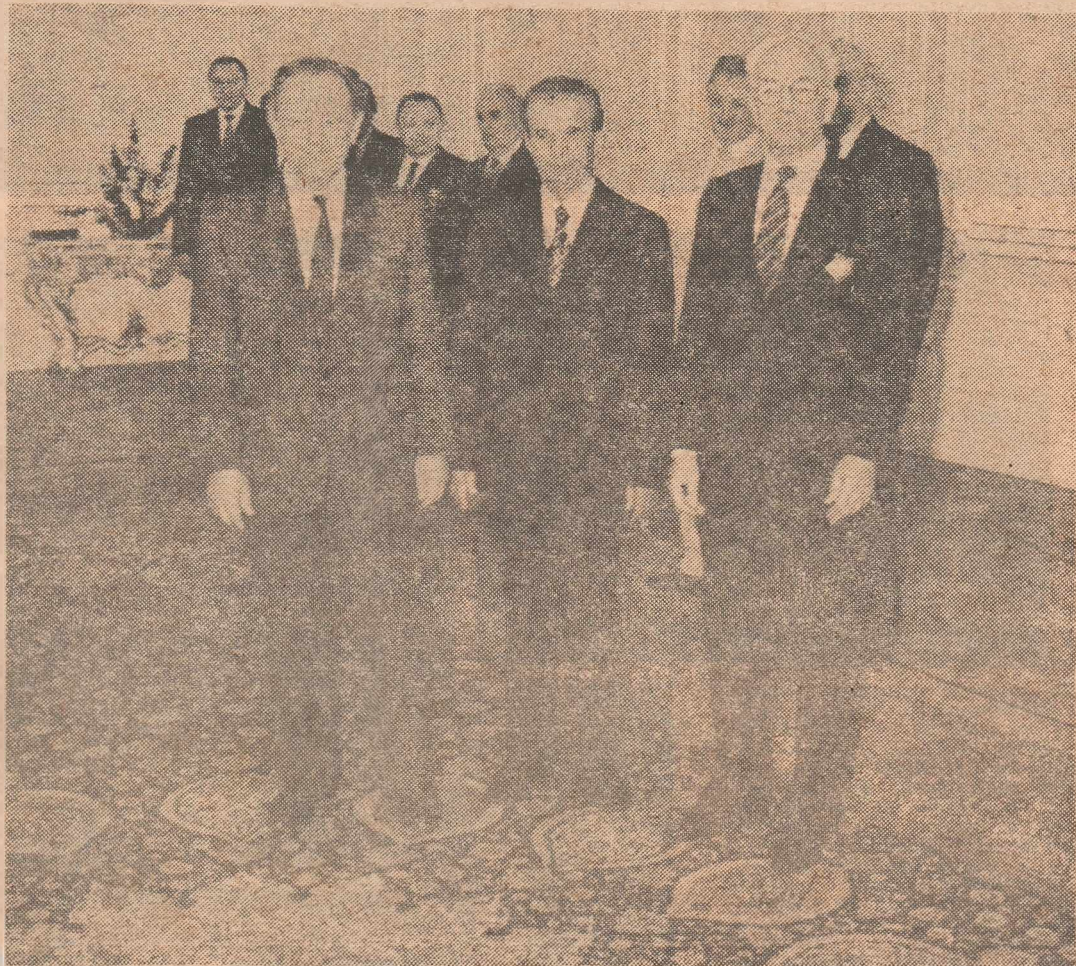

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a făcut o vizită prietenească de lucru în Republica Socialistă Cehoslovacă

Vizita prietenească de lucru efectuată de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în cursul zilei de miercuri, 17 mai, în Republica Socialistă Cehoslovacă, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, s-a înscris ca un nou moment important în bogata cronică a relațiilor româno-cehoslovace.

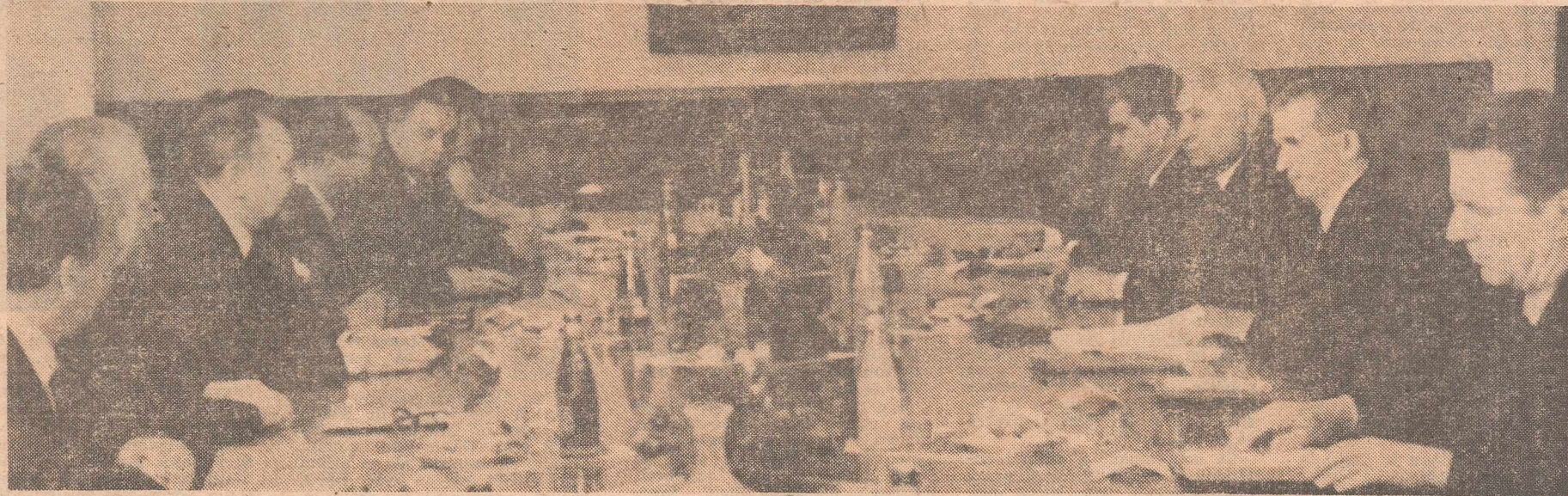
Pe aeroportul Otopeni, conducătorul partidului și statului nostru a fost salutat, la plecare și la sosire, de tovarăsa Elena Ceaușescu, de membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, precum și de membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale, organizații de masă și obștești, de alte persoane oficiale. Au fost prezenți însărcinatul cu afaceri ad-interim al Republicii Socialiste Cehoslovace la București, membri ai ambasadei. În semn de ales omagiu, pionieri români și cehoslovaci au oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu buchete de flori.

Pe aeroportul internațional Ruzyně, la sosirea și la plecarea din Praga, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost salutat cu multă căldură de tovarășul Milos Jakes, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, și tovarășul Gustav Husak, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, de membri ai Prezidiului și Secretariatului C.C. al P.C. din Cehoslovacia, de membri ai guvernului, de alte persoane oficiale. Au fost prezenți ambasadorul României la Praga și ambasadorul Cehoslovaciei la București.

Noile convorbiri și înțelegeri la nivel înalt româno-cehoslovace s-au înscris sub semnul colaborării rodnice tradiționale, evidențiind cu putere dorința de a dezvolta în continuare relațiile dintre partidele și statele noastre. În cadrul convorbirilor oficiale, desfășurate în două runde, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Milos Jakes, s-a subliniat că vizita prietenească de lucru a condu-

cătorului partidului și statului nostru constituie o înaltă expresie a bunelor relații care s-au statornicit și se dezvoltă între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, între Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă, între ambele popoare, precum și un fertil prilej de afirmare a dorinței comune de

(Continuare în pag. 3)

După o iarnă lină, primăvara a izbucnit strălucitoare pe întreg cuprinsul patriei, de din vatra de descălecători a Maramureșului până la țărnuțul mării lui Mircea cel Mare, din cetatea de scaun a Sucevei până în cetatea Băniei, din Sătmăr până în Vatra Dornei și Dorohoi, parcă anume să aducă din umbrele îndepărtate ale trecutului, străbunii domnitori și tribunii în nimbul de lumină tinăra a prezentului.

Am văzut — cutreierînd țara mea — tractoare arînd, semănătoare semănînd, turme și cirezi păscînd sub pavăza și munca mereu cîreătoare a omului demiurg și sub însemnul de adevăr și de vis al epocii. Am văzut vagoane încărcate cu minereu felurit scăpărînd sub bălăia fătișă a razelor soarelui, ca pe o zestre tri-

misă mereu, zi de zi, în trezoreriile statului, de minerii care muncesc jos, într-o lume fără cer. Am auzit salvele salutare de dinamită din carierele abrupte de piatră și forfota

Patria în primăvară

furnicarului de oameni care scot, prelucurează și cară marmura, piatra de construcție, piatra de var spre marile șantiere. Am văzut mașinile, unele în chip de oglinzi de oțel, cu designul lor care armonizează frumosul cu folositorul. Pe cerul de azur decantat al primăverii, am văzut avionul românesc. Pe întinderile

marilor ape, cargoul românesc. Pe benzile îmbietoare ale șoselelor, limuzinele și camioanele românești. Sub pămînt, săgețile amețitoare ale trenurilor metroului românesc, în-

tr-o economie plenitudinară, care poate produce aproape tot ceea ce se poate gîndi și visa, sub însemnul reprimenirii continue, ca de primăvară. Căci primăvara din natură își are simetriile ei solare, primenitoare, într-o primăvară a timpului nostru românesc, într-o primăvară a cugetului și sufletului nostru, a felului

nostru de a cugeta și simți. Într-o primăvară a lucrării ideate și apoi împlinite. Într-o primăvară a omului, a oamenilor, a poporului, a neamului, a țării.

Este primăvara în care mă prenumăr și eu, cu ai mei, cu familia mea care, prin urmași se imprimăvărează, trecînd ca un cîntec proaspăt și înalt, prin fusurile de lumină ale orelor la soroșul eminescian al teilor ce dau în horbotă de floare, la marginea de iezătură a Capitalei, lîngă lacul cu nume de Tei, lîngă lacul cu nume de floare. — Floreasca, pe splaiul unui rîu cu Apă dulce.

Metafora primăverii înundă, asadar, totul: lucrurile și ființa, materia și spiritul.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

Buletin de oraș tânăr

La mulți ani, Ianca!

Am fost la Ianca în urmă cu trei ani. Era cea mai mare așezare rurală din județul Brăila, o comună frumoasă, cu realizări din cele mai bune. Aurel Cioranu, primarul de pe atunci al comunei ne arăta realizările edilitare și gospodărești ale localității pe care o conducea și cu mindrie și cu oarecare pedanterie, atent să nu omită nimic. Un atelier de reparat televizoare, un centru de sucuri sau micul atelier de pufuleți erau tot atâtea victorii care meritau consemnate. Asfaltarea unor străzi, câteva sute de metri în plus de canalizare, câteva blocuri, parter și etaj cu patru apartamente, destinate specialiștilor, însemnau apropierea zilei dorite de toți cînd Ianca va deveni oraș. Viitorul acesta oamenii și-l doreau cît mai apropiat.

Și, iată, acea zi a sosit, nici mai devreme, nici mai tîrziu, ci atunci cînd comuna și-a meritat cu adevărat numele de oraș. În acea zi, 5 mai 1989, istorică pentru fiii acestei localități, a fost conștințit statutul noului oraș. A fost cea mai frumoasă zi din existența de peste un secol și jumătate a localității. Vechiului cătun, care în urmă cu 155 de ani se numea „Adunații de pe malul Buzăului” a devenit astăzi o localitate înfloritoare, demnă de numele de oraș.

Am sosit din nou la Ianca la câteva zile după ce devenise oraș. Vechea denumire a stației de cale ferată, Halta Ianca Sat, nici nu a avut timp să fie

schimbată. De la gară o luăm pe strada care ne duce în centrul orașului. Este acea nelipsită Stradă a Gării din fiecare oraș, cum se numeau într-o vreme, frumos și inconfundabil, străzile lungi și drepte care uneau garile de centru, pe care trecea din cînd în cînd o trăsură, de cele mai multe ori singura, trasă de un cal prea bătrîn și înțelept să nu se mai sperie de ceva.

Pînă la primărie sînt vreo trei sute de metri. De o parte și de alta a străzii, casele și curțile scilesc de curățenie, de albul strălucitor al varului, de verdele crud și proaspăt al pomilor și viilor atîrnate pe sîrme, de coloritul incîntător al florilor. Și blocurile de locuințe îți dau impresia că au fost date în folosință în urmă cu câteva zile. Ceva sărbătorec emană din tot ce ne înconjoară.

Vasile Sighinaș, primarul noului oraș, oficiază prima căsătorie. N-are 40 de ani. Încins cu un tricoul nou-nouț, emoționat ca și mirii, rostește frazele solemne care vor umi pentru totdeauna într-o căsătorie cu siguranță fericită și rodnică pe Ionel Brînduș, instalator la I.A.C.M. sau altfel spus constructor de case și Marioara Naziru, operator chimist la Întreprinderea de industrializarea sîciei de zahăr.

Să consemnăm și primul cetățean al orașului, născut și nu făcut orașean. Este vorba despre Mirela Curelaru, ai cărei părinți sînt mîncători la Schela

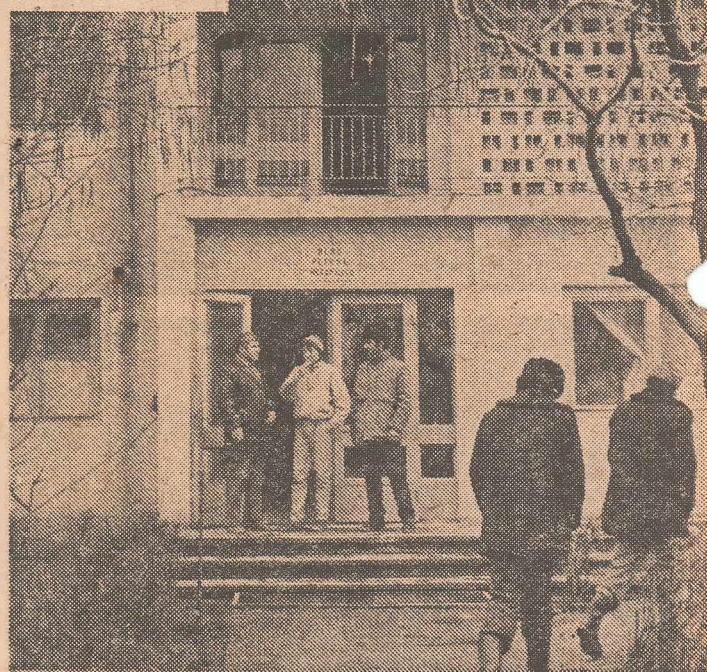
de producție petrolieră Ianca. Transformarea comunei Ianca în oraș, act de importanță istorică pentru locuitorii localității, și nu numai pentru ei, este fundamentat pe dezvoltarea impetuoasă, pe toate planurile, a comunei în ansamblul prefacerilor înnoitoare petrecute pe întreg cuprinsul patriei, ca urmare a politicii profund științifice și umaniste a partidului, a grijii permanente a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru ridicarea României pe noi culmi de civilizație și progres.

La ceasul sărbătorec al transformării comunei în oraș, bilanțul realizărilor consemnează un volum al activității economice de circa 1,2 miliarde lei, pe locuitor revenind 109 610 lei, importante unități industriale, unele cu pondere însemnată în economia județului, cum sînt Schela de producție petrolieră, Schela de foraj, Întreprinderea de industrializarea sîciei de zahăr, precum și Abatorul de păsări, Centrala termică de zonă, Centrul de vinificație, unități de industrie mică. Aici își desfășoară activitatea o stațiune de mecanizare a agriculturii, 3 cooperative agricole de producție, o asociație economică intercooperatistă, ferme avicole și altele.

Cei 11 mii de locuitori dispun de circa 1 000 apartamente, 13 000 metri pătrați spații comerciale, 30 kilometri rețea de apă potabilă, 12,6 kilometri trotuare asfaltate, două licee, agroindustrial și petrolier, 7 școli generale, dispensare medicale și altele.

În biroul primarului actual îl întîlnim și pe Aurel Cioranu, acum ieșit la pensie. A venit să dea o mîină de ajutor. Stațeta, după cum se știe se preda din mers, sau cel mai adesea din fugă. Ziua de sărbătoare din 5 mai a fost un bine venit prilej pentru asumarea unor angajamente ale cetățenilor de a munci cu dăruire pentru dezvoltarea pe mai departe a localității. Între primele probleme, care nu sînt formale, se află schimbarea denumirii stației de cale ferată. Apoi, aici ar trebui să oprească și acceleratele. Afluența mare de specialiști din diverse domenii care au treburi la Ianca justifică această măsură.

Grigore Botezatu, pictor la Cooperativa „Prestarea”, are mult de lucru. Toate firmele pe

care scrie comuna Ianca trebuie schimbate, trebuie să respecte adevărul — Ianca este oraș.

Virgil Drăghici, secretar adjunct al Comitetului de partid orășenesc ne însoțește prin tînrul oraș. De la bun început, trebuie să spunem că ne aflăm într-adevăr într-un oraș, curat, cochet, gospodărit cu dragoste. Cum este firesc, gîndurile se îndreaptă spre viitor. În perspectiva imediată se află o cîmpărire de 340 tone pe an, a cărei construcție a și început, 2 ferme piscicole, Fabrica de confecții pentru 500 locuri de muncă. În viitorul imediat se vor construi încă 1 600 apartamente, din care anul acesta vor fi date în folosință 340. Vor fi construite judecătoria, notariatul, unitatea financiar-bancară, Centrul „Cîntarea României” cu 500 locuri, Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei, biblioteca, creșe, un spital cu 250 paturi, 2 500 metri pătrați spații comerciale la parterul noilor blocuri, 7 500 metri pătrați spații pentru prestări servicii, grădina publică în suprafață de 70 mii metri pătrați, săli de sport, bazine de înot, hotel cu 175 locuri, terenuri sportive, spații pentru mica industrie și, nu la urmă, un nou sediu politico-administrativ. Stadionul cu 15 mii

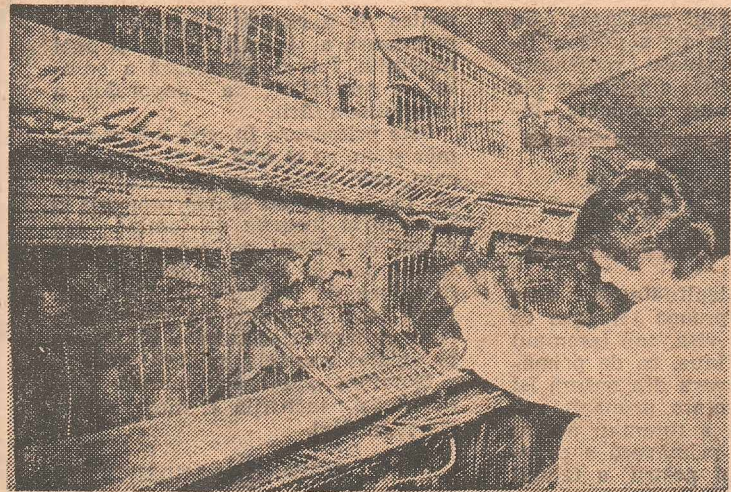
locuri este în stadiul de finisare. Aici funcționează o pistă de dirt-track, pînă în urmă cu câteva zile singura omologă pentru concursuri internaționale din mediul rural.

Ne așteptăm ca la Ianca să se întoarcă mulți din fiii localității care trăiesc și muncesc acum prin alte locuri. Noi instituții administrative, noi întreprinderi vor face să crească populația orașului la circa 15 000 locuitori într-un timp foarte scurt. Sîntem pregătiți să-i primim așa cum se cuvine, ne spune tovarășul Drăghici.

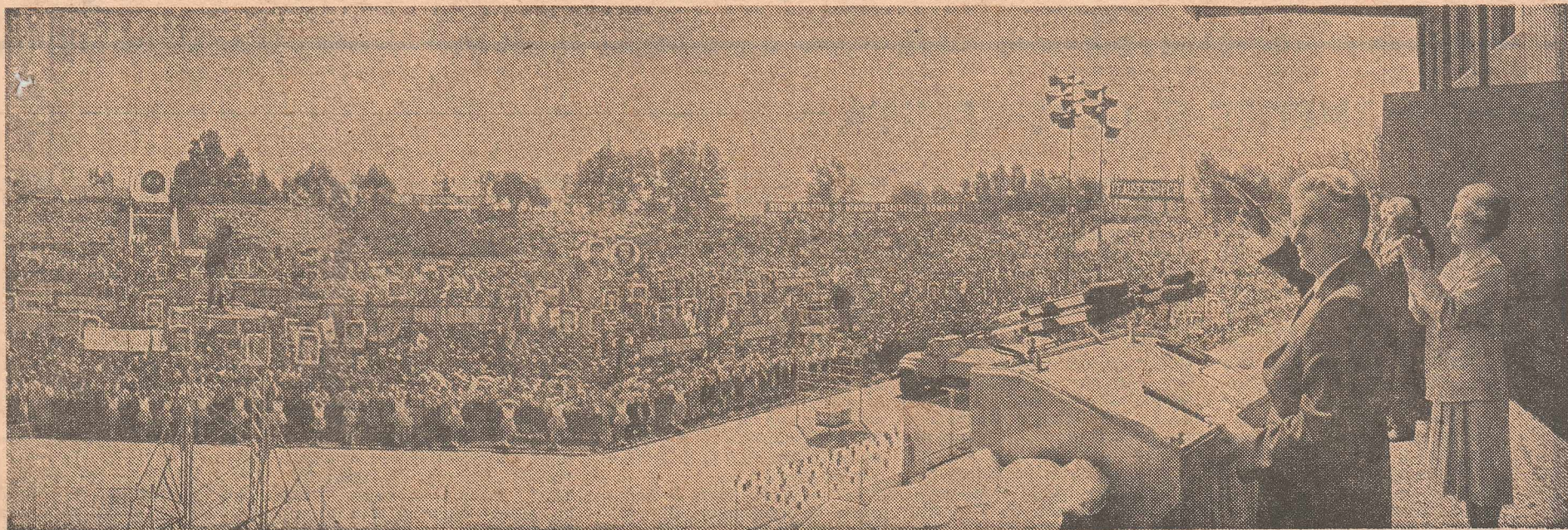
În acest tînr oraș, totul este mișcare și devenire spre mîine, spre o viață mai civilizată, mai plăcută și îndestulătoare, spre un viitor conturat de programele de dezvoltare generală a țării, cu grijă pentru bunăstarea și fericirea oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei.

La această zi de sărbătoare, care au trăit-o locuitorii orașului Ianca, o sărbătoare la care am participat cu toții pentru că devenirea oricărui colț al patriei este o sărbătoare a tuturor, ne slujim de prilej adresăm urarea La Mulți Ani Ianca!

OPREA GEORGESCU
Fotografii de ELENA GHERA

Rodnicul dialog de lucru cu oamenii muncii din Mehedinți

Cu fierbinte spirit revoluționar, cu neslăbită dragoste de țară

După cum se știe, la sfârșitul săptămânii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a efectuat o vizită de lucru în județul Mehedinți, a cărei început a fost anunțat în numărul precedent al revistei noastre. Revenim mai pe larg asupra acestui eveniment care — asemenea altor evenimente asemănătoare petrecute în cei peste 24 de ani de când în fruntea partidului și a statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu — atestă mereu, cu noi și noi semnificații, faptul că patria este cabinetul de lucru al secretarului general al partidului și președintelui Republicii, fapt că, în cadrul sistemului democratic al noastre muncitorești-revoluționare, dialogurile purtate la fața locului cu făuritorii bunurilor materiale li s-a atribuit un loc distinct, de o deosebită importanță pentru examinarea modului cum se desfășoară activitățile de dezvoltare economico-socială a patriei, pentru adoptarea unor măsuri concrete, eficiente, de a se putea să conducă la soluționarea imediată a unor probleme care apar într-un loc sau altul în legătură cu realizarea planului, să determine perfecționarea continuă a activității în toate sectoarele.

Semnificația distinctă a recentelor vizite de lucru efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în ju-

detul Mehedinți, derivă din faptul că ea a avut loc într-o perioadă când întregul nostru popor se pregătește să întâmpine cel de-al XIV-lea Congres al partidului și cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă prin noi și importante succese care să ateste voința sa fermă de a îndeplini hotărârile Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, de a transpune în viață ideile, tezele și orientările cuprinse în expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marele forum democratic din luna noiembrie 1988, pentru a pune astfel baze temeinice realizării noilor obiective de dezvoltare economico-socială a patriei în ultimul deceniu al acestui mileniu. În acest context, întâlnirile secretarului general al partidului cu diverse colective de oameni ai muncii din industria și agricultura județului Mehedinți și, mai cu seamă, marea adunare populară a oamenilor muncii din Drobeta-Turnu Severin, — care a încununat vizita, ca un moment cu profundă semnificație politică — au prilejuit manifestarea puternică a sentimentelor de nețărmurită dragoste, înaltă prețuire și aleasă recunoștință pe care mehedințenii, asemenea întregii noastre națiuni, le nutresc față de cel mai iubit fiu al poporului, strălucitul strateg al edificării României so-

cialiste moderne și au dat expresie hotărârii de nezdruclinat de a acționa într-o deplină unitate în jurul partidului, al secretarului său general, pentru îndeplinirea programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, pentru înaintarea sa fermă spre comunism.

Momentele de analiză din cadrul vizitei s-au desfășurat în 8 unități industriale și agricole care, așa cum aprecia secretarul general al partidului, au o importanță deosebită în realizarea unor obiective de seamă ale industriei românești, în îndeplinirea noii revoluții agrare, precum și în cadrul întâlnirii tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, cu membrii Biroului Comitetului județean Mehedinți al P.C.R., care a prilejuit examinarea aprofundată a activității desfășurate de organizația județeană de partid pe multiple planuri — cu deosebire în economie, dar și în munca politică, organizatorică, ideologică și cultural-educativă — a căror întreprindere și osmoză trebuie să se materializeze prin manifestarea spiritului revoluționar în gândire și acțiune care, la rindul său, se validează în practică — așa cum aprecia secretarul general al partidului — prin modul cum se realizează sarcinile, se soluționează problemele, se îndeplinesc programele de dezvoltare economico-socială a județului.

O strălucită sinteză a concluziilor desprinse cu ocazia noii vizite de lucru în județul Mehedinți a constituit-o cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Drobeta-Turnu-Severin, urmărită cu viu interes și deplină satisfacție de peste 60 000 locuitori ai orașului și din localitățile învecinate, care au subliniat în repetate rânduri, cu puternice urale și aclamații, adevărul lor deplin la politica internă și externă a partidului, la ideile și orientările cuprinse în cuvântare. De fapt, această nouă cuvântare a secretarului general al partidului a prilejuit — pornind de la realitățile județului Mehedinți și pe baza argumentelor oferite de dezvoltarea economico-socială a întregii țări în anii socialismului și îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului — evidențierea unor adevăruri a căror valoare și semnificație sînt de o importanță deosebită acum, cînd, pregătind cel de-al XIV-lea Congres al P.C.R., partidul, întregul popor evaluează drumul parcurs și proiectează viitorul. Compararea Mehedințului de azi cu cel de-acum un sfert de veac, ca de altfel și a numeroase altor județe — releva tovarășul Nicolae Ceaușescu — confirmă justetea politicilor partidului de dezvoltare armonioasă, echilibrată a tuturor județelor țării, care a condus

pretutindeni la dezvoltarea unei industrii puternice, a agriculturii, a celorlalte ramuri și, pe această bază, la înflorirea tuturor localităților, la ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Mehedințiul, ca de altfel toate județele țării, întreaga Românie — releva, de asemenea, secretarul general al partidului — atestă forța revoluționară a principiilor socialiste de organizare a activității economico-sociale, faptul că numai pe calea socialismului vom ridica națiunea noastră la un nivel nou, superior, de civilizație și viață. Iar o asemenea forță revoluționară izvorăște din însuși partidul comunist — centrul vital al întregii noastre națiuni, organizatorul și realizatorul tuturor schimbărilor revoluționare din România. Iată de ce, sublinia cu deplină temei tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Pentru îndeplinirea în viitor a misiunii sale, partidul nostru trebuie să rămână și să acționeze întotdeauna ca un partid revoluționar!”, evidențind necesitatea fundamentală ca, în acest spirit, să se desfășoare activitatea de pregătire a Congresului al XIV-lea al partidului, chemat acum, în pragul mileniului III, să dea o perspectivă nouă progresului multilateral al patriei.

VIRGIL SIMION ■

SUB SEMNUL PRIETENIEI ȘI CONLUCRĂRII MULTILATERALE

(Urmare din pag. 1)

Întări continuu aceste legături în interesul reciproc, al paizei păcii, colaborării și înțelegerii în Europa și în lume. Implă informarea reciprocă privind activitatea desfășurată în România și Cehoslovacia pentru continuarea lor dezvoltare economico-socială, pentru edificarea noii orînduirii socialiste pe baza aplicării consecvente principiilor socialismului științific la condițiile concrete în fiecare țară a oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășului Milos Jakes prilejul să sublinieze satisfacția privind rezultatele obținute de cele două popoare, bunele lor relații de colaborare, care, în spiritul înțelegerilor convenite la nivel înalt, cunosc o continuă dezvoltare.

Schimbul de păreri a abordat, de asemenea, aspecte actualității internaționale, subliniindu-se necesitatea între-

prinderii unor acțiuni ferme ale tuturor statelor și forțelor politice pentru rezolvarea gravelor și complexelor probleme ale lumii contemporane, pentru instaurarea pe continentul nostru și în lume a unui climat de securitate, destindere, încredere și colaborare pașnică. România și Cehoslovacia vor dezvolta, în continuare, conlucrarea lor pe plan internațional, contribuind la sporirea prestigiului socialismului în lume. În acest context, a fost relevată deosebită importanță pe care o au în acest moment istoric consolidarea colaborării dintre țările socialiste, întărirea unității și solidarității lor în vederea unei acțiuni comune pentru continuarea lor dezvoltare pe baza principiilor socialismului.

Trecînd în revistă rezultatele întâlnirilor de lucru dintre delegații, înțelegerile convenite (stabilirea de noi măsuri pentru îndeplinirea prevederi-

lor Programului de lungă durată privind dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări pînă în anul 2000, prilej cu care a fost semnat Programul pentru adîncirea în continuare a cooperării și specializării în producție, prin promovarea unor forme noi, moderne de conlucrare, pentru creșterea și diversificarea schimburilor comerciale, precum și măsurile stabilite pentru intensificarea colaborării pe linie de partid), s-a evidențiat de ambele părți satisfacția față de rezultatele convorbirilor purtate. Așa cum se menționează în Declarația de presă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a urmat acestor convorbiri, înseși rezultatele obținute în construcția socialismului în România și Cehoslovacia, experiența bunelor relații dintre cele două țări și popoare constituie argumente privind forța orînduirii socialiste de a rezolva proble-

mele de ansamblu ale societății.

O deosebită semnificație, în cadrul vizitei prietenești de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut-o și întâlnirea cu tovarășul Gustav Husak, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, în cadrul căreia, manifestîndu-se încrederea în rezultatele vizitei, a fost subliniat nivelul înalt atins în dezvoltarea relațiilor bilaterale, în colaborarea economică și tehnico-științifică, precum și în amplificarea acțiunii comune, împreună cu celelalte țări socialiste, cu forțele progresiste, democratice pentru cauza socialismului, păcii, și progresului.

Toate celelalte momente ale vizitei, dejunul oficial oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către tovarășul Milos Jakes, înmînarea de către tovarășul

Nicolae Ceaușescu a înaltului ordin „Victoria socialismului” conferit, prin decret prezidențial, tovarășului Gustav Husak, au constituit prilejuri relevante de afirmare a sentimentelor de caldă prietenie și stimă reciprocă, a hotărîrii de a întări în continuare colaborarea celor două țări și partide pentru dezvoltarea reciproc avantajoasă, pentru întărirea prestigiului socialismului, pentru sporirea contribuției celor două țări și popoare la progresul general al umanității. Rezultatele deosebite de fructuoase ale vizitei prietenești de lucru efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Socialistă Cehoslovacă se înscriu, astfel, ca o contribuție de seamă, concretă și efectivă, la perfecționarea colaborării dintre țările socialiste, a climatului general de cooperare și afirmare a celor mai înalte idealuri ale umanității.

STRĂLUCIREA CALITĂȚII

AMBIȚIE ȘI COMPETENȚĂ

În urmă cu mai mulți ani, o unitate economică din Satu Mare care descinsese din fosta întreprindere raională de industrie locală I Mai nu se putuse dezbăra din plasa prejudecăților concita-dinilor că e tot de interes „pur local”. Dar în întreprinderea cu pricina situația era cu totul alta. Începuseră deja să se producă cele mai variate piese de schimb și chiar complexe utilaje pentru industria chimică și puțin știu acest lucru.

La început, piesele de schimb și utilajele erau aduse, în marea lor majoritate, din străinătate. Astăzi, mișcarea se produce în sensul contrar: întreprinderea de piese de schimb și utilaje pentru industria chimică (I.P.S.U.I.C). Satu Mare livrează la export recipiente statice uriașe pentru produse petroliere în R.D.G., centrifuge orizontale în Iran, subansamble de mälaxoare în R.F.G. și armături

industriale și scule antiscintei în Egipt și Nigeria etc.

Fără îndoială că norocul dă lapte numai cînd mîntea paste, așa cum spune un alt proverb din popor și în mîntea oamenilor de aici a început să funcționeze ireproșabil o sinapsă anti-inertie și anti-conservatorism care face ca, în curînd, unitatea să o ia înaintea celorlalte și să obțină nu mai puțin de șase ori înalta distincție a Ordinului Muncii, în anii 1985 și 1986, situîndu-se chiar pe locul I. Fosta întreprindere de interes „pur local” devine repede chiar una de interes republican și singura unitate din țară care livrează anumite piese pentru industria chimică, petrochimică și cea pentru prepararea medicamentelor și produselor cosmetice din București, Cluj-Napoca, Iași, Brașov și Tg. Mureș.

După cum am mai amintit, complicatele procese chimice necesită retorte și instalații

speciale care, la început, se importau. Sub conducerea directorului ing. Vasile Suciuc activitatea de asimilare a pieselor din import a luat un avînt fără precedent, din necesarul acestora fiind realizat prin asimilare, pînă în prezent, un procent de 40 la sută. Dar acest procent nu a încremenit la această cotă, ci urcă mereu. În continuare, se depun eforturi pentru a nu se mai apela la credite străine, în conformitate cu legea, de asimilare rapidă și eficace a altor piese.

Tot ce poate ajuta la separarea și sfărîmarea diferitelor amestecuri în industria chimică se realizează prin asimilare în orașul de pe ma-

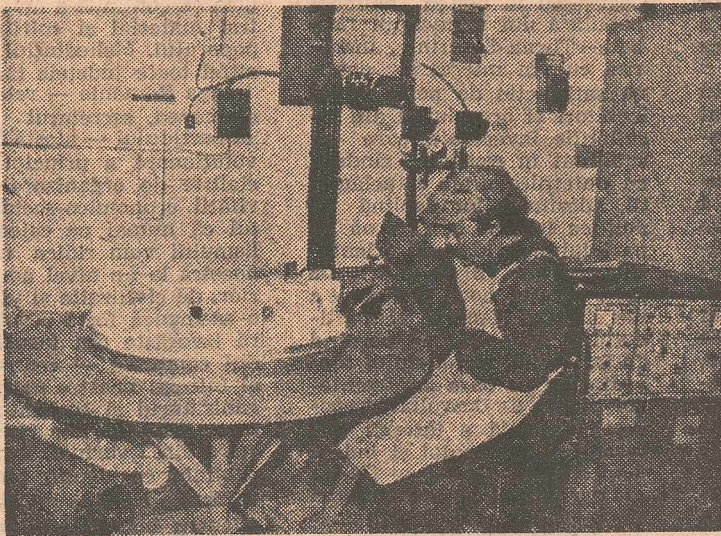
„Moneda” de aluminiu tot trece prin seifurile secrete și complicate ale unei mașini ca prin buzunarele lungi ale unui cămătar cîrpanos, zeci de mecanisme au apucat-o de mijloc, au învîrtit-o, au presat-o, au întins-o și, în final, apare tubul lucitor și cu capul filetat gata să-l însurubezi ca să-i închizi înăuntru taina! De-aici înainte, ori de cîte ori mă spăl pe dinți mă gîndesc la „moneda” aceea de aluminiu găurit. Cîte operațiuni complicate pentru a prefăce bucățile de metal în tub?! Și ce importanță are, în acest context, colectarea tuburilor pe care, de multe ori, le aruncăm la coș!...

Cel mai mare „pistol” al

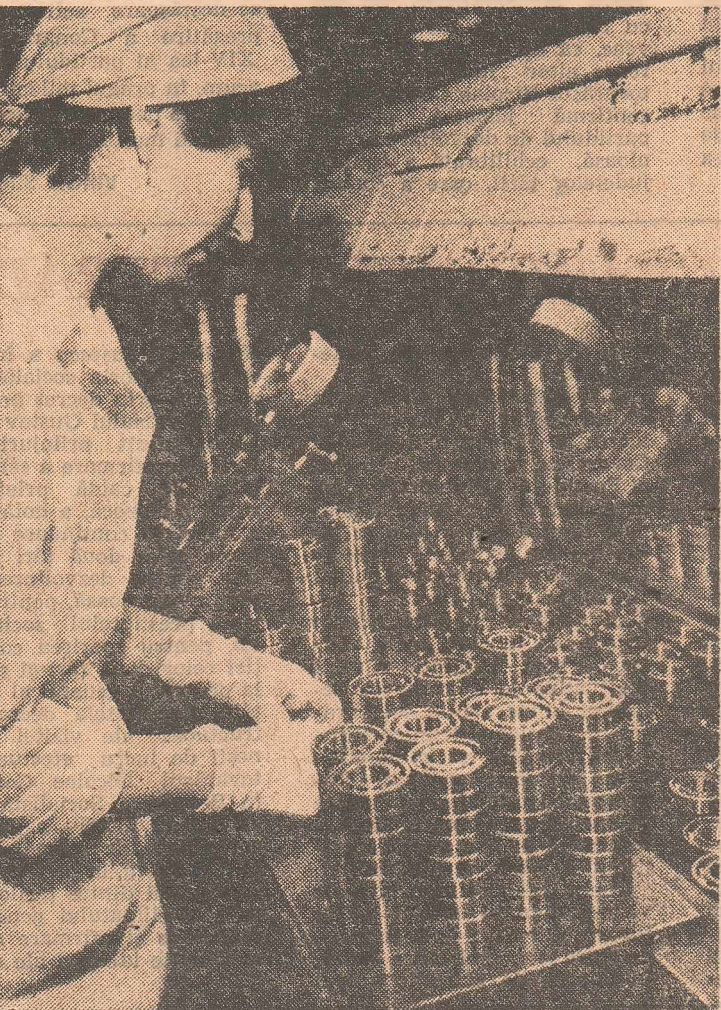
toți parametrii toată coloana în mai puțin de două luni. Odată cu asta faima unității sătmărene... s-a lungit în toată țara! Aici, inteligența tehnică este răsplătită cum se cuvine, îmi spune ing. șef Gavril Dumbrăveanu. Un nou procedeu de recuperare a plăcuțelor vidia însemnînd o prețioasă cale de refolosire a unor metale rare și deficitare a contribuit la reducerea importului și la o economie de metal de acest fel de 30 milioane lei pe an. Tot o astfel de economie a adus un original procedeu de obținere a aliajului pentru fabricarea sculelor antiscintei. De aceea, setea de invenții, inovații și raționalizări a devenit „endemică” în întreprindere, de febra ei descoperitoare de adevărate comorizînd o bună parte a întregului colectiv de oameni a muncii! Dau numai un exemplu care poate să oglindească această realitate fecundă, după care invenția poate să iasă din piatră seacă, mai puțin din apa turnurilor de apă care cu trecerea timpului se depune un strat de reziduuri. Chimistul Ioan Oșan și ing. Elisabeta Nits au inventat un procedeu de obținere a unui înlocuitor al oxidului de fier roșu și galben. Nu-i mare lucru, ar fi înclinăți să spună unii. Dar așa, nici invenția chinezească a creionului de gumă de șters la capăt nu cine știe ce mare lucru, dar pînă atunci nimeni nu s-gîndit la ea.

Am avut ocazia să văd în întreprindere procedeu de sudare a cuprului cu oțel pentru celulele de electroliză, fapt care conduce, din nou, la importante economii de peste unsprezece milioane lei pe an (autori: ing. Adrian Năculescu, maistrul Gheorghe Lasca și Vasile Secrean).

Industria locală de interes republican

Bila din virful pixului ori bila pentru rulmenți, moli-ciunea tubului pentru pasta de dinți ori duritatea „rotițelor” pe care se învîrt toate roțile lumii — toate acestea cer, deopotrivă, ambiție și competență așa cum probează experiența a două colective muncitorești din Satu Mare și Alexandria.

lul Someșului: centrifuge orizontale și verticale precum și pîlsatoare, morile cu știfturi, motovariatoarele cu inel de fricțiune și cu lanț lame-lar, precum și cele cu comandă de la distanță.

S-au asimilat, de asemenea, o linie completă de fabricat tuburi pentru paste și unguente, pistolul de lăcuit interior de tuburi, distribuitorul hidraulic pentru lucru în atmosferă explozivă, garniturile spiro-metalice. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată că un tub pentru unguent sau pastă de dinți ia naștere, nici mai mult nici mai puțin, decît dintr-un fel de monedă de mărimea unei de un leu dar din aluminiu și găurit la mijloc.

Întreprinderii este Ludovic Feher, maestru în confecționarea pistoalelor de umplut rezervoarele tip PECO. Tot el a fost unul din acei care au stat cu săptămînila la locul de muncă de cînd cu întimplarea de la întreprinderea „Solventul” Timișoara. Acolo, anul trecut a apărut necesitatea stringentă a înlocuirii unor talere de la niște coloane de la instalațiile chimice în condiția reviziei lor generale. Furnizorul străin a comunicat că nu poate livra piesele trebuincioase decît abia peste optsprezece luni. Ce să facă cei de la conducere? Să închidă secția pînă atunci? Au venit la Satu Mare și harnicii muncitori de aici au pus pe picioare și în stare ideală de funcționare la

La întreprinderea de rulmenți Alexandria, peste 70 la sută din producția de rulmenți — aici se fabrică rulmenți mici, avînd diametrele interioare între 5 și 50 milimetri — se exportă direct marea majoritate în devize convertibile, în aproape toate țările dezvoltate industrial, din care enumerăm doar cîteva: S.U.A., Japonia, R.F.G., Franța, Italia. În anul 1988, în 53 de țări s-au învîrtit rulmenții românești. Dacă socotim și exportul indirect, 90 la sută din producția I.R. Alexandria este destinată partenerilor străini.

— În anul care a trecut, ne spune tovarășul Tincu Dode, secretarul Comitetului de partid, eficiența exportului s-a materializat într-un beneficiu de 34 milioane lei, realizat printr-un preț de vînzare a produselor noastre mai mare decît prevederile de plan. Am reușit să realizăm contracte cu prețuri mai bune decît am prevăzut. Asta se datorește cerințelor pieței, faptului că partenerii ne-au căutat, ne-am putut permite alegerea unor contracte mai avantajoase. În anul care a trecut, cererile pieței au fost chiar mai mari decît posibilitățile noastre de desfacere.

Acest lucru dorit de toți cei care exportă se întîmplă cînd firma ori marca fabricii, cum vrem să-i spunem, devine cunoscută, cînd i s-a dus vestea că realizează produse de calitate, răspunde cu promptitudine diversității cererilor partenerilor externi.

Despre politica de export a întreprinderii ne spune cîteva cuvinte, directorul acesteia, Liviu Coleșan.

— Cererea de rulmenți la ora aceasta e mare. Producția de rulmenți este complicată nu atît prin complexitatea proceselor tehnologice, cît mai ales prin aceea că se realizează o serie mare de piese cu toleranțe de la formă și poziție micronice și submicronice. Tot procesul de producție cere deci o disciplină tehnologică foarte severă. Mai este nevoie și de o dotare teh-

la dublarea capacității. 40 la sută din aceasta va fi sau mai exact a fost realizată prin modernizări, reorganizarea fluxurilor în spații existente, organizarea mai bună a întregului proces tehnologic. Tot această acțiune de creștere continuă a eficienței activității de export, s-a avut în vedere dezvoltarea cu precădere producției de rulmenți foarte mici, care valorifică tona metal de cinci ori mai bi decît rulmenții din celelalte categorii. În cadrul procesului de modernizare s-a avut

Rulmenții de Alexandria se învîrtesc în 58 de țări

nică care nu se poate asigura fără eforturi financiare. Să mai spunem că în țara noastră există o tradiție de aproape 40 de ani în acest domeniu, de cînd se fabrică rulmenți la Brașov. Trebuie să subliniem meritul deosebit al tovarășului Nicolae Ceaușescu care în perioada de criză economică mondială, cînd se părea că va urma o stagnare a industriei, a prevăzut cerințele etapei următoare și a hotărît dezvoltarea fabricației de rulmenți în țară prin înființarea unor noi întreprinderi. Și întreprinderea noastră s-a dezvoltat și se dezvoltă în continuare, ajungîndu-se în cursul acestui an

vedere creșterea ponderii sculelor automate și mecanizate, asigurate în cea mai mare parte prin autofinanțare. Întreprinderea este total în grătă. Cu excepția marelui prime, realizăm aici bile, oțel, garnituri de etanșare, producem singuri sculele și asigurăm reparațiile de utilitate. Exportul eficient dintr-o întreprindere se explică și prin munca bună depusă în fiecare zi, dar mai ales prin creșterea generală a nivelului industriei din țară. Metalurgia ne oferă oțeluri de cea mai bună calitate, iar chimia a reușit într-un timp extrem de scurt să înlocuiască cauciucul pentru

O DAU UNELTELE GÎNDIRII

DORINȚA DE MAI BINE

Înainte vreme un fabricant italian livra garniturile spirometrice. Astăzi, îmi spune directorul, nu numai că am asimilat acest produs, dar reușim să facem garnituri mult mai bune și mai rezistente decât cele italiene.

În activitatea direct productivă, parcă scintila inventivă țîșnește mai repede. Din cei 128 de inventatori ai unității, 84 sînt muncitori și tehnicieni, 28 ingineri și subingineri, 7 maiștri și 9 alte categorii.

Unitatea din Satu Mare este mult rîvnită de mulți ingineri, tehnicieni și muncitori din oraș care ar dori din toată inima să lucreze aici. Dar pentru asta, „pașaportul” de intrare trebuie să fie o invenție, o inovație sau, barem, o raționalizare. Mîntea tuturor de aici caută mereu soluții ingenioase și chiar depășind sfera lor strictă de activitate.

Numai puțin, pe cînd adunam pe hîrtie datele pentru acest reportaj m-am murdărit de pasta revărsată din pix. „Avem noi ac și de jocul baiului ăstuia” îmi spune directorul ing. Vasile Suciu. A scotocit prin dulap și mi-a pus în față dosarul cuprinzînd o ingenioasă invenție (brevet 87 550/1985) aparținînd chimistului Paul Atym și referindu-se tocmai la „Cerneluri colorate și procedee de obținere a acestora”, invenție distinsă cu un premiu la Tîrgul internațional al tînerilor inventatori de la Plovdiv. Deși, astfel de cerneluri scrie chiar și pe hîrtie de ozalid, nu înțelegem de ce întreprinderea chimică „Victoria” din București, unde s-a trimis această invenție, întîrzie în livrarea ei către marea masă a beneficiarilor?

PAȘCU BALACI ■

pacele de etanșare.

Deci, s-a muncit bine, intrucît dublarea capacității de producție, mutarea și reamplasarea mașinilor, investițiile au fost făcute în paralel cu activitatea curentă, de producție. Chiar în aceste condiții, nu de puține ori fiind necesare eforturi suplimentare, planul la toți indicatori a fost realizat și depășit cînd a fost necesar. Au simțit oamenii o răsplată suplimentară pentru munca lor, pentru efortul pe care singuri și l-au asumat, din dragoste pentru binele fabricii?

Romulus Panait, președintele sindicatului: — Realizarea sarcinilor la producția de export a dat posibilitatea suplimentării prin premii a retribuției la circa 2000 de oameni ai muncii. Suma pe care am putut s-o repartizăm oamenilor muncii a fost în fiecare lună de aproximativ 800 mii lei. Deci, retribuția pentru cei care au muncit bine a crescut cu 400 lei.

În situația de realizări a oamenilor muncii de la I. R. Alexandria ar putea fi trecute multe noi tehnologii care au dus la economisirea unor importante cantități de metal, la creșterea productivității muncii, ridicarea competitivității produselor românești. Și pentru că ne-am ocupat îndeosebi de export, de eficiența acestuia, să încheiem spunînd că din anul 1975, cînd întreprinderea a început să producă, producția destinată exportului a crescut de 5,5 ori.

OPREA GEORGESCU ■

Red. : Să începem prin a vorbi despre planul economic. Reușește combinatul să și-l realizeze?

C. Pascu: Situația e bună în toate compartimentele. Și anul trecut și în primele luni din acest an ne-am realizat toți indicatorii, unii au fost chiar depășiți. De exemplu, producția de export pe acest an a fost realizată, pînă acum, în proporție de 108,2 la sută. Cel mai mult vindem pe relația de schimb convertibile. Aproximativ 90 la sută din producția noastră merge la export.

G. Pantazică: Eu lucrez ca maistru în secția 1 mobilă și pot să spun că premiile pentru export au fost, într-adevăr, substanțiale. În medie, ele au fost cam de 10—20 la sută din retribuție. Cît s-a muncit, atît s-a cîștigat. Și dacă unii au luat prea puțin sau mai nimic, în plus, alții au ridicat și aproape 1000 de lei peste retribuție. Asta depinde numai de efortul fiecăruia. De aceea eu aș spune că dacă și în privința mașinilor s-ar fi progresat ca în domeniul acesta al echității cu care e răsplătită munca, rezultatele ar fi fost și mai bune.

Red. : Ce-l cu mașinile astea?

G. Pantazică: Vedeți, eu lucrez aici din 1964, de la înființarea combinatului. Dacă atunci venea materie primă de clasa A, sortam și făceam mobilă pentru intern, acum facem din clasele C sau B mobilă pentru export, și mai ales pentru piețe unde concurem cu firme foarte solide. Iată că reușim să facem acest lucru și explicația stă și în faptul că lucrăm cu mașini perfecționate, dar eu aș spune că, totuși, în industria asta a lemnului nu s-a progresat atît de mult pe cît ar fi fost nevoie cu niște utilaje de înaltă tehnologie.

F. Velicu: Dar sînt cazuri cînd problema asta rămîne valabilă și în privința unor utilaje care nu sînt neapărat de înaltă tehnologie. Ca exemplu, să plecăm pe flux, de la debitarea lemnului. Cînd am venit eu aici, acum 8 ani, ferăstraiele panglică datau de la înființarea combinatului, deci de acum 20 și ceva de ani. Erau vechi, se putea zice. Dar în momentul de față constatăm că astfel de utilaje nu s-au modernizat substanțial și, în mod sigur, aceste circulații de debitat sînt mult, mult mai proaste.

Red. : Probabil că nu-i numai părerea dumneavoastră.

F. Velicu: Nu, bineînțeles, din moment ce tehnologii preferă să lucreze pe utilaje vechi. Acestea au o precizie de prelucrare ridicată pentru că au batiul din fontă, deci foarte stabil, și îngăduie o tăiere corectă. Utilajele asemănătoare, livrate în ultimii cîțiva ani, sînt de construcție sudată, au batiurile din tablă și adeseori subdimensionate. De aceea apar trepidații, abateri mari la prelucrare, și se înțelege că în final asta duce la risipă de material. Muncitorul, pentru a nu rebuta piesa, adică pentru a nu intra cu pinza ferăstrăului în conturul piesei, lasă un spațiu de siguranță și asta înseamnă lemn pierdut dar mai înseamnă ceva: operații suplimentare pe parcursul fluxului de fabricație, deci consum suplimentar de scule, de curent electric etc.

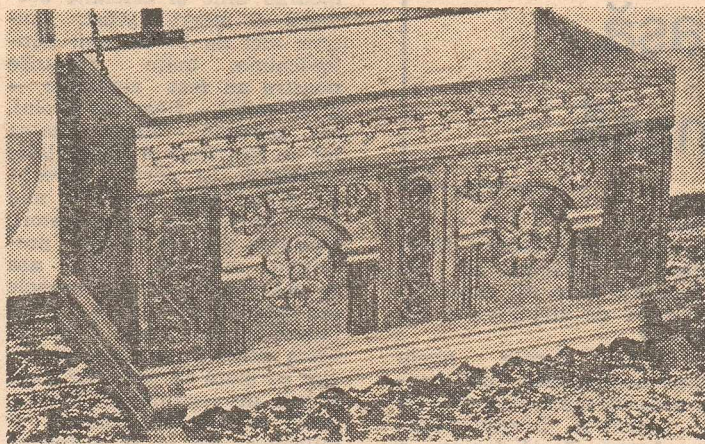
Red. : Cine face aceste mașini?

F. Velicu: Întreprinderea de utilaje, piese de schimb și reparații Iași. Problema e cunoscută la nivel de centrală, centrala a recomandat să sistăm

achiziționarea de astfel de utilaje, dar n-am avut încotro, deocamdată, pentru că întreprinderea asta e singura furnizoare de astfel de utilaje. Alte mașini, CSPG, circulare de spintecat multiplu greu, adică niște ferăstraie cu mai multe pinze, erau și ele la fel: robuste, cu funcționalitate ridicată. Dar cele trei mașini de acest fel, pe care le-am cumpărat la începutul acestui an de la I.U.P.S. Gheorghieni, au deficiențe care o parte sînt de proiectare, o parte de execuție. După ce am reușit să le punem în funcțiune, toate au căzut mai ales datorită faptului că unele subansamble sînt subdimensionate: transmisile, instalația electrică. Cei de la Gheorghieni au trimis aici

chestiunea e mai gravă decît că ai cumpărat o sculă și-o lași deoparte, pentru că nu poți s-o folosești. Ceea ce e mai greu de acceptat este că apare pericolul unor accidente. Pe corpul frezei sînt prinse niște plăcuțe sinterizate, care nu sînt lipite corespunzător. La turațiile la care lucrăm noi, de la 9000 la 18000—20000, pastilele acestea, dacă se desprind, devin gloanțe. Noi avem un atelier central unde încercăm sculele astea, dar pe urmă cînd utilajul intră în sarcină, se întimplă să scape niște plăcuțe și dacă te-atinge una, ești pierdut.

C. Pascu: Cred că e vorba de o neînțelegere a sarcinilor privind rentabilizarea produselor. Ei au mărit prețul și au

Rindeaua modernizării pe scîndura obișnuinței

Masă rotundă la Combinatul de prelucrarea lemnului Focșani. Participă: Constantin Pascu, director, Gheorghe Pantazică, maistru în secția 1 mobilă, Iosif Schiller, șef atelier proiectare, Florin Velicu, mecanic șef.

cîțiva oameni, dar nu ne-au putut ajuta. Așteptăm să treacă termenul de garanție care va fi acum, peste o lună, două, ca să ne apucăm să modificăm noi mașinile astea după o variantă tehnică folosită la mașinile de acest tip, dar mai vechi.

Red. : Dar de ce trebuie să mai așteptați să se implinească termenul de garanție din moment ce, oricum, nu mai puteți primi nici un ajutor din partea celor ce vi le-a vîndut?

F. Velicu: Pentru că n-avem voie să intervenim pînă nu se implinește acest termen.

I. Schiller: Să spunem însă că sînt și furnizorii ai noștri pe care-i privim cu cea mai mare încredere. „Unirea”—Cluj, de exemplu. Noi am dotat secția centralizată de ascuțire a sculelor cu utilaje de la această întreprindere și utilajele sînt ireproșabile. Și design, și funcționalitate, totul.

Red. : „Unirea”—Cluj. Alt exemplu ar mai fi?

I. Schiller: Mai bine ne oprim doar la exemplul acesta, pentru că ne place cel mai mult. Am avut încredere desăvîrșită și în alții, dar acum nici nu știm ce să mai credem. Pentru cei din bransa noastră, două întreprinderi mari avem, în țară, ca producătoare de scule, Sibiu și Codlea. Diferența e mare între ele, Codlea lucrează mult mai bine dar și aici am impresia că, pe măsură ce trece vremea, calitatea scade iar prețurile cresc. Unele din aceste scule pe care le primim, sînt rebuturi. Însă

scos produse de calitate inferioară celor pe care le-au făcut inițial.

I. Schiller: Sînt conștienți de aceste probleme, dar ne confruntăm cu o mentalitate: la export trebuie să fie bine, foarte bine, iar la intern nu-s probleme. Tot vorbind mereu de producție pentru export și pentru intern, mai picăm uneori în latu-ra asta. Și eu cred că ar trebui să vorbim despre un singur fel de producție: de calitate. Fîndcă eu sînt convins că și Codlea și alții fac lucruri bune, altfel n-ar supraviețui.

Red. : Dar există cercetători și proiectanți specializați în construcția de mașini pentru industria lemnului. Cum simțiți ajutorul lor?

G. Pantazică: Cel puțin la noi în secție nu prea se vede așa ceva.

F. Velicu: S-a spus, și e o necesitate să facem așa, ca toate utilajele intrate în reparații capitale să fie modernizate. Dar această sarcină este lăsată exclusiv la latitudinea întreprinderilor. Fiecare își modernizează utilajele cum crede el de cuviință. Dar eu nu am pretenția că pot găsi întotdeauna soluția cea mai bună și utilă. Vreau să fiu cîștit pînă la capăt și să recunosc că, în altă unitate, aceluiși utilaj i s-a găsit, poate, o soluție mai bună de modernizare. Părerea mea este, deci, că institutul nostru, Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lemnului, ar trebui

să preia tot ce este bun și să popularizeze imediat pentru a folosi toți ideea pe care a avut-o cineva dintr-un colț sau altul al țării. Eu nu contest că există un schimb de informații între unități, centrala noastră scoate chiar un Caiet selectiv de astfel de informații, dar vreau să spun că ar fi preferabil ca ideile tehnice care apar să fie evaluate și în cele din urmă să poarte girul unui institut de specialitate. În orice caz, de cîțiva ani buni cam toate unitățile centralei solicită la I.C.P.I.L. documentații pentru reparațiile capitale de utilaje și, tot de atîta timp, răspunsurile întîrzie.

Red. : Totuși, ce vi s-a răspuns?

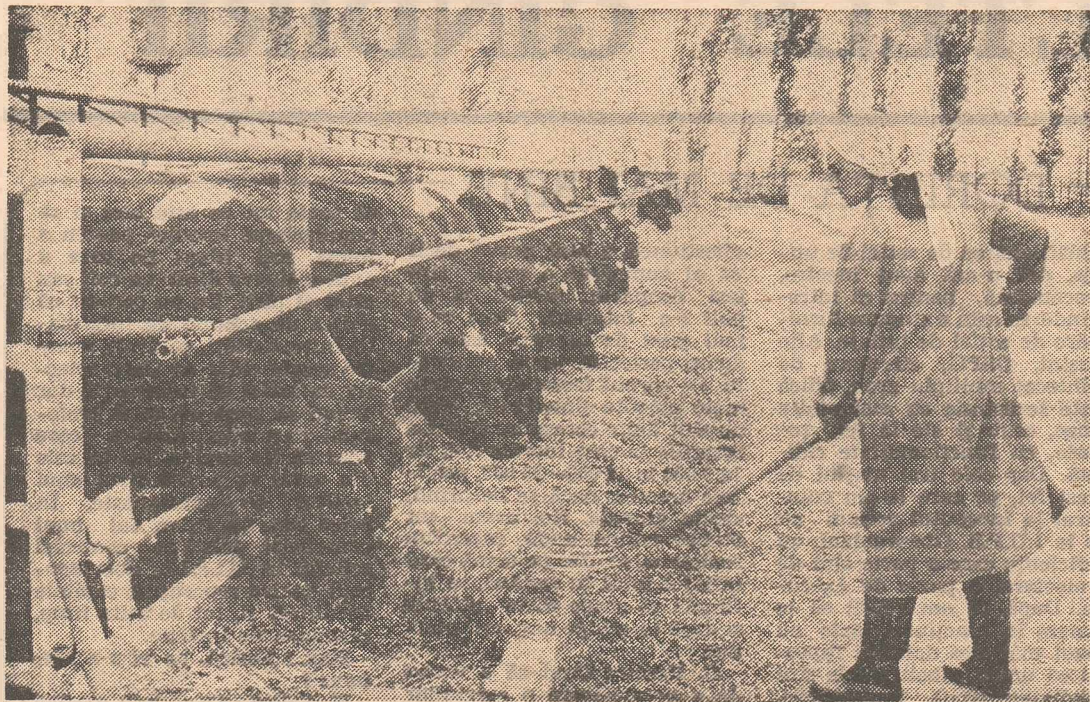
F. Velicu: Dacă la o mașină normală de frezat valoarea reparației capitale e de 14000, cît ar putea să încaseze institutul pentru documentația acestei reparații? O mie sau două. Or, pentru atîția bani, nu se îndeamnă să treacă la muncă. Încercînd să înțelegem ce se întimplă, nu-i greu de înțeles că interesează în primul rînd „feliile mari”, proiectele de pe urma cărora se iau mai mulți bani.

C. Pascu: În alte privințe colaborăm bine cu institutul. Pregătăm, de exemplu, reparațiile capitale pentru fabrica de plăci aglomerate din fibră și specialiștii de acolo lucrează de pe acum cu specialiștii ai noștri la documentații pentru îmbunătățirea tehnologiilor și pentru reducerea consumului de energie electrică.

F. Velicu: Și asta este o „feliie mare”, pentru că este o fabrică. Din totalul de 100 de milioane, cît vor costa aceste reparații, institutul va putea încasa cîteva. Dar fiecare mașină contează, chiar și cele pe care le reparăm doar cu 14000 de lei.

I. Schiller: Argumentul banilor e cîștit și de înțeles. Dar mă gîndesc că institutul ar putea face proiecte-tip de modernizare, și atunci argumentul acesta n-ar mai fi valabil, pentru că institutul ar vinde proiectul-tip tuturor celor 47 de unități din cadrul centralei. Chiar dacă ar încasa de la fiecare mai puțin, de la toți ar strînge o sumă apreciabilă chiar și atunci cînd e vorba de un utilaj oarecare și nu de o fabrică întreagă. Propunerea noastră cam asta ar fi, și nu cred că-i greu de realizat. Altfel, am putea să adăugăm că în așteptarea unor documentații care n-au mai venit, n-am stat nici noi cu brațele încrucișate. Și uneori, pe lîngă modernizarea utilajelor existente, au apărut și idei care au dus la apariția unor utilaje noi. O mașină de îmbinat furnire scurte, pe care ne-au ajutat s-o facem vecinii noștri de la Întreprinderea de scule și elemente hidraulice, a fost apreciată pentru rezultatele ei excelente și centrala noastră a comandat aici, la I.S.E.H. Focșani, 30 de mașini de acest fel. Tot astfel, mașina de reconstituit lemnul în lungime, concepută de doi colegi ai noștri, Nicolae Miron și Virgil Ionescu, a fost prezentată drept cea mai bună mașină de acest tip. Centrala ne-a cerut să mai facem astfel de mașini și să le dăm și altor colegi ai noștri, din alte întreprinderi de prelucrare a lemnului. Acțiunea aceasta de modernizare nu trebuie să se desfășoare numai cu gîndul ca fiecare să se ducă drept spre „feliia cea mai mare”. Ea se întinde pe un front larg și trebuie să ne ajutăm unii pe alții.

D. CONSTANTINESCU ■

Rasă, casă, dar și masă

Nu știm în alte părți cum s-a procedat, însă anul acesta, în județul Prahova, stringerea furajelor din actuala etapă a fost organizată și pregătită ca o adevărată campanie de recoltare. Adică, s-a urmărit și s-a reușit ca în perioada considerată optimă, 5-7 zile, furajele să fie strinse, transportate și insilozate. Iar, după cum vom vedea, între o asemenea reușită care în unele unități îmbracă deja haina tradiției și rentabilizarea sectoarelor zootehnice, legăturile nu sînt deloc în-țimplătoare.

La Cooperativa agricolă de producție Gherghița, din cadrul C.U.A.S.C. Drăgănești, inginerul șef Ion Constantin ne spune:

— După experiența anilor precedenți, am ajuns la concluzia că recoltatul furajelor, ca orice lucrare în agricultură de altfel, trebuie făcut exact în perioadă cea mai bună, de maximă putere nutritivă a plantelor, în ritm susținut pentru a preîntîmpina degradările furajelor prin îmbătrînire, preîntîmpinarea accidentelor climatice, asigurarea unei insilozări de calitate. De campania asta și de cele ce vor urma depinde starea zootehnice, producția de carne, lapte și lînă. Și ar mai fi ceva. Furajele nu prisosesc niciodată, cu condiția să fie bine conservate. Trebuie să ne gîndim și la rezerve pentru anii întîrziți. Să ne rămînă de la un an la altul rezervă de grosiere și paie pentru realizarea semisilozului din primăvară. Și dacă prisosește ai întotdeauna cui le vinde. Anul acesta am vîndut I.A.S. din vecinătate 300 tone siloz, de exemplu.

— Ce efective aveți? În general, ele cresc de la an la an. Se ține seama de asta în planificarea suprafețelor cultivate cu furaje?

— Avem o fermă de elită de 900 bovine, din care 350 vaci cu lapte și 2.000 oi. În urmă cu 15 ani, am achiziționat 100 juninci gestante din rasa brună. O junincă din acestea a costat pe vremea aceea 28.000 lei. Nu poți să menții și să dezvolti o fermă de elită fără furaje de calitate. De la acele 100 juninci am ajuns la 900 bovine astăzi. Față de anul trecut, suprafața cultivată cu furaje a crescut cu 50 hectare. Mai adăugăm 450 hectare cultură dublă, plus producția secundară de la grîu, orz, fasole, soia, ma-

săre.

— Deci, ce trebuie făcut pentru ca zootehnia să fie rentabilă? Cum ați organizat campania de stringere a furajelor?

— Pentru furaje avem echipe specializate, însă pentru această săptămînă de vîrf am organizat intrajutorarea între ferme. Toată lumea e la furaje, considerate maximă urgență. Utlajele de recoltat sînt suficiente, reparate din timp. Mijloacele de transport sînt proprietatea C.A.P.. Avem 21 tractoare cu cîte două remorci fiecare, număr suficient pentru a asigura transportul în zonele de depozitare și insilozare. Avem asigurată motorina necesară pentru toate operațiunile. Am declanșat cositul furajelor cît mai devreme, pentru a prinde o coasă în plus. O coasă în plus înseamnă cîteva sute de tone de masă verde, de finuri.

— Am uitat ce era mai important. Aveți o zootehnie rentabilă?

— Nu spuneam atîtea dacă n-ar fi fost. Anul trecut, ea ne-a adus un beneficiu de 10 milioane lei.

— Probabil ați folosit metode din cele mai simple, la îndemîna multora.

— Într-adevăr, nu putem spune că am descoperit lumea. Furaje cît mai multe și mai bune. Folosim stabulația liberă, pășunatul între coase, oile pasc pînă dă zăpada. Toate operațiile din grajduri sînt mecanizate: mulsul, furajarea, îndepărtarea gunoierului. Asta înseamnă manoperă mică. Am păstrat atelajele pentru transporturile interioare, pe distanțe mici. Am organizat acordul global pe echipe pe grajd. Asta permite lotizarea animalelor, furajarea diferențiată. Avem în vedere permanent cointeresarea îngrijitorilor, zicem noi, un aspect din cele importante. Am construit un grup social pentru crescători — bucătării, apartamente ca la oraș, încălzire centrală. La prima oră, oamenii sînt în grajduri pentru că sînt aproape de locul de muncă. Cadrele sînt stabilizate și prin condițiile de viață și de muncă asigurate și prin cîștiguri. Nicolae Bădic, Dumitru Frigea, Dumitru Dobre, Vasile Manea, Vasile Stroe, Dumitru Stroe și Aurica Dumitru, să-i numesc doar pe cei mai vechi, cîștigă în jur de 4.000 lei pe lună.

— Ar mai fi ceva?

— Nu cred că veți găsi o unitate unde zootehnia să meargă bine și celelalte sectoare să meargă prost. Lucrez aici de 20 de ani. Din totdeauna, toate culturile noastre au fost rentabile — grîu, sfeclă, floarea-soarelui, orz, porumb. Rentabilitatea lor se răsfrînge și în celelalte activități. Îți permit investiții, modernizări, retribuții mai bune membrilor cooperatori. Unitatea trebuie să aibă preocupări multiple. Numai așa se pot valorifica toate sursele din agricultură. Avem o mică industrie dezvoltată. Prin fabrica noastră de conserve ieșim pe piață cu pastă de roșii, sucuri de legume și fructe, ardei în borcane, gemuri și dulceturi. Nu ne e rușine să punem și varză la murat și s-o aducem în piață la Plo-

iești. Nu te îmbogățești din varză murată, dar aduci un beneficiu cooperativei. Facem împletituri, olărit, sobe de teracotă. Oamenii au de lucru, nu pleacă din sat, cîștigă bine, sînt mulțumiți. Se doarește ca în fiecare comună să fie moară și brutărie. Noi le avem de mult. Încet, încet am ajuns o unitate de bază, adică o unitate bunicică. Spun bunicică pentru că se poate și mai mult. Ni s-au încredințat loturi de hibridare și loturi semincere pentru grîu, orz, floarea-soarelui, fasole, porumb, soia. Deci ne asigurăm singuri sămînța. Asta aduce alte beneficii. Pentru că am vorbit mai mult despre zootehnie, ar trebui să spunem că dacă o vrem rentabilă — și cine n-o vrea? — trebuie să-ți organizezi astfel munca încît toate sectoarele să fie rentabile. Aproape automat și ea va deveni rentabilă. Bunul gospodar trebuie să aibă preocupări multiple, să facă să meargă bine totul. Cred că nu se poate altfel.

G. OPREA

ZOOTEHNNIA

Vițeii care sug la „instalație“

În primele zile ale lunii mai, la Cooperativa agricolă de producție Ciorani se declanșase cu toate forțele stringerea furajelor. Fin — acțiune totală, era deviza zilei, care îți sugerează o armată pregătită să ia cu asalt o cotă importantă. Și chiar așa e, numai că armata e mică și barmică și este înarmată cu utilaje de cosit, prese de balotat și se deplasează pe tractoare cu remorcă și căruțe cu cai. Conducătorul ei este președintele cooperativei, inginerul Dumitru Mușat.

— Ne-am putut concentra forțele în campania de stringere a furajelor, ne spune acesta, pentru că la celelalte culturi sîntem într-un avans de 10-15 zile. Culturile de sfeclă, floarea-soarelui, fasole, porumb, arpagic sînt prăgite mecanic și manual. Au densitatea bună, sînt curate. Ne încintă cînd ne uităm la cîmp.

Probabil acesta e cuvîntul potrivit pentru că pe figura inginerului șef se poate citi chiar încîntarea omului care își cunoaște și își face bine meseria. Cooperativa din Ciorani, ca de altfel și celelalte din consiliul unic agro-industrial Ciorani, semn că se muncește bine și cu răspundere, este specializată în loturi semincere: fasole, mazăre, soia, arpagic, porumb, grîu, floarea-soarelui. Tot pentru că s-a lucrat bine, suprafețele loturilor s-au mărit de la an la an. Experiența, bunele rezultate și-au spus cuvîntul. De pe cîte 60 de hectare pentru sămînță, s-a obținut la floarea-soarelui în loc de 18 tone, cît era planul, 51 tone, iar la arpagic, în loc de 408 tone, 751. Beneficiul realizat numai din aceste culturi a fost mai mare cu 2,5 milioane lei. Pentru sămînțe se muncește, însă, dar munca aceasta aduce bani frumoși în contul la bancă al cooperativei.

Vorbînd în continuare despre furaje, să spunem că cele 345 hectare de masă verde pentru furaje — secară și orz — au fost recoltate în totalitate. 2.300 tone sînt deja insilozate. Lucerna a fost strînsă și se află depozitată. Pînă se va semăna noua recoltă de porumb pentru siloz și pentru boabe, vitele și oile sînt scoase la pășunat în aer liber.

După cum se poate constata, toate lucrările sînt la zi, și chiar cu un avans substanțial, hotărîtor pentru recoltele din toamnă. Explicațiile sînt la îndemînă — bază materială bună, organizare minuoasă, toate culturile angajate în acord global, forță de muncă locală suficientă, formată din 670 de oameni ale căror interese coincid în totalitate cu ale cooperativei.

Și pentru că sîntem în plină campanie de stringere a furajelor să subliniem cîteva din inițiativele celor din Cio-

rani în zootehnie.

— Din prima coasă de lucernă de 600 tone, peste 200 tone le-am balotat cu uree, continuă inginerul Mușat. Avantajul este că lucerna nu mucegăiește, se menține proaspătă. Pentru asta am amenajat două prese. Ne-am realizat o instalație de lapte hidrolizat din soia pentru vite și porci. Instalația este concepția Institutului de la Balotești și este realizată de IMAIA Arad. Economii de lapte curat sînt de 1.000 litri pe zi, consumul vițelilor. Laptele hidrolizat, făcut din soia, grăsimi, premixuri și concentrate este foarte bun. N-am înregistrat nici un caz de îmbolnăvire, vițeii cresc în greutate mai mult decît dacă ar fi hrăniți cu lapte natural. Surplusul de lapte îl dăm porcelor.

— Creșteți porci!

— Da.

— Întreb pentru că în multe C.A.P.-uri am constatat că nu se cresc porci pe motiv că n-ar fi rentabil. Așa să fie? — Poate că porcii la noi sînt rentabili tot din pricina instalației de lapte hidrolizat. Într-un an, din 20 de scroafe achiziționate de la A.E.I.C.I.P. Ciorani am crescut 500 porci. Sugari fiind, i-am hrănit tot cu lapte hidrolizat. Nu le-a lipsit proteina — lucerna și lapte —, efectivul e mic și controlabil. O singură îngrijitoare s-a ocupat de ei și i-a scos la 110 kilograme în maximum 5 luni. Credem că fiecare cooperativă ar trebui să crească un minimum de 500 de capete porci. Așa cum i-am crescut noi, s-au dovedit rentabili.

Întreaga zootehnie a cooperativei — 2.300 bovine, 5.400 oi și cei deocamdată doar 500 porci — este rentabilă și, bineînțeles, nu numai din cauza acestei instalații de lapte hidrolizat. Ea are însă rolul ei în asigurarea eficienței, fapt evidențiat și de Gheorghe Alexandru, președintele CUASC Ciorani:

— Cei de la Asociația economică pentru creșterea și industrializarea porcilor s-au convins de avantajele folosirii laptelui hidrolizat și cumpără lapte de la C.A.P. Ciorani, care are un beneficiu lunar din asta de 90 mii lei pe lună. Realitatea este că nu putem produce aici lapte cît avem nevoie. După cîte știm noi, aceasta este singura instalație din județul Prahova. Poate ar mai trebui făcute cîteva. În orice caz, la nivelul CUASC, orice bună experiență căutăm s-o generalizăm cît mai grabnic. Mă gîndesc la preșele de balotat lucernă, la intenția de a crește porci în fiecare din cooperativele consiliului, la cușetele din materiale locale pentru creșterea vițelilor în aer liber la celelalte inițiative privind organizarea muncii în to- ceea ce numim agricultură

OPREA GEORGESCU

agricultura cu foc continuu

Sănătatea animalelor, sănătatea oamenilor

„Sănătatea animalelor este în județul nostru o preocupare de prim ordin”, începe direct și la obiect Dan Marinescu, inspector șef al Inspectoratului sanitar-veterinar Iași. „Amintindu-ne de cuvintele lui Pasteur — apărind sănătatea animalelor, apărăm în în bătaie mai lungă sănătatea omului — rezultă și importanța activității din rețeaua sanitară veterinară și laboratoarele de specialitate ale inspectoratului, unde medici veterinari, chimiști și biologi stabilesc diagnostice, fac recomandările necesare, iar la nevoie intervin direct pentru rezolvarea unor situații deosebite. Sînt în județul Iași deja șapte stații de producere a Lactosilului, la A.E.I. Uricani, Holboca, Tîrgu Frumos. La A.E.I. Uricani vitaminele ce proveneau din import s-au înlocuit cu un aliment care se administrează în hrana păsărilor, care a dus la creșterea producției”.

Desigur suportul afirmațiilor reprezentantului Inspectoratului sanitar veterinar Iași îl vom găsi în teren, acolo unde munca deloc ușoară a crescătorilor de animale se desfășoară zi de zi, în orice anotimp. Roadele acesteia firește că nu se lasă așteptate. De pildă, Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor Dancu a fost distinsă, în 1987, cu titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare, pentru o producție medie de lapte de 5 806 l pe cap de vacă furajată, situîndu-se pe locul trei în țară.

Prin cele două programe de cercetare prioritară pe care le desfășoară — ameliorarea taurinelor și perfecționarea tehnologiilor de creștere și exploatare a bovinelor — Stațiunea Dancu vine în sprijinul unităților de producție. Acest sprijin se materializează, ne spune directorul stațiunii, doctor Radu Nicoric, prin livrarea tăurașilor și femelelor de prăsilă unităților zootehnice din județul Iași și din alte județe, contribuind astfel și la realizarea progresului genetic.

Sub îndrumarea directă a S.C.P.C.B. Balotești, la Dancu

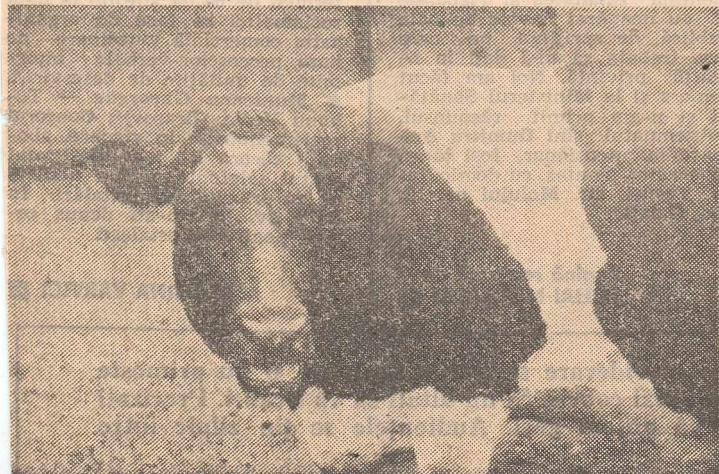
s-a testat și elaborat o nouă tehnologie pentru perioada puerperală la vacă, fapt care a contribuit la creșterea procentului de vaci însăminate, la scăderea procentului de retenții placentare, precum și la creșterea fecundității la prima însămințare artificială și reducerea intervalului fătare-concepție sub o sută de zile. Tot cu ajutorul colectivului din Balotești, mai precis al sectorului de reproducție condus de doctorul Nicolae Ilinca la Dancu s-a experimentat transferul de embrioni, prin care s-au și obținut primii viței.

În stațiunea Dancu s-au introdus și perfecționat noi tehnologii care influențează favorabil completarea bazei furajere și procesul preparării și conservării plantelor. În acest sens preparatele biologice obținute pe bază de bacterii acidolactice de tip „Lactosil” sînt folosite ca adaos la însilozarea plantelor cit și ca adaos în hrana pentru combaterea tulburărilor digestive, frecvente la tineretul taurin.

La Iași, s-a montat prima stație de producere a **reitanului**, un reconstituent de lapte, produs lipoproteic, care, adăugat în laptele smîntînit, reconstituie un lapte de bună calitate pentru înfărcarea vițelilor, realizîndu-se sporuri în greutate similare marilor hrăniți integral cu lapte. Laptele economisit prin acest procedeu se adaugă cantităților destinate consumului populației.

Ca efect al preocupărilor de economisire a energiei electrice și de crearea condițiilor de microclimat cit mai corespunzător a apărut și noul sistem de adăpost cu ventilație naturală, destinat categoriei 10 zile — 3 luni. Prin condițiile create s-au redus noxele și curenții de aer sub limitele admise. Rezultatul experimentelor este edificator. Se reduce morbiditatea cu 75%, consumul de medicamente cu 85%, iar sporul mediu zilnic este mai mare cu 10%.

VICTOR RĂDULESCU ■

Aici va fi sediul originalei biblioteci — unicat în țară — a universității craiovene

O degustare „de rutină” ?
Ničidecum : ore de curs
practic cu studenții anului
IV horticultură

...Parcînd — odată ieșit din capitala Băniei, pe la „Electroputere”, către aeroport — șoseaua asfaltată a Bucureștilor, poți zări pe partea dreaptă a acestei șosele niște dealuri molcome, dintre care se zărește, minuscul, virful unui foișor ; foișorul și clădirea alăturată, ce nu se vede din șosea, au aparținut, prin anii '930 unui primar al Craiovei — li se mai alătură acestora, pe atunci, o cramă cu o capacitate de 5 vagoane anual... Crama a dispărut de mult, clădirile au folosit pînă nu de mult drept magazii diverse. Un fapt recent a adus în actualitate existența acestor vechi, dar încă bune, sănătoase clădiri, și în jurul faptului în sine, cit și al clădirilor, vom vorbi în rîndurile de mai jos. Pentru asta însă, este nevoie de cîteva precizări :

„Stațiunea didactică și experimentală Banu Mărăcine a Universității din Craiova” — pentru că despre ea este vorba (director : prof. univ. dr. Tiberiu Nicola), o mindrie a cadrelor didactice și studenților de aici, cuprinde astăzi o suprafață de 1 800 ha — din care 205 vie, în perspectivă de a ajunge la 250 ha — șapte ferme de producție însumînd toate sectoarele de activitate ale marii agriculturi și o bază materială asigurată de către Ministerul Agriculturii — prin Departamentul Agriculturii de Stat. Întreaga activitate de cercetare și producție este asigurată de cadrele didactice ale Facultății de Agronomie din Craiova. Facultatea care, printre altele, a fost absolvită în anul 1969 și de către un oarecare student Aurel Popa. Din anul 1970, șeful stațiunii „Banu Mărăcine” nu este altul decît acel fost student, astăzi dr. ing. lector univ. Aurel Popa, viticultor de profesie și autor a mai multor volume de specialitate.

Complexul de vinificație al stațiunii (cu o capacitate de 700 vagoane anual), are trei secții : prelucrare struguri (4 000 tone) ; condiționare must (de care se ocupă studenții anului IV horticultură) și „învechire vinuri” (cca. 150 vagoane anual). Crama (un fel de buncăr subteran) — 275 de butoaie de la 2 000 pînă la 6 000 litri, din lemn de stejar de la Ciurea, Iași și Stîlpeni, Argeș — „Un butoi este, pentru vin, ca și o locuință pentru om : se simte bine sau nu în ea !” ; amplasarea cramei, executată sub îndrumarea lui Aurel Popa, prezintă noutatea de a folosi cursul lichidului prin cădere, pînă la ultimele secții de imbuteliere astfel încît se obține o însemnată economie de combustibil. Trei noi soiuri de viță-de-vie

„Pandur”, „Haiduc” și „Roșioara Seleccionată”, beneficii de 20—25 milioane anual, o producție marfă anuală de 150 000 000 lei precum și încă alte peste 50 milioane obținute din exportul a 200—300 vagoane anual (în special vinuri din soiurile „Merlot”, „Cabernet”, „Tămioasa Românească”, „Feteasca Regală” și „Riesling”) — reprezintă cîteva din datele de marcă ale complexului. Iar pentru prima oară în țară, tot aici s-au mai realizat : o instalație rotativă mecanică pentru obținerea vinurilor roșii de calitate (durata unei șarje reducîndu-se de la 10 zile la 48 ore !, calitatea vinurilor obținute fiind cel puțin egală, dacă nu chiar mai bună decît

Trei ștampile pentru un pahar cu soare !

cea obținută prin procedeele clasice — metoda a fost preluată și în străinătate, începînd din 1978 cînd a fost omologată aici), și „stabilirea tehnologiei de învechire rapidă a distilatelor de vin” (subiect, de altfel, al tezei de doctorat a lui Aurel Popa — de la 3—5 ani la... 90 de zile ! — „Au fost degustători care nu au reușit să sesizeze diferența dintre un distilat de vin de 5 ani și unul de 90 de zile — îmi spune inginerul, dinsul însuși fiind degustător autorizat, și adaugă, parcă într-o completare plină de poezie : — „pentru cele mai multe dintre produsele alimentare astăzi se pot face probe tehnice de calitate, folosindu-se chiar, în unele cazuri... calculatorul ; poate că singura probă — cea a calității vinului — a rămas și va rămîne, de milenii, cea a „degustătorului”, care nu poate fi înlocuit...”

Și să trecem — după această necesară introducere — la „paharul cu soare” (pe care eu l-aș numi, acum, paharul „cu suflet” al unor oameni...) : ...În anul 1964, cînd Aurel Popa venea student, la Facultatea (pe atunci) de horticultură Craiova venea, profesor Ștefan Teodorescu (cel cu care, repet, Popa avea să-și dea doctoratul). Profesorul Șt. Teodorescu (decedat anul trecut), avea să devină creatorul școlii românești de oenologie — und text al

său, selecționat prin concurs internațional, se găsește astăzi, plakat în metal, pe placa comemorativă ce marchează, la Paris, 100 ani de la nașterea lui Pasteur. Personalitate științifică de rang, autor a numeroase volume și studii — printre care volumul „Oenoclimatul României”, profesorul a hotărît să-și lase prin donație întregul fond de cărți Universității din Craiova (este vorba de lucrări de specialitate, firește). Pentru dînsul a fost, iată, comandată nu de mult... prima ștampilă !

A mai fost Ion C. Teodorescu, fratele primului, de asemenea decedat — întemeietorul școlii românești de viticultură. Împreună cu familia, a hotărît același lucru în privința volumelor ce-i aparțineau. S-a comandat o a doua ștampilă !

Și mai este ing. Al. Ionescu, pensionar, fost colaborator cu primii doi, membru al Academiei Italiene a Viei și Vinului : cea de a treia ștampilă !

Trei ștampile, avînd același generic : „Biblioteca Universității din Craiova, dedesubt : donație — și urmează numele. Trei ștampile mici, dreptunghiulare — aș zice extrem de modeste — reprezentînd însă un splendid act de știință, de dăruire, de cultură.

Urișul fond (cuprînzînd circa 7000 volume) de carte românească și străină, periodice de specialitate etc. era încă în curs de inventariere acasă la donatori în zilele în care eu am vizitat stațiunea. La ora cînd apar aceste rînduri, am fost asigurat că ele se află depozitate în... clădirea și foișorul pe care le-am pomenit la începutul acestor rînduri, ambele suferind transformări capitale și devenind acum o vastă — și unică în țară bibliotecă de specialitate, cu ample amenajări pentru lectură, săli de citit și de odihnă, camere de oaspeți, aparat informativ, etc. Ideea a fost, deopotrivă, a dr. Aurel Popa cit și a directorului bibliotecii universității, Octavian Lomon (despre a cărui solicitădine A. Popa nu a conțenit să-mi vorbească).

Donația este legală, autenticată prin acte de rudele donatorilor. Lista tuturor lucrărilor se va trimite la catalogul colectiv cărți și periodice străine intrate în România, pe care îl editează Biblioteca Națională a R.S.R. ; separat se va realiza un catalog local ce va fi difuzat în țară și în străinătate. Gestul de bine al unor oameni de știință patrioți a devenit, practic, public !

Să închinăm un pahar de suflet și soare acestor oameni.

HORIA PATRAȘCU ■

■ Din răspunsul trimis de Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale București la scrisoarea lui Petre Dincă din Capitală, str. Giurgiuului nr. 2, reținem câteva rânduri care ar putea interesa și pe alții aflați în situații similare: În acord cu prevederile art. 8 (1) din Legea nr. 26/1967, persoanele încadrate care au fost în incapacitate de muncă întreținut an calendaristic nu au dreptul la concediul de odihnă pentru acel an. În situația dv., dacă ați fost, cum afirmați, în incapacitate temporară de muncă în perioada 1.01.-1.05.1988, și v-ați pensionat apoi de invaliditate, la încetarea raporturilor de muncă unitatea trebuia să vă acorde compensarea în bani a drepturilor de concediu pe perioada respectivă (1.01.1988-1.05.1988). În acest sens s-a luat legătura și cu ICRAL Vitan, unde vă veți prezenta pentru acordarea drepturilor ce vi se cuvin.

■ Am citit în Flacăra nr. 43/1986, un articol intitulat „Ne putem lăsa de fumat”, prin care cititorii erau informați că o echipă de medici de la Institutul oncologic din Cluj-Napoca a obținut brevet de invenție pentru un medicament împotriva fumatului, urmînd ca acesta să fie produs de BIOFARM București, sub formă de tablete. Din 1986 tot aștept apariția acestui miraculos mijloc de a mă lăsa de fumat, dar în zadar; în farmacie încă n-a apărut. De aceea apelez la bunăvoința dumneavoastră, rugîndu-vă să faceți demersuri pentru a impulsiona producerea și apariția în farmacie a mult așteptatului medicament. (Cornelia Drăgoi, București, str. Valea Călugărească nr. 4, bl. 5, ap. 39).

■ Consiliul popular al municipiului București, Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală, aduce o veste bună Asociației locatarilor din str. 13 Decembrie nr. 29, bl. 6, Sectorul 1: Din verificările efectuate de către delegații noștri și la care au participat și delegații IRLGNB, s-a constatat că cele semnalate în scrisoarea adresată revistei s-au dovedit reale, fapt pentru care s-au luat măsuri de extindere a rețelei de distribuție. În prezent situația s-a normalizat, iar pentru viitorul sezon rece se au în vedere și alte măsuri pentru asigurarea funcționării optime a centralei termice din zonă.

■ Ne scrie Valeriu Pușcașu din comuna Săbăoani, județul Neamț: Romanul, frumosul și modernul oraș nemțean, al doilea municipiu ca mărime din județul nostru, dispunea într-o vreme și de un stadion pe măsură — Stadionul municipal „Moldova”. Era o adevărată incintă să petreci, mai ales duminică, vreo două-trei ore de mișcare și destindere pe gazon. Zic era, pentru că, acum, după ce a trecut în zestre divizionarei C-de fotbal Laminorul, lucrurile s-au schimbat în rău. Proasta gospodărie se vede de la o postă: gardul împrejmuitoare abia se mai vede din buruieni, accesul la tribune a fost îngredat cu plase și plăsuțe de sîrmă, casele de bilete au fost transformate în crescătorii de lepori și păsări, coțete de porci, improvizate, și-au făcut apariția pe sub tribune și în imediata apropiere a porților de joc. „Isprava” aparține actualului administrator care a transformat stadionul într-un adevărat sector zootehnic particular.

■ Ca ecou la nota apărută în Flacăra din 17 martie a.c., prin care se semnalau unele deficiențe în activitatea cofetăriei București, întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București răspunde că aspectele au fost analizate cu toată atenția. Din discuțiile purtate cu colectivul unității a reieșit că la respectiva cofetărie se primesc zilnic comenzi care se onorează la orele stabilite și se achită de obicei prin C.E.C. sau virament și foarte puțin în numerar. În legătură cu comportamentul lucrătorilor vizați în articol, atît seful de unitate cit și restul personalului au fost atenționați pentru a manifesta mai multă simțămînt față de clienți. Se va urmări permanent activitatea acestei unități pentru a preveni orice nereguli,

așa încît cofetăria București să fie și să rămînă ceea ce a fost: o unitate model din toate punctele de vedere.

■ Primim de la Gheorghe Olteanu din Craiova, str. A.I. Cuza — Republicii, bl. G, sc. 1, ap. 3: Deoarece, pînă în prezent, repetatele mele intervenții scrise făcute la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Dolj au rămas fără răspuns, am ajuns în situația de a vă deranja pe dv. pentru că la sus-numita direcție se ignoră reglementările în vigoare cu privire la rezolvarea cererilor și sesizărilor oamenilor muncii. Astfel, la data de 29 aprilie 1987 am depus cererea (înregistrată sub nr. 49/13417) de mutare a postului telefonic de la fosta la noua mea adresă, dar n-am primit nici-un răspuns. Ulterior, am făcut reveniri tot scrise — la 5.XII.1988, înregistrată sub nr. 49/2104, la 21.I.1989 înregistrată sub nr. 49/198 și la 4.IV.1989 înregistrată sub nr. 49/59 — însă toate cererile și revenirile mele au rămas fără răspuns. Dacă m-am dus la ghișeu de informații, funcționara de acolo mi-a zis s-o las în pace că o enervez, iar de primit în audiență la direcție n-am fost primit, pe motiv că, mi s-a explicat scurt și răspicat, audiențele nu se mai țin de mult. Ce mai pot face?

Insistați. Poate că D.J.P.Tc. Dolj își va aminti de invocata lege!

■ Un răspuns favorabil pentru medicul Dan Gabriel Militaru din Brăila ne trimite Ministerul Sănătății, direcția coordonare, control, personal-invățămînt: Urmare scrisorii dv. adresată revistei Flacăra, vă facem cunoscut că, la solicitarea noastră, Direcția sanitară a județului Brăila, în sedința BECOM din 4.IV.1989, a aprobat detașarea soției dv., soră de obstetrică-ginecologie, de la Spitalul Păurei în municipiul Brăila, începînd cu data de 4 aprilie 1989.

■ Doresc să vă prezint și eu o intîmplare petrecută nu doar uneori la noi, la Piatra Neamț. În ziua de 21 aprilie a.c., orele 12,30, în dosul magazinului central „Cafea-Dulciuri” (...rețineți: „dos”, „spate”, unde de regulă se depozitează ambalaje sau se descarcă marfă), două vinzătoare desfaceau de zor, printr-un ochi de fereastră: 4 bucăți ciocolate, două gume de mestecat, esență de fistic și câteva cubulețe de rahat, toate la un loc ambalate într-o pungă de plastic și costînd 48 lei. Vrea omul nu vrea, era obligat să cumpere conținutul unei pungi întregi (inclusiv punga!), cu unele produse de care, atunci, n-avea nici o trebuință. Indignați, clienții luau, că n-aveau încotro, dar mulți se întreabă și azi: Cînd se va pune capăt unei astfel de practici nepermișse? (consilier juridic Vasile Valeriu Catana, Piatra Neamț, str. Maiakovski nr. 26, bl. D2, sc. B, ap. 28).

■ Oficiul județean de turism Timiș, ca răspuns la sesizarea familiei Emil Emanuel din București privitoare la unele deficiențe manifestate în stațiunea Buziaș: Se confirmă faptul că furnizarea apei a fost făcută uneori cu intermitențe. Pentru eliminarea acestui neajuns, conducerea I.B. Buziaș și consiliul popular orășenesc au făcut demersurile necesare la I.R.E. Timișoara pentru separarea liniei de alimentare cu energie electrică a stației de pompare a apei în stațiune, astfel încît să nu mai fie întreruperi în alimentarea cu energie electrică și, implicit, cu apă.

■ Subsemnatul Dinu Cojocaru din comuna Voluntari, Sectorul agricol Ilfov, str. Dulgherului nr. 17, vă aduc la cunoștință că, pe 15 ianuarie 1989, jucînd la LOTO, am cîștigat suma de 100 lei. Am depus imediat buletinul cîștigător, mi s-a eliberat pe loc chitanța nr. 1354920 și mi s-a spus să aștept, că banii, îmi vin acasă, prin poștă. Am așteptat zădărnice pînă la data de 22.02.1989, dar, văzînd că nu primesc nimic, m-am prezentat la Ad. de stat LOTO din str. Victoriei nr. 9, de unde mi s-a spus că banii au fost trimiși la Of. poștal nr. 51 din comuna Voluntari, la data de 31.01.1989, cu m.p.nr. 12532. Am fost la poștă

Scrisoare comentată

Șase ani de-acasă...

Am intîlnit politetea în multiplele ei ipostaze și cîteva dintre acestea îmi răscolesc și azi, cu plăcere, aducerea aminte: ...școlari dintr-un sat de munte salutînd cu respect învățătorii și oamenii mai vîrstnici pe care îi intîlneau; cu glasul lor cristalin dădeau „Bună ziua!”, și își descopereau frumos capetele tunse chilug;

...tineri reverențioși acordînd binevoitori întîietate femeilor la urcare sau la coborîrea din autobuz, la intrare sau la ieșirea din instituții și unități publice;

...bărbați și femei în toată firea răspunzînd afabil salutului unor copii sau ajutînd cu grijă o bătrînă să treacă strada...

Exemple clasice, obișnuite, văzute, ascultate și trăite adesea de noi toți în freacă diurnă al lumii.

Nu rareori am cunoscut însă și reversul medaliei. Adică, impolitetea (nepolitetea). Un astfel de caz neplăcut am reținut, iată, și dintr-o recentă scrisoare sosită pe adresa redacției. „M-am urcat, saptămîna trecută, în autobuzul 131 — ni se destăinuie mai vechea noastră corespondentă Milica Matilda Băloi din București, str. Mendeleev nr. 17 —, voind să merg din fosta piață a Dorobanților spre casă. Purtam în brațe pe nepotul meu de 2 ani și mai aveam și o plasă grea, plină cu diverse cumpărături. Înghesuiala nu era prea mare și dau să mă așez, dar, înainte cu o clipă de a ajunge la bancheta rezervată îndeobște invalizilor, mamelor cu copii mici și bătrînilor, doi tineri gălăgioși s-au întrecut în a ocupa ultimele locuri libere. Deși m-au văzut că sint femeie în vîrstă, cu greutate în brațe (ajunsesem doar lîngă bancheta lor!), s-au prefăcut că nu mă observă. Vorbînd între ei și rîzînd, au început să se uite foarte preocupati pe fereastra autobuzului. Abia după ce i-a atenționat altcineva, unul dintre tineri, al mai mare, s-a oferit, cam indecis, să-mi țină plasa pe genunchi. Eu am rămas mai departe, stînd ca pe ace, tot în picioare, cu copilul smiorcîndu-se în brațe. Celălalt tînăr poza absolut indiferent și apatic, de parcă ar fi fost un veritabil monument al nepăsării. Oare, știți dumneavoastră să-mi spuneți: unde mai e și ce e politetea?”

În orice caz, nu-i chiar o rară avis. După codul bunelor maniere, politetea e un mod de comportare care se caracterizează prin bună-cuviință, respect și amabilitate în relațiile cu oamenii. Tot după același cod, nescris încă, mai înseamnă și bunăvoință, bună creștere; înseamnă cei șase ani de-acasă. Exact ceea ce, se vede treaba, că lipseau cu desăvîrșire băieților din autobuz.

MIHAI STĂNESCU

și cei de acolo mi-au zis că ei n-au primit nici-un ban. Din nou m-am prezentat la Ad. de stat LOTO, de unde funcționara de serviciu, ofensată, mi-a spus să stau liniștit acasă, că voi primi neapărat banii. De-atunci stau liniștit, dar banii nici pînă azi, 14.04., nu i-am primit. Noroc ca al meu și birocrație ca asta mai rar!

■ Reținem din referatul de cercetare întocmit de autoritățile orașului Strehăia, județul Mehedinți, la sesizarea adresată nouă de Gheorghe Nuică din același oraș: Se confirmă faptul că, în unele situații, gestionarul Constantin Conac, de la magazinul alimentar din suburbia Ciochiuț, vorbește cam răstîit și nu dă dovadă de cel mai corespunzător comportament în relațiile cu cumpărătorii. Pentru această atitudine a fost pus în discuția adunării cetățenilor din sat, prilej cu care oamenii și-au spus deschis părerea asupra activității și purtării sale, iar biroul executiv al C.P.A.D.M. l-a sancționat cu reducerea retribuției cu 5 la sută pe timp de 3 luni. La prima abatere se vor lua și alte măsuri, mergînd pînă la scoaterea lui din muncă.

■ Mă numesc Lămureanu T. Trifilie din Constanța, Bd. Tomis nr. 67, bl. S2, sc. A, ap. 11, și am fost pensionat cu data de 15 septembrie 1986, dată de la care am plătit către ICRAL aceeași chirie (241 lei/lunar) ca pe vremea cînd am fost activ, deși am prezentat la timp decizia de pensionare din care reiese că nu depășeam 1500 lei de membru de familie. Evocînd prevederile legale, după doi ani mî s-a recalculat chiria, rămînd să plătesc în continuare 126 lei/lună, iar banii dați în plus urmînd să-i recuperez prin scutirea de plată pe o perioadă corespunzătoare. Calculul a fost însă efectuat nu pe întreaga perioadă de 2 ani, ci numai pe ultimul an, pe motiv că în primul an de la pensionare (după pîrerea celor de la ICRAL), trebuia oricum să plătesc aceeași chirie ca și în activitate. Nu găsesc logic acest

argument și nici nu cred că e în spiritul legii, fapt pentru care rog respectuos organele în drept să elucideze acest caz.

■ La memoriul Mariei Picioruș, care contesta retragerea repartiției unui apartament, ne răspunde Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova: Avînd în vedere că, potrivit prevederilor art. 7 din Legea nr. 5/1973, persoanele îndreptățite la extindere au prioritate la închirierea locuințelor ce se eliberează în același imobil, biroul permanent al comitetului executiv a revenit asupra aprobării date de I.E.P.C. și a avizat favorabil extinderea solicitată de familia Bușoiu Cornelia. Ulterior, s-a atribuit întreprinderii Electroputere un alt apartament, în cartierul Calea București (bloc A7, sc. 4, ap. 3), compus din două camere, care a fost reparatizat pe petente Maria Picioruș, rezolvîndu-se astfel și problema locativă a familiei sale.

■ Vă scriu pe motiv că la noi, în orașul Tecuci, am avut o baie comunală veche care a funcționat defectuos pînă mai acum vreo cîteva luni, apoi s-a închis și azi nu mai funcționează deloc. Ni s-a tot promis că din contribuția bănească se va face una nouă, însă așteptăm în zadar de mai bine de 2 ani de zile, altă baie, nouă, nu s-a construit. Țin să menționez că în componența orașului nostru intră cîteva cartiere cu oameni care nu locuiesc la blocuri, au casele lor, dar nu toți au cadă sau dușuri cu apă caldă adusă pe teavă. Ca să-i mențină sănătatea și vigoarea, ei au neapărat nevoie de baie publică, de sprijinul pe care dvs. trebuie să ni-l dați în această privință. Noi am făcut demers și la Ministerul Sănătății și n-am primit răspuns. Subsemnatul sint Dumitru Andrășescu, pensionar, fost tîran cooperator fruntas, cu domiciliul în Tecuci, str. Molului nr. 12, jud. Galați.

Pagină realizată de MIHAI MERIȘANU

Poșta redacției

Avender Iacob — Timișoara: Contorul dv. fiind trifazic, indexul se citește cu 6 cifre, ultima nefiind zecimală. I.R.E. nu poate restabili alimentarea cu energie electrică pînă cînd nu achitați integral datoriile. ● Ciucă F. Ilie — Lipova: În conformitate cu art. 3 din Hotărîrea 880/1965, personalul încadrat pe durată determinată (inclusiv temporarii sau sezonierii) are dreptul în cazul pierderii temporare a capacității de muncă la ajutoare, care se acordă pentru cel mult 65 zile lucrătoare în cursul unui an calendaristic dacă incapacitatea s-a ivit în timpul activității și are o vechime în muncă de cel puțin 4 luni, în ultimele 12 luni premergătoare concediului medical sau o vechime de cel puțin 10 luni în ultimii doi ani premergători incapacității de muncă. ● Popescu Laura — Buzău: Încercați la Spitalul județean, secția O.R.L. Obișnu-iți-vă să vă semnați scrisorile. ● Brătianu I. Maria — satul Mușeluș, com. Siriu (Buzău), Tonic Ecaterina — București: Nu. ● Vechiu Elena — Cernavodă: Credem că nu v-a răspuns din cel puțin două motive: nu a putut descifra scrisul dv. (și nouă ne-a fost tare greu, dar avem o oarecare obișnuință) și nu are competență. Adresați-vă instanței de judecată. ● Diaconu Ion — București: Noi știm că nu. ● Hofbour Lucia — Gura Humorului: Cu trimitere, ca și la Iași. Medicul vă va indica toate analizele necesare. Noi vă putem doar sfătui să nu renunțați, să nu mai amînați, să faceți tot ce se poate pentru a avea un copil. Vă vor fi răsplătite eforturile cu multe bucurii. ● Frincu Carmen-Aurora — București: La circa de milite de care aparțineți puteți afla sigur. Depuneți o cerere în acest sens. ● Baicu Gheorghe — com. Bolboși (Gorj): Nu puteți primi certificat de absolvire dacă nu ați obținut note de trecere la examene. ● Cîmpoeru Daniela — Băilești: Nu ați menționat adresa. Mergeți direct la centrul din localitate al Oficiului forțe de muncă. ● Gaser Valentina — Galați: Se va analiza posibilitatea transferării elevului Nistor Gheorghe, începînd cu 15 septembrie. ● Tofan Vasile — Huși: Dv. aveți dreptate. Iată drepturile cumpărătorului cumpriune în capitolul II din Instrucțiunile nr. 800/1965 de aplicare a H.C.M. 753/1965 privind buna funcționare și durabilitate a unor bunuri de folosință îndelungată: „Posesorul care înăuntrul termenului de garanție se află temporar sau se mută în altă localitate se va putea adresa pentru efectuarea lucrărilor unității de deservire la care se efectuează lucrările privind asigurarea garanției pentru clienții organizațiilor comerciale din acea localitate. Același drept îl are și cel care a procurat un bun de la o unitate comercială din altă localitate decît cea în care domiciliază. Înlocuirea bunurilor care din cauza lipsei pieselor de schimb necesare nu pot fi reparate în stare de funcționare în termen de 60 de zile de la data reclamației se face de organizația comercială vinzătoare pe baza proceselor-verbale întocmite de unitățile de deservire”. ● Munteanu Gheorghe — Tohanu Vechi (Brasov): Conform reglementărilor în vigoare, abonații cărora li s-a desființat postul telefonic pentru neplătă nu au prioritate la instalări. În fapt, dv. nici n-ați depus cerere pentru reînaltare.

REGHINA VARVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Scritorul — constituință a epocii sale

RADU TUDORAN:

„Fiecare roman este o trăire“

— Stimate Radu Tudoran, acum nu mă înșel, se împlinesc încă decenii și jumătate de când ti debutat în LUMEA ROMÂNESCĂ și în revista AZI, ca zetar și ca prozator, care mai rău avea să-ți dedice marii oarte însemnată din proza sa... sader, un destin tumultuos, cu înseamnă legat de destinul nor oameni mai puțin prezenti în proza românească; în acești ns mă refer la faptul că tra- itia noastră epică a fost ilus- ată în chip strălucit de mari ozatori prin două opțiuni fun- amentale: una ar fi aceea a estinului țărănesc, a prozei ru- le și cealaltă a epicii citadine, re va înflori în epoca in- reblică. O bună parte din oza dumneavoastră — și nu gindesc doar la TOATE INZELE SUS! — pare că isi opune să iasă din opțiunile omenite, redescoperind un ou“ personaj, la fel de româ- se precum sint țărânul și uneitorul, sau intelectualul... nsiderați riscantă întrebarea ea sugerată de sentimentul că i adus în proza românească lume nouă, și că acest fapt e imi pare azi premeditat — o fericită intuiție de tinere- ? Redescoperirea „altui tip an“ a fost inițial un act con- cent?

— Riscantă nu este cituși de tin întrebarea, care, de- i ept, mi se pune prima dată forma aceasta, directă și

clară și pe care fără să-mi dau seama o așteptam de multă vreme. Riscant poate să fie însă răspunsul, deși, după cele spuse mai înainte reiese că am meditat și până acum asupra lui: de fapt am meditat tot timpul după ce am scris prima carte, cind mă gindeam cum să fie a doua; vroiam în orice caz să fie altceva. Imi inchipui că așa se întâmplă cu toți scriitorii, numai că mulți nu izbu- tesc să se rupă de ei înșiși; am exemple între cei care au fost, și unii continuă să fie, marile mele admiratii. Derutat de cazul acestora m-am între- bat, în perioada formării mele, dacă nu greșeam, dacă încercind să scriu altfel, nu deveneam eu însumi altceva. Nu aveam pe nimeni să mă lămurească, nu am nici astăzi, cind, după o viață întreagă, nu sint sigur că drumul ales a fost cel mai bun, și dacă mergind pe altul nu aș fi ajuns mai departe.

Am o singură certitudine, aceea că genul căruia m-am consacrat nu putea să fie altul. Am vrut să povestesc ceva, faptele mele sau ale altora, și fără voia mea am ajuns la în- chipuire, care nu-i decit o altă față a realității, eliberată de constrîngerii și devenită pro- prietatea autorului. Nu vreau

(Continuare în pag. 10)

VIRGIL SORIN ■

Cintarea României

Ars amatoria

Fotografii, afișe, distribuții, cronici — multe cronici elogioase, ori, intransigente în aprecieri, semnalind urcușuri și scăderi — în sfîrșit, o veritabilă viață teatrală, în care, vreme de 25 de ani, au răsunit, stagiune de stagiune, ropote de aplauze.

La cei 25 de ani pe care-i împlinește, Teatrul Popular de pe lângă Centrul municipal de creație și cultură socialistă „Cintarea României“ din Drobeta-Turnu Severin păstrează entuziasmul tinereții, la care adaugă maturitatea ce a peceluit, în- cetul cu încetul, trăsăturile interpretilor ce n-au părăsit, în tot acest răstimp, scena severineană: Aurel Nicolaciuc, Came- lia Darin, Nae Badea, Alexandru Doncoglo, Elena Neulescu, protagoniștii primului spectacol pus în scenă de Teatrul Popu- lar — „Grădina cu trandafiri“ de Andi Andrieș. Mai sint și din cei ce au plecat: Virgil Ogășanu, Valeria Sitaru, Constantin Fu- gașin, Ilie Gheorghe, Dan Bădărău. Că n-au uitat de unde au pornit, ne demonstrează cu prisosință programele de sală. Ac- torul Constantin Fugașin revine, iată, școlit și trecut prin pro- bele de foc ale aparatelor de filmat, afirmindu-și, totodată, rea- le virtuți regizorale.

Dar să vorbim de cei care, avind cu totul alte profesii, sint, totuși, priviți pe străzile orașului cu acea dragoste ce învâluie în public vedeta preferată. I-am amintit deja, sint „veteranii“ ce-au abordat aproape tot atilea roluri cite premiere a „scos“ teatrul severinean: Oameni care tac de Al. Voitin, Rața sălba- tică a lui H. Ibsen, Visul unei nopți de iarnă de T. Mușatescu, Jocul de-a vacanța de Mihail Sebastian, ori Trei generații a Luciei Demetrius, Părinții teribili, de Jean Cocteau, Adam și Eva de Aurel Baranga și încă multe alte îndrăznețe abordări ale dramaturgiei românești ori universale au însemnat adevărate succese uneori, spectacole rămase doar în sfera bunelor intenții, altele, importantă rămîne, de fiecare dată, totală dăruire a amatorilor severineni, acea „bucurie de a juca“ semnalată de cronici încă de la început, bucurie rămasă intactă și azi. Ea a atras, cu certitudine, la Drobeta-Turnu Severin, în județul Mehedinți, pe artistul emerit Constantin Moruzan, ori pe regi- zorul Constantin Dinischiotu, ale căror nume se regăsesc pe multe afișe ale Teatrului Popular. Tot bucuria de a juca îi ține, seară de seară, la repetiții pe tineri interpreti: Maria Crețu (instigator), Nicolae Mițu (tehnician), Mariana Nistor (profe- soară), Gelu Negrea (funcționar), Valentina Dumitrele (dactilo- grafă), ca să nu mai vorbim de cei 15—20 care așteaptă în cu- lise. „La noi, cariera acolo începe, în culise — precizează in- structorul Dan Șapala. Este un stagi de răbdare. Pe cei care se plictisesc și pleacă, nu-i regretăm, înseamnă că nu aveau, cu adevărat, pasiune. Îndrăgostiții de teatru rămîn și fac de toate: montează decoruri, trag cortina, sint sufletori, încep, apoi, cu cite o replică, primesc, în sfîrșit, dubluri și, dacă sint buni, mult visate roluri. Cu toții am trecut prin asta“.

Teatrul de amatori presupune deseori renunțări individuale, oboșeli mari — după orele de program, la locul de muncă al fiecăruia — dar presupune, totodată, imense satisfacții. „Premi- ile I pe care le-a luat Teatrul Popular la toate edițiile Festiva- lului Național „Cintarea României“ au însemnat tot atitea cer- titudini că n-a fost muncă în zadar — declară Florin Tușianu, directorul Centrului de creație și cultură socialistă „Cintarea României“ — Drobeta-Turnu Severin.

LIANA MOLNAR ■

Reproducere după lucrarea
Ianuarie de Florin Niculiu

Florin Niculiu

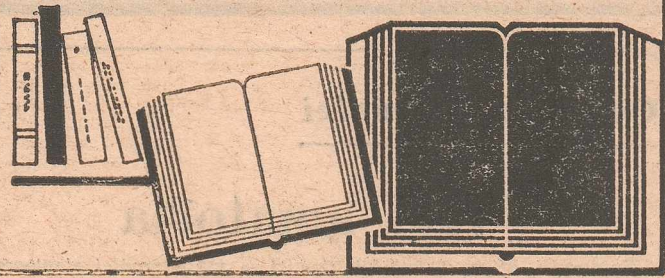

Cristalul magic

Există locuri marcate de o tărie specifică, de o anume eternitate a arhitecturii peisajului, im- pregnate parcă de o concentrare a tainelor vietii, de o autentică vrajă naturală plutind în aer, pe așezare, pe chipurile oamenilor. Unul dintre aceste locuri este și locul nașterii și al copilăriei mele. Căci totul: vechea și impozantă clădire cu etaj; grădinile din jur în perindă- rea anotimpurilor; aleea de brazi, șuierul legat al cetinilor sub vînturi, uneori ca un vaier în- fășurat. — concret-are amenințătoare a stihii- lor, altelei domolit, — strictă prezență maies- tuoasă de sunete nalte, continui, prietenoase, totuși conținind parcă fiori stranii ai unei alte lumi; uriașa pivniță în care ne jucam uneori, prelungind pînă și în vis și chiar pînă astăzi spațiul ei încărcat de mister; grămezile vechi de paie pe care în asfințit alergam după fluturi ori înregistram emisia unică a infimelor violon- zele zburătoare care erau cărbăbuși și alți bon- dări; castanii înfoiași care de două ori pe an se găleau cu micile și perfecte candelabre albe punctate cu roz, printre tulpinile cărora, ca în- tr-o joacă feerie înregistram intensitatea luminii și culoarea uneori de aur, altelei de sînge, a amurgurilor; drumuri în seară cu Tata și cu frațele meu Titi, cu magnifica lui pălărie și cîntînd printre nesfîrșite lanuri de flori de cîmp, drumuri tirzii prin pădurea sub lună pl- nă, drumuri la lumina zilei prin pădurea încărc- ată de atitea sunete și ecouri, de atitea tonuri

și semilunuri și aș zice și de înfrățonuri de culori, prin superbe ei luminișuri, pe sub umi- lele, dar atât de triumfale sale arcuiri; dru- muri în neobositul, dar calmul, prietenosul deal-vate spre Prut, în șesul Barancăi ori la Ce- tăuia, spre Dorohoi sau spre Cernăuți, inotînd prin interminabile viroaze sub briul pădurilor sau trapind pe culmi uscate de vînt, pe lângă bătrîni brazi singuralici; drumul cu sania parcă prin vîzduh, astfel era omogenizat de alb orizontul, de albul troienelor așezate, oa și de cel al ninsorilor ce nu mai înceta, în peisajul cu moara veche de lângă riu, în aerul tare în care se întretaiau ecourile diafane ale zurgălăilor, dar încărcat și de infinite, misterioase sunete neașteptate; noul, respirației căilor în iarnă și strînuturile lor — elemente ale unei magii bune, familiare; apoi bărbați, cu perechi multe de boi, doborînd, după un străvechi ritual, copaci însemnați cu semne colorate; iazul și moara lui Franc, atmosferă din Rembrandt și Ibsen, captată cu ce fiori încă de pe atunci!... cu stă- vilarul și podul spre Bașeu, satul natal al cam- pioniei olimpice de astăzi Doina Melinte; cete de copii, uneori de băieți mari, ce se perindau la sărbători în casele din comună cîntîndu-și impresionantele coinde cu steaua ori interpre- tînd alit de autentic, cu forță, cu modul lor frust, țărănesc, binecunoscutul Vicleim; tranșeele din pădurile Conceștei, Suharău sau Comănești, tranșeele marelui război pentru întregirea Nea- mului, cu melancolia lor înfrîntoare și încărcate de frunzele altor ani, depuse ca un neștiut și dureros omagiu!...; Ziua Eroilor la monumentul din curtea bisericii, cind Tata citea lista eroilor comunei și la strigarea fiecărui nume, Moș Cucu, un omuleț spin, blond și cu un aer cutezător, dar cu un glas pișigăiat ce-i conferea (la aceasta desigur contribuind și nu- mele) o identitate fantastică, stranie, de om-pa- sare, răspundea patetic de la fereștriuca din turid: „Mort pentru Patrie!“... Toate acestea și cite încă altele! alcătuiesc infinitele fafete multicolore ale unui uriaș și magic cristal, cu strălucirile-i întoarse numai înăuntru și pulsant odată cu inima și care pentru critică se cheamă doar: trăire, observație, meditație, conștiință extractoare, artistică....

VITRINA CARTILOR

O carte citită cu acul

Fotografie de ELENA GHERA

Joi, 11 mai, „Casa muzicii” care este magazinul Muzica din Capitală a găzduit o sărbătoare: lansarea celui de al 18-lea disc al Ionelei Prodan, „vrednic purtător și slujitor al cîntecului popular românesc”, cum o prezintă Al. I. Amzulescu. „Discul acesta constituie oarecum o probă a deplinei sale maturități artistice. El se deosebește de cele anterioare prin încercarea cutezătoare de a aborda un repertoriu mai extins: sint cîntece de pretutindeni și de largă circulație ale folclorului românesc, pe care Ionela Prodan le abordează cu sinceră și pasionată dragoste de cîntec românesc, fără pretenția de a se substitui purtătorilor celor mai autentici ai neîntinței purități și ai marii varietăți a graiurilor și stilurilor, poetice și muzicale, proprii diverselor zone și regiuni ale țării”.

O altă opinie asupra acestei încercări generoase și — credem — reușite, cea a folcloristului Mihai Pop, exprimată în fața numeroșilor iubitori ai muzicii noastre populare prezenți la acest eveniment: „Pentru mine

acest disc este o dublă sărbătoare, pentru că Ionela Prodan a fost descoperită de cel mai bun și mai vechi prieten al meu, Hari Brauner, care mi-a spus atunci că a descoperit o a doua Maria Tănase. Dacă ar fi fost în mijlocul nostru, ar fi avut o mare bucurie. Orice cîntec popular este o contribuție la păstrarea frumosului nostru folclor. De 50 de ani am cules cîntece. Multe dintre ele le-am regăsit pe acest disc. Doresc ca el să fie un moment de succes în primăvara muzicii noastre populare”.

Emoțională și fericită, Ionela Prodan ne-a mărturisit: „După ani de muncă grea cu cîntecul românesc din toate zonele țării, am reușit să fac acest disc care s-a bucurat de un răsunet foarte mare în Australia și California. Acum de-abia aștept verdictul publicului de acasă, care m-a lansat, m-a susținut și sper că mă va susține în continuare și nu va spune că Ionela a greșit. Este tot ce mi-am dorit: să cînt România!”.

REGHINA VÂRVICI

„Fiecare roman este o trăire”

(Urmare din pag. 9)

să spun prin aceste cuvinte că scriitorul e liber și capabil să creeze o altă lume decît cea pe care o cunoaște; el însă o poate reda în interpretarea sa personală, diferită de a altora. Interpretarea este de altfel și dificultatea cea mai mare a scrisului; prin felul nostru de a vedea lumea ne deosebim totdeauna unul de altul. Apoi vocabularul, stilul, ritmul, culoarea, metoda de construcție rămîn și ele deosebiri vizibile, deși de o importanță secundară. O faptă sau o însușire de fapte, adică o acțiune, poate fi povestită în mai multe feluri. Dacă versiunea pentru care am optat îmi place după ce a fost scrisă sînt șanse să placă și cititorului. Cînd mă gîndesc cite cărți oi fi citit și nu le mai știu, mă apucă tristețea pentru timpul pierdut și de mine și de cei care le-au scris. Ceea ce se uită nu trebuia să se scrie. Dacă are cineva altă părere să o spună oricui, dar nu mie.

— Totuși, revenind la întrebarea mea...

— Observați că aș fi adus în literatură noastră o lume nouă; este adevărat că am avut aceas-

tă intenție, pornind de la ideea exprimată mai înainte, că nu voiam să repet cele spuse de alții. Lăsînd la o parte prima mea carte, *Orașul cu fete sărace*, o culegere de nuvele, de fapt prefigurări ale scrierilor următoare, primul roman, care mi-a adus o recunoaștere atât de nesperată, că puteam să-mi pierd capul, a răspuns dezideratului meu, prin faptul că prezenta o lume necunoscută mai înainte, în literatura noastră, motiv pentru care a și fost socotită de unii drept „exotic”, calificativ (ca să nu-l numesc epitet) acordat ulterior și altor cărți ale mele. Dar lumea aceea nu era adusă din teritorii îndepărtate, ea exista în jurul nostru, iar noi existam în cuprinsul ei, decît că hîmeni nu o cunoșcuse de aproape, cum am avut eu norocul, într-o experiență halucinantă, trăită direct și sincer, implicat în ea pînă la ultima consecință, devenind egal cu eroii cărții. Astfel, o dorință nici măcar definită bine, se realiza în plinătatea ei, datorită unei întâmplări norocoase, unei trăiri autentice. Termenul l-am găsit mai tîrziu și l-am păstrat; socotesc că un roman este o trăire,

înaintea oricărei alte definiții.

Un critic recunoscut, care s-a exprimat cu rezerve despre prima mea carte, ca să le atenueze sau să le retragă cu totul la a doua, și să găsească altele, observa în încheiere, ceea ce am socotit că era recunoașterea unei caracteristici, dacă nu chiar un merit, că am adus în literatură noastră medii încă necunoscute. Este exact ceea ce căutam, și este măcar schitat răspunsul la întrebarea dumneavoastră. Rămîne să alegem dacă a fost o intuiție, sau doar o întâmplare. Cît despre „redescoperirea altui tip uman”, că inițial a fost sau nu un act conștient, reiese din cele spuse mai înainte. În ceea ce mă privește, mai degrabă spun că a fost o opțiune; dar m-au ajutat și intuiția și întâmplarea. Cu cele spuse acum, și cu ce am mai spus altă dată, eu nu rămîn o enigmă pentru viitorii mei biografi.

— Nu rămîne o enigmă nici faptul că am apărut peste un milion de exemplare din cele 23 cărți scrise de Radu Tudoran. Dar deși pentru prozator pot părea superflue curiozitățile noastre privind sondarea structurilor lui sufletești, nu o dată noi le vedem tocmă pe acestea investite în profilele complexe

Cronica literară

de Romul Munteanu

Erudiție și poezie

În reveriile sale asupra altor reverii, în cadrul cărora literatura avea un loc constant, Gaston Bachelard ne lăsa să înțelegem că poezia, în procesul ei de facere, nu trece prin circuitul mental al erudiției culturale, ci doar prin acela al sensibilității. Savantul francez delimita astfel memoria empirică a faptelor și a informațiilor, constituite în *savoir*, de memoria reveriilor centrate asupra spiritului imaginar.

Pornind de la aceste considerații, ni se pare firesc să ne întrebăm care este statutul poeziei erudite, al acelei poezii care nu răsare totuși din straturile intelectului pur, dar prin încărcarea excesivă de elemente referențiale mitologice, istorice și culturale se situează într-o zonă intermediară, impură pentru creația artistică, așa cum impură rămîne și pentru alte tipuri de discurs.

Si totuși poetica acestui gen de poezie este străveche. Anticii o cultivau cu precădere în epică, Renașterea i-a încercat delicia incerte, exponenții tuturor clasicismelor la fel, iar poezii baroci au textualizat referințele concrete cu o anumită parcimonie. De la Horațiu, Dante pînă la Gongora, Marino și, mai rar, romanticul Hugo, versurile erudite nu lipsesc, unii parnasieni făcîndu-și chiar o virtute din acest mod de incorporare a numerelor proprii în discursul poetic. Dar practicarea unor procedee literare nu însemnează și acreditarea lor estetică. De obicei, poezia ornamentală excesivă cu informații concrete este plicticoasă, golită de reverie, didactică, lipsită de o mare forță emoțională. Astăzi poezia erudită se practică mai rar (a nu se uita totuși M. Ivănescu) și dacă Ezra Pound a izbutit să transforme erudiția (informația, citatul, intertextul) în poezie, să nu uităm că poetul american a realizat o experiență singulară de interferență între reveria științifică și cea poetică, unindu-le în zona sublimului pur.

Dar Tudor George, autorul *Baladelor singaporene* (1970) și al *Ierbarului amorului* (1981), ce face el cu informațiile și cum le introduce în universul imaginar? Unele probe le-a oferit în poeziile despre flori, cînd imaginarul era grefat pe heraldicele plante iar altele, radicalizate într-o măsură mult mai mare, le-am regăsit în *Inventar celest* (1982), cînd reveria se converteste într-o pedagogie rimată a obiectelor cotidiene sau a micilor fapte (dopuri, fărșeci, furculiță, galosi, ceapă, bacterii, păduchi, batisă etc.). Rareori, o undă de umor poate salva caracterul anost al acestor texte. Dar cum aventura poeziei este și o aventură a cunoașterii nelimitate, nici unui poet nu i se poate recomanda cu anticipație renunțarea la unele experiențe riscante, împinse dincolo de granița atît de mobilă a literaturii.

În *Patriarhale și exotice* (Ed. „Cartea Românească”, 1988), Tudor George rămîne același scriitor cu mai multe euri, sedus pe de o parte de mitul originilor, de etosul local, ca și de geografia reală și imaginată de pe alte meridiane ale locurilor învățate, memorizate sau visate. Atras de o anumită „avangardă” muzeală, descoperită mereu în trecut (Cecco Angiolieri, Fr. Villon, Ph. Sydney), scriitorul român ținteste spre marea utopie a unicatului prin poezia retro. Apollinic și dionisiac, arheolog al conștiinței visătoare, grefate pe semnele trecutului, cu antenele deschise spre captarea spiritului grec și roman, Tudor George face să se audă cum memoria culturală a trecutului bate în prezent. Băraganul cu reveriile sale și cu morții săi iluștri sau anonimi, fiind marea cutie de rezonanță a miturilor străvechi, reînviată prin cuvîntul-depozit de amintiri eterogene.

Între clasicismul nedomesticit al poeziei vagante și rigoarea erudită a străvechii literaturi didactice, Tudor George se instalează pe scaunul imaginar al lui poeta vates, solicitat de *do cere* și mai puțin de *delectare*. „O Venus — de Lucretiu-n vers slăvită / Latine gînte fiindcă i-ai fost mună — / Nu simți, ca un opac, cum palpită / Plîndu-mi vers / Obăduie-l și-ndrură! / Cum nu sint eu Lucretiu — min-drul vates, / Făuritor Poemului Naturii — /

Dă-mi glas, de-i socoti c-adevărata-s / Simțirile-mi, dă-mi harul sfînt al gurii!” (*Invocație*).

Primul „symptom” dedus din această poezie trimite în mod evident spre un *complex cultural antiehicizant*. Pentru acest fel, scriitorul jertfeste totul, în pofida faptului că resursele sale artistice sînt solicitate la maximum. Răsucită (siluită), sintaxa poeziei scriștnește cu fiecare rimă (vates — adevărata-s, Venerei — cere-l, se-nvîrte — pîrte). Ornamentată cultural, declamația se întinde pe spații mari, deși ea este un adaos estetic grefat pe un text arid, fortificat însă cu vorbe mari. *Invocația* lui Tudor George trăiește doar printr-un patos exterior. Ea nu este însă un accident în *Patriarhale și exotice*. Fluxul antiehicizant aglutinează cuvintele festive, le încarcă artificial, cu o energie de scurtă durată.

Fără îndoială că și memoria culturală empirică observă că lumea se schimbă. La Tudor George ea rămîne sursă voluntară de poezie, proptită de amintirea Romei și a lui Propertiu. Dar în fața acestei stări, poetul nostru rămîne doar un colecționar de informații, introduce doar în spațiul muzeal al unui text lipsit de vibrație. „Cînd togar-mpurpurată fu cococ, / Plugarii și-oieri fiind staroștii comunii, / La Lupercalii tropotînd în joc, / Pîrînd statuia Vestei cu colonii!” (*III Darul Romei*).

Există însă în *Patriarhale și exotice* și o altă sursă de energizare autentică a poeziei. Ea coboară în mitologia Băraganului, deschide porțile imaginare ale biografiei poetului, muzicalizează spațiul, miază apa cu pămîntul, slăvește vegetatul, verticalizînd imaginile spre eternitatea noastră, ca și spre trecutul străbătut de marile umbre ale istoriei.

Prezența în *Baleania...* lui Fănuș Neagu, ca și în povestirile lui Panait Istrati, cîmpia (rău numită de poet *pustă*), despovărată în cazurile fericite de referințele concrete, trăiește într-adevăr ca un spațiu poetic plin de mister.

Filtrată prin Odobescu și Panait Istrati, cîmpia Băraganului se etalează sub cer, ca un loc de verdeață sonorizat de vînt, ca un spațiu de reverie infinită, urcat în inima anotimpurilor. Școala clasică a poetului se face din nou simțită prin melosul autentic, duhul pămîntului plutind peste tot. „Îmi place vîntul slobod ce-n Băragan pîrcește, / Cînd pîrul mi-l frîmîntă, din zbor ca iarba verde! / Si-aud cum, pe deasupra, fantasta lui aripă, / cu liote de vrăbii și stol de grauri, tipă... / De-a trecerii lui zarvă, se dezmoartesc ciulinii, / Stîrnindu-se-n devalmă și bulucind spre linii... / Sar disperăți, dau buzna cu innuri și urale, / Clămind locomotiva într-armură-n zale” (*Ciulinii Băraganului*).

Da, în acest fel, ospățul cuvintelor se incinge în dulcele stil clasic românesc. Eul visător iese din cotidian, auzit doar ca o amintire (trenul), iar imaginarul se lasă încîntat de propriile sale metafore, vehiculul lor real fiind doar poetul.

Verticalizarea spiritului imaginar se transformă într-un puternic flux afectiv purtat prin vechile canale de comunicare ale familiei. Ea este poarta de intrare și ieșire din lume, suita veacurilor amintite de reverie, singura capabilă să transforme gestul diurn al unui străbunic într-o coloană vie a spiritului imaginar.

Cînd verbalismul exuberant trăiește însă doar ca un corp străin în jurul cogitoului acestui poet-rêveur, cuvintele sapă temeliile poeziei la fel cum termitele atacă rădăcinile de suprafață ale pomilor. Grefa culturală exterioară pustiște poezia, iar exclamațiile pline de tandrețe ale scriitorului nu trec de stadiul unor versuri de afiș, destinate turiștilor.

Noi îl auzim în continuare pe Tudor George prin *Sublime torțe vii tresalți-n vînt*, îl auzim prin *Bilant*, prin *Epilog*, ca și prin unele strofe insulare din mult prea lungă *Baladă despre bardul Stan Palanca...* în care pulsează balcanismul integral al scriitorului român.

Îmbătut de erudiție, Ahoce pare să intre într-un dulce somn greco-roman, colorat de farmecul dacic.

ale personajelor de roman. Și consider această curiozitate insistentă deosebit de profitabilă în relația dintre scrierilor și cititor. De aceea vă întreb prin ce mecanisme intime sau morale frumoasele dumneavoastră iubiri din atîtea proze eșuează dramatic, ca și cum eșecul ar fi răsplata unei armonii afective?

— Iubesc viața, fără să mă tem de moarte. Și viața m-a iubit pe mine, iar moartea m-a ocultat de multe ori, cînd o văzusem venind din față. În afară de cuvintele „eșuare” și „eșec”, recunosc ca adevărată ideea dumneavoastră, foarte frumos și complet exprimată, că sfîrșitul dramatic (chiar și acest cuvînt l-aș reduce la jumătate) al unor iubiri din cărțile mele reprezintă „răsplata unei armonii afective”. Nu-i o manieră, ci o cerință imperativă, estetică și sentimentală, de a opri evoluția unei iubiri în clipa ei cea mai frumoasă. Acesta este mecanismul „întim și moral” — adaug: sentimental și estetic. Cum s-ar putea spune mai bine decît: „Oprește-te clipă?”.

— Știu că tineretul mai ales crede despre romancierul Radu Tudoran că mulți ani ar fi fost un împătimit călător prin țări și pe mări, că a cunoscut meridiane exotice și oameni ciudați... de fapt se întîmplă ceva

interesant: se fac diverse presupuneri izvorite din lectu-prozei dumneavoastră. Nu mai întreb cit și cum și unde ai călătorit — ai răspuns magistral prin splendoarele volun-Acea fată frumoasă, La no de noi înșine, Frumoasa adormită —, ci dacă într-adevăr p-tima călătoriei a constituit pentru dumneavoastră o sur epică, sau dacă pasiunea și v-cația prozatorului au născut n-voia de călătorie sub semn eunoasterii...

— Lăsînd la o parte jurnale intime — cit or fi ele de si cere — nu știu dacă vreun scriitor s-a dezvăluit pe sine a de complet și continuu, în o-țile lui, cum m-am dezvăluit în cărțile mele. Nu mă refer cărțile de ficțiune, unde au rul, oricît s-ar socoti de obic-tiv și oricît ar vrea să se-tueze în afara lor, pune, f-voice, ceva din el însuși. Ac-cărți pot duce numai la pres-puneri.

M-am dezvăluit cu date ce în cele cinci cărți zise „de că-torie”: Al optzeci și doilea, glînda retrovizoare. Acea f-frumoasă, La nord de noi îns și Frumoasa adormită. Eu, ur-le socotesc și le declar trăiri, aceea le pîn în rîndul roma-lor, numindu-le, dacă este-voie, autobiografice. Dacă o-tă, cineva, viitorii mei biogi

SEMNAL

● În condiții grafice excepționale a apărut la Editura Minerva volumul de versuri al lui Nichita Stănescu: **LA LECON SUR LE CERCLE** (Lecția despre cerc). Substanțială prezentare a traducerea din limba română în limba marelui Baudelaire, aparțin lui Constantin Crăciun. O întreprindere cit se poate de

serioasă și necesară, după cit ne este dat să constatăm, dar și un mod fericit de a face cunoscută — și pe această cale — mai cu seamă pentru cunosătorii de limba franceză, o creație poetică de mare forță din acest sfârșit de secol și de mileniu.

● După **Joia patimilor** (1982) poetul și eseistul Horia Bădescu publică al doilea roman: **Zborul gîstei sălbatice** (Editura Eminescu, 1989). Cultivarea realismului magic, a parabolei și a simbolului, ar plasa scrisul său într-o zonă de interferență (Márquez, Mircea Eliade și Voiculescu). Concretetea desfășurării acțiunii — o tulburătoare

poveste de dragoste între Matei și Maria — face din acest roman al unui poet un *love story* reușit. Bine creionate sînt și alte personaje (pictorul Marchiș, profesorul Tilea, medicul Polizu, asistenta Matilda). „Frumos scris, **Zborul gîstei sălbatice** e un roman cu implicații existențiale. (...) Traectoria personajelor se suprapune într-un fel sau altul „drumurilor libertății”, de astă dată nu irosită în tribulații fără sens, ci căutată cu insistență și ardoare — scria cu justificat temei criticul Ioan Adam.

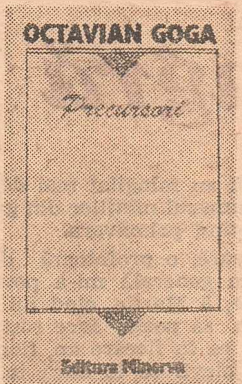
● Editura „Univers” ne propune de data asta **Patru prozaatori americani** (Nathaniel Haw-

thorne, Mark Twain, Stephen Crane și Henry James — toți la un loc și fiecare în parte deschizători de drumuri nu numai în proza scurtă, ci și în proza americană, în genere. Ce-i unește și ce-i particularizează? „Umorul fantast-ironic și tandru al lui Hawthorne ironia tăioasă și gustul paradoxului la Mark Twain, sentimentul comediei vieții și al micilor evenimente mari ale copilului, la Stephen Crane, și realismul

nuantat de umorul negru caracteristic unei serii întregi de urmași, la Henry James, trasează harta complexă a itinerarului prozei nord-americane din veacul trecut, cu care cititorul român ia astfel cunoștință printr-o serie de pagini în genere cunoscute”. (Versiunea românească aparține Adinei Mavrodin și Aureliei Bătăli).

● Excelentă inițiativa Editurii Minerva de a reuni câteva strălucite pagini de publicistică ale lui Octavian Goga sub genericul **Precursori**. Într-adevăr, Octavian Goga scrie cu același patos și cu aceeași îmbărbătare despre iluștri precursori: Avram Iancu, Șaguna, Iosif Vulcan, Eminescu, Caragiale, Cosbuc, Vasile Lucaci, Aurel Vlaicu ș.a. Tomul se încheie cu un

fragment substanțial din **Jurnalul politic** (1931). Ion Dodu Bălan, în studiul introductiv conchide: „După Eminescu publicistul, Octavian Goga este, incontestabil, cel mai de seamă gazetar român. Vocația sa publicistică se împletește organic cu vocația lirică, narativă, dramatică și oratorică, poetul

de la Râșnari reușind să determine un stil nou, viu și sugestiv, apropiat de fondul apercipativ al cititorilor săi”.

● În colecția „Monografii” a Editurii „Univers” a apărut nu demult: **Mihail Bulgakov**, de Izolda Virsta. Studiul aprofundat asupra omului și autorului romanului **Maestrul și Margareta** este cit se poate de bine venit, mai cu seamă că scrierile bulgakoviene sînt bine cunoscute publicului român (în special Garda albă și Maestrul

și Margareta, datorate tălmăcirii lui Alexandru Calais și Nataliei Radovici). „Creația lui se află în întregime pe făgașul literaturii ruse, a acelei direcții ce i-a fost imprimată de Gogol, Pușkin, Cehov, iar în epoca sovietică, mai cu seamă de Gorki”, scrie P. Markov.

● Sub un perfect echilibru clasic se situează cartea de versuri a lui Ioan Cernat: **Din miezul anotimpurilor** (Editura Litera, 1989), din care vom reproduce **Reculegere** (închinată mai marelui nostru preste limbă și grai, Eminescu Mihail): „Nu cred că mor vreodată” în orele tirzii / Înăfășurat în man-

ta-mi țesută din fantasmă / Mă rătăcesc pribeag pe margini sinilii / În feerii venite din ziceri și din basme. // Cătreier peste lume prin codri de aramă. / Sorb de pe piscuri pure mireasmă și alint. / Mă înfior cînd magic răstălmăcesc luna / Chemările pierdute-n pădurea de argint”.

DORIN SĂLĂJAN ■

Iubirea de frumos

Devoțiune

Poetul Aurelian Titu Dumitrescu, om de rădăcină devoțiune, ni-l aduce încă o dată înaintea ochilor printr-o carte recent apărută pe marele poet Nichita Stănescu văzut de către citiva poeți, un critic, un pictor, de către actori și oameni de artă ce l-au cunoscut în anumite perioade ale vieții sale retrase prea devreme dintre noi.

Pe lângă opera sa, singura care îl va apăra în fața necruțătoare a furtunilor istoriei, Nichita a avut rara bucurie de-a se înconjură de prieteni devotați, poeți din generația lui, dar și mai tineri.

Unul dintre ei este acest tenace tîndr foarte dăruit poet Aurelian Titu Dumitrescu ce l-a făcut pe Nichita să mai lase aici mult din sufletul său înainte de plecare prin Convorbirile cuprinse în cele două cărți apărute postum: această carte Nichita Stănescu, atît cit mai știm noi apărută printr-o jertfă personală la editura „Litera” ne dezvăluie încă o față a autorului Elegiilor, cea a omului atîns de o bunătate lăuntrică și o seninătate mai puțin știute. Mărturiile lui Cezar Baltag, Adrian Păunescu sau Eugen Simion, prieteni de-o viață cu poetul, sunt pagini de istorie literară ca și evocările lui Mihai Bădău, Florin Mugur sau Ion Cristoiu ori ale marelui actor Ion Caramitru.

Mulțumim tîndrului nostru confrate, poetului Aurelian Titu Dumitrescu pentru acest dar, o carte ce n-o mai lași din mînd pînă la ultima filă. Prietenii literare adevărate n-au dispărut din viața noastră, sînt tot alît de adînci și indestructibile ca și ale vremilor clasice în acest spațiu latin al inimilor noastre.

IOAN ALEXANDRU ■

Culisele istoriei

Există coincidențe fericite care fac să se întîlnească în aceeași carte un titlu atractiv, cu un conținut ce interesează pe toată lumea și cu talentul de narator al autorului, stăpin pe problemele abordate. Situația aceasta, destul de rară, definește o carte de succes. Această carte se numește **Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial** de Gh. Buzatu, volum apărut la Editura Științifică și Enciclopedică și redactat de Marcel Popa. Cu un subiect „fierbinte”, foarte bine scrisă și citită pe nerăsuflăte, volumul răsplătește interesul cititorilor pentru cartea de istorie contemporană. Nestinjenită de o bogată și minuțioasă documentare și bibliografie inclusă în mai fiecare pagină a ei, ea surprinde plăcut printr-o solicitare emoțională ce se întîlnește mai degrabă într-o reușită carte de ficțiune. Cu toate acestea, subiectul este cit se poate de real. O realitate dublă: una cunoscută de toată lumea și o alta, hănuită. Această a doua realitate, în parte secretă sau încă necunoscută în totalitate cititorilor, constituie subiectul primului volum din cele trei propuse să apară. El detaliază evenimente semnificative, adevărate „ore astrale” pentru istoria lumii contemporane, ca și pentru istoria României. Pentru mulți dintre cititori aceste evenimente istorice sînt cunoscute, dacă nu și trăite. Ce mai poate fi spus după mai bine de patru decenii de la producerea lor? Beneficiind și de avantajul perspectivei în timp, cartea spune multe, chiar foarte multe lucruri noi. Datoria acestor rînduri este să le semnaleză existența, cititorilor rămînîndu-le plăcerea de a le

afla. Cartea este o contribuție românească în prezentarea, dintr-un punct de vedere inedit pentru istoriografia românească, a războiului secret dintre forțele Națiunilor Unite și puterile Axei. Noutatea informației provine din numeroase fonduri documentare, edite și inedite, din arhive românești și străine, din arhive secrete. Arhive secrete! Ia! o sursă, cumva ocultă, pentru cititorii atrași de curiozitatea de a ști mai mult de acolo de unde se crede că se știe totul. Istoria văzută „din culise” nu infirmă înțelegerea sensului și verdictului istoriei reale privind aceste evenimente. Există, desigur, tentația lui „dacă”. Față de realitatea istoriei, această conjuncție este pragul de unde începe literatura de ficțiune. „O epocă se definește prin ceea ce renunță să ascundă”, spunea André Gide. Chiar dacă generalizările sînt, nu numai din principiu, suspecte de a fi amendabile, constatăm că multe perioade importante, acte și decizii n-au fost oferite cercetării istoricilor în totalitatea lor. După o lungă eclipsă s-a ajuns ca explicarea lor să devină nuanțată prin accesul la pluralismul surselor secrete din ambele tabere aflate cîndva în conflict. Volumul este un bun antecedent în istoriografia românească pentru acest gen, într-un fel inedit, de a privi istoria contemporană. El sintetizează un punct de vedere românesc în consens cu cercetările efectuate pe plan internațional. Volumul dovedește seriozitatea și profesionalismul autorului care are preocupări de durată în studierea acestei perioade a istoriei contemporane, el fiind semnatarul sau coordonatorul unor cărți de succes pe această temă.

ADRIAN MITIȘ ■

La Opera Română

● Cu Ștefăniță Lascu (Almaviva), Constantin Gabor (Bartolo), Silvia Voinea (Rosina), Vasile Martinovici (Figaro) și Pompei Hărășteanu (Basilio), vineri 19 mai, la ora 18, **Bărbierul din Sevilla** de Gioacchino Rossini. La pupitrul dirijoral: Constantin Petrovici.

● O nouă reprezentație cu **Nabucco** de Giuseppe Verdi, sîmbătă 20 mai, ora 18. Sub conducerea muzicală asigurată de Cornel Trăilescu, vor evolua: Nicolae Urdăreanu, Constantin Ene, Pompei Hărășteanu, Lucia Țibuleac, Lucia Cicoară.

● Pentru cei mici, duminică 21 mai, la ora 11, va fi prezentată opera **Cosette** de Teodor Bratu. Alături de copiii din corul „Voces primăvera”, rolurile principale vor fi interpretate de Ștefan Teodorescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu, Marina Mirea, Paul Basacopol, Nicolae Constantin și Sever Barnea. Conducerea muzicală: Claudiu Negulescu.

● Tot duminică 21 mai, la ora 18, iubitorii baletului vor putea viziona **Lacul lebedelor** de P. I.

Ceikovski. În distribuție: Roxana Colceag, Laurențiu Guinea, Doru Constantin, Gheorghe Anghelșu ș.a. Dirijează: Cornel Trăilescu.

● Cu Mihaela Agachi, în rolul titular, Gabriel Năstase în Don José, Dan Zancu în Toreadorul și Melania Ghioaldă, debut în rolul Mihaela, marți 23 mai, la ora 18, **Carmen** de Georges Bizet. Dirijor: Constantin Petrovici.

● Miercuri 24 mai (ora 18) a doua reprezentație cu recenta premieră de balet **Visul unei nopți de vară**. În regia și coregrafia semnate de Mihaela Atanasiu și în cadrul scenografiei realizate de Viorica Petrovici, vor dansa Anne Marie Vretos, Florin Brîndușă, Roxana Colceag, Beatrice Bleonț, Gheorghe Anghelșu, Tiberiu Almosnino și Adrian Gheorghiu, alături de corpul de balet al Operei Române.

● Avînd în rolul titular pe Maria Slatinaru-Nistor, în rolul pictorului Mario Cavaradossi pe Octavian Naghiu și în rolul Scarpia pe Nicolae Urziceanu, joi 25 mai, ora 18, **Tosca** de Giacomo Puccini. Dirijează: Cornel Trăilescu.

cum am spus mai înainte, se vor interesa de viața mea, vor avea totul de-a gata, și așa nu se vor naște controverse, ca în atîtea cazuri. Acelor cărți le adaug volumele din ciclul **Sfîrșit de Mileniu**, cinci apărute pînă astăzi, al șaselea în curs de finisare și al șaptelea în proiect, ca un epilog la celelalte. Fără a pune în ele date biografice, rămînînd obiectiv cu discreție, mi-am dezvăluit în schimb evoluția spirituală, în cinci trepte pînă astăzi, de la copilărie la maturitate, urmînd să adaug concluziile finale ale unui om care a trăit în extraordinarul nostru mileniu, între războaie sinistre și cuceriri grandioase ale tehnicii și gîndirii omenești, teoria relativității generale, radio, televiziune, înfrîngerea tuberculozei, cunoașterea cosmosului, debarcarea pe lună, — și tot ce aș mai aminti cu voluptate, dacă ar fi locul. Oricum suferințe am îndurat și voi mai îndura încă în secolul nostru, n-aș vrea să fi trăit în secolul dinainte.

Am călătorit mult, dar tîrziu și nu atît cit dorisem. Oricum am destule date spre a putea socoti că lumea îmi este cunoscută. Acolo unde n-am putut ajunge m-am dus cu închipuirea, fără să-mi recunosc in-

firmitatea presupusă de Freud, că scriitorul pune în cărți ceea ce a dorit și nu a putut să realizeze. Închipuirea fiind în cazul meu un instrument profesional, exersat din copilărie, ea îmi apare ca o realitate deplină, fără nici un regret pentru realitatea neatînsă fizic. Acele locuri de pe pămînt unde nu am fost, nu mi-au lăsat nici o nostalgie; le știu atît de bine că nu mai trebuie să ajung acolo.

Nevoia călătoriei (nu o numesc patimă, fiindcă este mai mult decît atît), și nevoia de a scrie cred că s-au născut împreună. Cred, nu afirm categoric, căci nu am o fire dogmatică. Dar e cert că orice carte reprezintă o călătorie, și mult mai greu de realizat decît o călătorie adevărată. Cine nu simte așa, să pună deodată de parte.

Cu șase asemenea cărți, răspîndite în sute de mii de exemplare, mi-a fost dat să aflu că într-o antologie a genului, apărută anii trecuți, nu figuram cu nici o pagină, din cîteva mii tipărite. Nu am văzut antologia aceea, nu știu cine a întocmit-o, am aflat despre ea din comentariul unui critic de literatură, care îmi era mai mult decît un coleg de breaslă, avam puncte

de vedere comune asupra vieții și destule motive să ne stimăm unul pe altul. În comentariul său el analizează cuprinsul antologiei, citind ceea ce este remarcabil, neuitînd o cărtușie scrisă parcă în silă, de un romancier dinaintea generației mele, pentru care am cea mai mare stimă dar căruia îl lipsește nu doar vocația, ci chiar interesul pentru călătorie. Ba mai mult decît atîta, se declară adversarul ei, nu-mi aduc aminte unde și în ce termeni, vrînd probabil să sugereze că pentru un scriitor este suficientă călătoria spirituală.

Comentatorul nu era dator să-mi fi citit cărțile, ceea ce nu i-aș reproșa niciodată, dar oare, cînd făcea acel oficiu științific de a comenta antologia, nu ar fi fost dator măcar să se informeze și să semnaleze omisiunea? Dacă în calitatea lui de reporter al vieții literare s-ar fi uitat pe bibliografia mea și ar fi aruncat măcar o privire într-una din cărțile puse acolo, poate ar fi găsit în ea un dram de spiritualitate, ca să-i admită dreptul la existență, alături de **Rapid Constantinopol-Bioram**, de Camil Petrescu, scriitorul pe care îl admir cu venerație, chiar dacă a avut alte pasiuni decît mine.

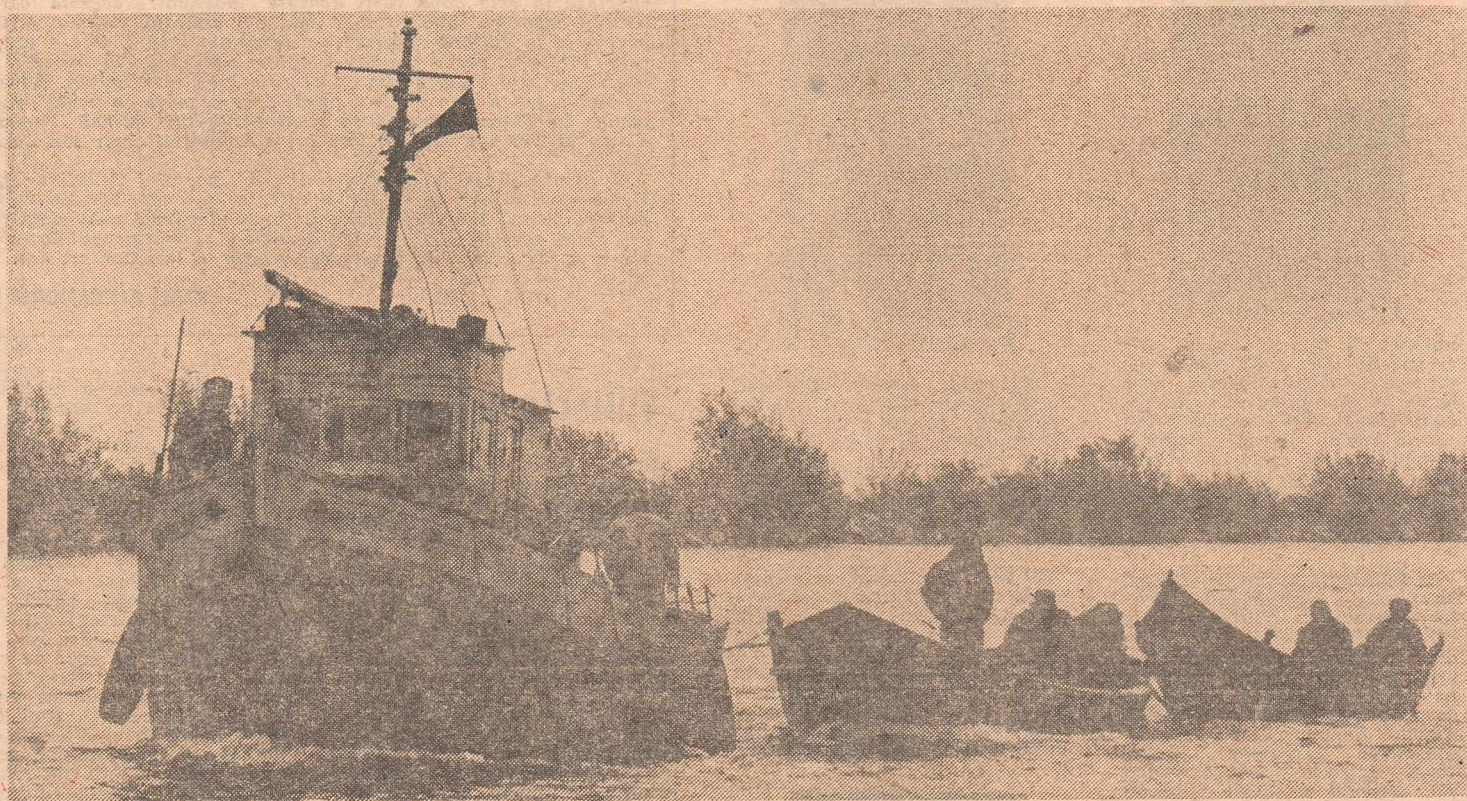
„Pescărușul cu motor pe care ne-am imbarcat valsează în piruete largi peste curba valurilor și ne duce ca un gînd cele 2 mile spre coastă, unde, pe o limbă de nisip, se află sediul fermei de pescuit marin Sulina.

Dorul de „pescarii mei” din Delta Dunării, despre care am scris de atîtea ori, mi l-a provocat o știre sosită la redacție de la Constanța, și anume că „a început sezonul de pescuit în Marea Neagră”.

E campania scrumbiei, e campania stavridului, ham-siei și șprotului dulce de mare. Și mai ales a fabuloșilor sturioni cu icre negre; cohorta lor a început să urce fluviul ca să-și depună în apele-i blinde aurul întunecat și prețios al speciei.

Nichifor Ceacăru și echipa de naufragiați, într-o mărturisire deloc „pescărească”: „Dimineața s-a mers pe puncte cardinale; nor și apă cit vezi cu ochii. Și am

Pescari la Marea Neagră

„În anul acesta, eu iarnă blindă, sezonul de pescuit marin s-a deschis mai devreme ca altădată” îmi spune inginerul Ștefan Popoiu, directorul întreprinderii de exploatare complexă a resurselor naturale din Delta Dunării. „Ca altădată”, însemnînd, de fapt, ultimii cinci ani, de cînd pescuitul în apele românești de coastă ale Mării Negre a devenit un fapt curent și la Sulina.

„Orașul s-a pierdut în urmă, nu mai zăresc acoperișurile blocurilor ce bornează faleza, ne cuprinde tot mai insistent o întindere plumburie în care nu mai deslușesc unde e cerul și unde pămîntul sau apa. Furtuna de pe mare vîiește în ghiocul naturii. În cabina șalupei, mă grăbesc să închei un interviu început într-un birou al întreprinderii și continuat pe chei, în așteptarea „Buciumului” destinat să ne ducă la fermă. Alți oameni îmi vor popula imediat carnetul de reporter, memoria și stările sufletești, așa că îl asaltez cu întrebări de tot felul, despre întreprindere ca și despre sine, pe inginerul Ștefan Popoiu. Încerc, în același timp, să ordonez coloana de date și coloana de trăire ce mi s-au pus la dispoziție.

A fost promovat director în toamna lui 1983, cînd s-a înființat întreprinderea, ca urmare a adoptării programului național de valorificare complexă a resurselor naturale din Delta Dunării, program inițiat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. A fost adus din locul cel mai îndepărtat, mai izolat și mai aspru din spațiul deltei, de la Popina. Căutați-o pe harta fizică a României și vă veți convinge de acest adevăr. Acolo, în 10 ani, el a transformat sălbăticia naturii într-un rai, a jmbîlînzit nisipul, cerul și pămîntul.

S-a născut într-o comună din Moldova, din sudul județului Vaslui, Tuțucani, aflată pe malul Prutului. În copilărie se scâldea, ca toți copiii de la țară, acolo unde există o apă, prin toate piraiele și iazurile, pescuind cîte o fiță de crap, visînd ca într-o zi, cînd va crește mare, să le transforme în mari crescătorii de pește. Puțini oameni își păstrează pe parcursul vieții visele copilăriei. El a fost, este, unul dintre aceștia. Cînd a absolvit Facultatea de chimie alimentară și tehnologia pisciculturii din Galați, n-a putut, totuși, să se întoarcă acasă, profesorii l-au trimis acolo unde marea piscicultură a țării avea nevoie de valori și de oameni capabili de sacrificiu. Tînărul inginer Ștefan Popoiu a fost repartizat la Popina, unde se construia prima și cea mai mare amenajare piscicolă din Delta Dunării. Și într-o vreme, cînd între specialiști se purtau adevărate dispute dacă să construim sau nu asemenea amenajări în bălțile deltei? ! A luat amenajarea de la proiect, de la ceva tras pe hîrtie și a ajuns o școală în domeniu. (Azi, numai în întreprinderea pe care o conduce există 3 — Popina, Ceamurlia, Obretin —, însumînd 13.200 hectare de crescătorii intensive și semiintensive). Cu „un colectiv pasionat”, spune, de fapt, cu 12 cadre tehnice a demonstrat că „se poate” dacă vrei, te pricepi și stai de veghe. De veghe zi și noapte. De fapt, ca în orice profesie, unde vrei să faci ceva, să lași ceva, cînd nu uiți că nu te-a obligat nimeni să ți-o alegi. Sub greutatea acestor cuvinte stau multe dintre faptele sale de excepție. Profesionale și umane. La Popina nu mai existau profesorii de la facultate, să-i întrebe ce să facă atunci cînd puietul moare

de stressul adaptării de la un bazin la altul, de pildă. Și nici nu era asfalt și mașină la scară să alerge rapid, după medicamente sau după medicul veterinar, cînd se iveau vreo stare de atentat la sănătatea peștilor. El era omul de la care se așteptau toate deciziile, toate măsurile. În balta izolată, la răspîntii de ape, pe o fișie de nisip a întemeiat o lume frumoasă, o insulă-cămin pentru 12 familii. Primăvara înfloresc ghiociei galbeni și zambile, vara — petuniile, toamna — crizantemele. Pe pămîntul clișos au apărut pajiști și vaci care să le pască, în jurul barăcilor, ca în ograda pămîntescă, găini și cocoși pîntenogi, cîntînd dimineața la soare iar minjiile au început să zburde laolaltă cu copiii. Tăria de caracter se dăltuiește ca marmura pentru statul. Ghețurile din iarna lui 1985 (extraordinarele și unicele ghețuri din istoria Dunării românești), furtunile cu inundații din iarna lui 1979 încearcă în forță asemenea tărie. În februarie '79, ploi torențiale și vînturi năpraznice au fisurat digul și toată lucrarea și toți oamenii de la Popina au fost în pericol. Erau acolo, nu numai visele lui de copil, munca lui de 8 ani, erau soția și copiii săi. Ca și ai celorlalți colegi cu care împărțea munca și viața. Și-a frecat degetele și tîmplele; de la el așteptau cu toții salvarea. Cu singura șalupă cu motor avută la dispoziție, a evacuat în grabă, spre C. A. Rosetti, femeile și copiii. Bărbații au rămas pe loc și, cu nisip, cu elisă, cu pietriș, cu stuf, cu greifere, cu palmele, cu sudoare de pe frunți, pînă au venit ajutoarele de la Tulcea, de la Centrala „Delta Dunării”, digul a fost apărat. Cînd a trecut furtuna și digul s-a recimentat, viața și-a urmat cursul.

Copiii au mîngîiat mai departe grumazul minjilor din grajd, așteptînd primăvara.

Aseară, o profesoară de la școala generală mi-a povestit că de, 8 Martie, cînd nu mai spera să poată face rost de flori, ca în fiecare an, flori pe care elevii să le ducă în dar mamelor lor, s-a trezit în cancelarie cu inginerul Popoiu,

purtînd în mîinile sale mari 30 de buchete de ghiociei. Fusesse la o ședință la Tulcea și n-a uitat de acest eveniment ce se consumă anual în orașul izolat de la poarta mării, și unde ghiociei apar mult mai tîrziu decît în restul țării. Tot aseară, l-am mai văzut într-o altă postură. În trening, dansînd cu o delicată domnișoară blondă, în giuși albastri și cu fruntea înconjurată într-o cordeluță din mărgelă. El, înalt, masiv, cu tîmplele cărunte, ea, fragilă și tandră îi repeta fiecare mișcare într-un ritm amețitor de dans modern. Domnișoara are 6 ani, este mezina între cei 3 copii ai săi, iar scena se petrecea într-un apartament nou din Sulina modernă. În familia sa.

„Am coborît. Salupa rămîne la mal, noi o luăm priîntre sălcii mirosînd a muguri, pe o cărare din nisip, urmînd linia unui vagonet de mină. Linia vagonetului ce cară, scutindu-i de efortul de altădată, recolta pescarilor de la șalupe și cutere, de la nave și bărci, în hala cherhanalei. La mese lungi din ciment acoperite cu tablă inoxidabilă, femeile în halate albe și cizme solide în picioare, prepară peștele pentru expediție. Spre fabricile de conserve din Sulina ori Tulcea, spre magazinele de desfacere. Sortează, selecționează, după specii și mărimi, deviscerează recolta nopții precedente. Au sosit demult pescarii din baltă și de pe canale. În mare n-au putut intra, de două zile, e furtună puternică și n-au voie să intre. Într-un bazin, zac doi „monștri” rari, doi sturioni, un morun și un nisetru de culoarea argintului și antracitului. Morunul are, mi se spune, cel puțin 300 de kilograme. Sînt pescuiți în zona Sacaliului, a insulei go-

Cravace, setci, ave, taliene — un univers într-o barcă de pescar, o picătură de viață în infinitatea mării

l, dar valurile nu, pluteam fără liniă, fără să ne dăm seama de
o zi și o noapte"...

lașe de la gura brațului Sf. Gheorghe, de un „bătrîn lup de mare”, un experimentat pescar de sturioni, Constantin Paladi, împreună cu „elevul” său, tânărul Leonid Frangetti. Vreau să-i cunosc și sint condusă câteva sute de metri mai încolo, într-un veritabil atelier în aer liber, de fabricat unelte pescărești. Decorul e impresionant. Printr-o pădure de plase cu nume ciudate, ca setci, ave, taliene etc., zăresc și număr la repezeală vreo 20 de bărbați cu munca împărțită pe chip. Am senzația că fața unui pescar e ca trupul copacilor, fiecare an trasează un cerc. În jurul ochilor, în jurul frunții, în jurul gurii, de-a lungul și de-a latul obrărilor. Sint acolo vânturile, ploile, aștele, nopțile și zorile muncite. (I-am văzut odată pe pescarii de pe Razelm, golind satele la două și jumătate noaptea, tirșind picioarele ca să nu facă zgomot să trezească cealaltă suflare a locuitorilor). Dau zor cu unelte, mîine, spune prognoza meteorologică, se potolește hula și vor ieși pe mare. Constantin Paladi este cel care călăfătuiește o barcă. Tovarăș în toate, îl ajută un tinăr, ca un actor de cinema, înalt, blond, bine legat, ochi albaștri, chip frumos, barbă stufoasă. E Frangetti. Nea Paladi are 60 de ani și spune că a fugit la „pescărie” imediat ce a isprăvit 4 clase primare. Ca orice fiu de pescar la vremea aceea. Frangetti are 29 și reprezintă nu numai prin vîrstă o altă generație a meseriei, dar și prin pregătire. El are școală, are liceu, știe mai multe meserii, dar a optat pentru străvechea Stea polară a oamenilor născuți între ape. Barca pe care o dau cu catran, cu gesturi de parcă ar purta o pensulă pe o pinză de pictură, este, îmi spun, de „22 de cravace”. Nu știu ce este aceea o „cravace” și nici ei nu se pricep să mă facă să înțeleg, dar intuiesc că trebuie să fie un fel de putere, de cai putere ai acestui vehicul minuit cu forța brațelor, din vreme ce au cărat cu el pe toată lungimea canalului Sf. Gheorghe, morunul de peste 300 kilograme. Bătrînul știe să-i dibuie pe sturioni, le-a învățat în alți ani, toate și-retlicurile și ascunzișurile, dar singur nu mai poate să-i vîneze. Trebuie forță, trebuie un ochi ager și o mînă rapidă. L-a prins cu „ohana”, cu o setcă specială de sturioni, și l-a omorît — „altfel te tirăște el în mare, te duce cu barcă cu tot” — cu „bucica”, un fel de măciucă scurtă ca o gheoagă de voievod. Rid amîndoi de uimirea mea. „Și ce-ați fi vrut, să tragem cu pușca”? Nu știu, firește că nu știu ce să le răspund, mi-e frică de plasele lor. Pescarii sint ei oameni tăcuți, dar cînd au umor, au.

„Așa tăcuți cum lucrează, ca și cum ar fi pe ape, la pînda pradei nevăzute, sint ca niște stînci mișcătoare. Și într-un anume fel, sint chiar stînci, ei nu cedează în fața oricărui întîmplări la care natura li supune. Întîmplările lor ar trebui înscrise într-un cod moral, într-un fel de învățături pentru cei tineri, sint trairnice lecții de viață. Sint îndrumată să stau de vorbă cu Nichifor. Cu Nichifor Ceacăru, un om

măruntel și negricios la față, a cărei vîrstă mi-e imposibil s-o apreciez. Îmi spune singur, are 54 de ani, e din Crișan și are vreo 34 de ani de pescuit. E șef de echipă la pescuitul marin. El este unul dintre cei care a cîștigat lupta în înfruntarea cu marea. Povestirea lui Hemingway nu mai mi se pare atît de mare decît prin arta descrierii și nu prin realitatea ei. Ea s-a repetat în două nopți și-o zi în largul Mării Negre. Și cine știe de cite ori nu s-a mai repetat pe mările lumii? „Adică să vă spun exact, era în noaptea de 19 aprilie 1978. Am ieșit și noi — eu și Cărlă Ion — la mare, la scrumbie, că noaptea se pescuiește mai bine scrumbia. Cu o barcă de 20 de cravace. Pe la unsprezece am lansat setcile, vreo 20 de bucăți, destul de multe pentru vremea aceea, că erau cu plumb jos și deasupra plută, nu pe flotor ca acum, greu de minuit, prin urmare. Destul de aproape de mal. Stăm atenți și le supraveghem. Către zori de zi, urma să le săltăm. Bătea un vînt ușor dinspre sud. Pe la unu noaptea s-a întors, venind dinspre nord și tot mai puternic. Venise hula. Pînă să ridicăm setcile și să le punem în barcă — și ce recoltă era! ne-a dus în larg peste 10 kilometri. Am început să dăm puternic la rame, dar degeaba. Ne zbura ca pe o coajă de nucă. Era o furtună cam de gradul șapte, cu valuri cît un bloc cu zece etaje. Am aruncat ancora, dar ce ancoră aveam, mai nimic! Cînd unul trăgea la rame, celălalt dădea jos apa din fundul bărcii, dar apa intra mereu. Cărlă plîngea ca un copil, era mult mai tinăr ca mine, se căsătorise doar de 3 luni. Eu aveam acasă copii încă mici. Palele de apă și de vînt ne zăpăceau, începuse și o ploaie torențială, ce ne transforma carnea în vală. Dimineața s-a mai potolit vîntul, dar valurile nu, pluteam fără țintă, fără să ne dăm seama de puncte cardinale; nor și apă cît vezi cu ochii. Și am mai luptat așa o zi și o noapte”. În 21 dimineața s-au trezit deasupra capului lor cu un elicopter, și niște oameni care, de-acolo, de sus, le înfundeau frînghii salvatoare. Dintre toate vapoarele ce trecuseră pe lingă ei, i-a observat minierul „Anina” care a transmis mesajul în portul Constanța. Cel mai greu, zice, le-a fost să reziste curentului făcut de elicea elicopterului. Erau, firește, la capătul puterilor.

În citeva zile, au luat-o de la capăt, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Mîine, Nichifor Ceacăru, pornește în larg cu echipa sa de 12 pescari. Nu cu o barcă, pornesc cu un șir de bărci dirijate și remorcate de un vas costier ce le asigură munca și viața.

Prognoza Institutului român de cercetări marine anunță pentru primăvara aceasta o recoltă bună de pește din bălile coastei noastre la Marea Neagră.

Drum bun și vînt la pupă neînfricați „lupi de mare” ai Sălinei. Viața voastră este în fiecare zi un exemplu de dăruire în muncă. Drum bun!

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de EUGEN NEGREA

Din fire, răbdătoare

Multe dintre femeile Țării Oașului au avut și au, mutatis mutandis, destinul unor adevărate Penelope moderne.

Altădată ele își așteptau bărbații plecați la lucru prin țară — risipiți pe cîmpurile mînoase ale Banatului, în Delta ori prin pădurile Carpaților — țesînd pînă de cîneapă în războaiele lor după ce au semănat cînepa, au păzit-o de păsări, au cules-o, au pus-o la topit în toți afluenții riului Tur, au uscat-o la soarele mai zgîrcit al nordului, au zdrobit-o cu melița, i-au periat fuiorul, l-au pus în caier de l-au tors, așteptîndu-și mereu soții, strîngînd pentru gospodărie firul pe fus și apoi în ghemuri.

Astăzi, războaiele de țesut din casele oșencelor au fost înlocuite de modernele războaie de țesut de la întreprinderea de in și cîneapă din orașul Negrești-Oaș.

În 1965, comuna Negrești din Oaș avea vreo patru mii de locuitori, azi are peste șaisprezece mii, la care se mai adaugă încă trei mii cinci sute de navetiști, după cum îmi spunea înființat primar oșean al orașului, Nicolae Bura. Co-

tre cei mai harnici și întreprinzători oameni din țară, femeile lor se văd nevoite să-i aștepte din peregrinările lor ca niște adevărate Penelope, veghind asupra războaielor de țesut de la integrata de in și cîneapă. Mitul antic renaște tulburător în această vale dintre Munții Oașului și Munții Gutiiului, vatră a dacilor liberi în care s-au păstrat, în chip emoționant, vechi tradiții și obiceiuri pînă în zilele noastre.

Locul unde a fost înălțată integrata de in și cîneapă a fost o piață de vite, un tîrg de marhe, cum se spune pe aici. Au început atunci cu vreo 550 de oameni, majoritatea femei. Procentul de 80 la sută femei se păstrează și acum, dar numărul personalului muncitor a crescut la 1.400. Unitatea plătește o mare sumă muncitoarelor care sint cap de familie ca alocație de stat pentru copii, oșencele din întreprindere au peste trei mii de copii. Oșenii vin acasă cam de trei ori pe an: la semănat, la strînsul finului și la cules. Copiii lor cresc, pe neștiute și tații lor se pomenesc, dintr-o dată, cu ei, mari. Grijă creș-

preliminar. Acestea trec apoi la faza de țesut unde se făurește pinza pentru saci. Peste tot e un vuiet ca de apă mare, un torent care aduce cîlții și fuiorul la limanul țesăturii, încît aici s-ar potrive de minune versurile lui St. O. Iosif dedicate muncii țesătoarelor: „Urzeala străvezie pe suluri se distramă / Ici fără preget zboară suveica și recheamă / Mereu tot alte fire ce se-nrețes grabite / În unda înspumată a pinzei înălbite / Și fabrica răsună de sfîntul glas al muncii / Al muncii ce hrănește și mamele și pruncii.”

Maistrul Vasile Mezei și lăcătușul Vasile Bura sint autorii unei importante invenții prin care s-a realizat cuplarea unui regranulator cu o moară de tocat deșeuri din polipropilenă. Inovația a dus la economisirea unei cantități de 50 de tone de granule polipropilenă pe an.

Insoțit de tehniciana Rodica Fania am trecut pe la toate fazele procesului de producție unde femeile harnice ale acestor locuri nu țin pentru bărbații lor, ci pentru nevoile întregii economii naționale. În acest soi de Ithaca așteptarea sterilă de altădată a femeilor s-a prefăcut în muncă, în sens, în împlinire. Directorul Ioan China mi-a destăinuit că fi cunoaște pe angajații sîi și

Mamele la fabrică, copii la grădinița Întreprinderii de in și cîneapă

muna de altădată, devenită în anul 1965 oraș, are acum trei unități de interes republican: integrata de in și cîneapă, întreprinderea de tricotaie și fabrica de utilaj minier și tehnologic. La acestea se mai pot adăuga fabrica „Oșana”, exploatarea de gospodărie orășenească, două cooperative meșteșugărești foarte puternice: „Prestarea” și „Constructorul”. O policlinică veghează la îngrijirea sănătății oamenilor, există un spital cu 250 de paturi și un altul va fi dat în folosință la finele acestui an, în șase școli generale și în două licee (industrial și agroindustrial) învață elevii din oraș și împrejurimi. Din 1965 și pînă în prezent s-au construit circa 1.500 de apartamente, dar cel mai mare procent de construcții noi l-a realizat în regie proprie populația. Producția industrială la nivel de oraș asigură un volum în valoare de circa 200 de mii lei pe locuitor, un nivel superior mediei pe țară.

Natalitatea în Țara Oașului este foarte mare (circa 25 la mie), ceea ce asigură o vîșnicie tinerețe acestui plai de vis și suficientă forță de muncă excedentară care se revărsă în multe locuri din țară. Din această cauză și pentru că oșenii țin la tradiția lor nescrisă de a fi unii din-

terii lor rămîne femeilor. Bărbații aduc banii și dacă femeile pot să cîștige și ele ceva, atunci cu atît mai bine. La integrata de in și cîneapă s-au construit o creșă și o grădiniță din fondurile unității cu 100 locuri în trei schimburi și 187 locuri la cîminul grădiniță. O cantină modernă, distinsă cu un premiu pentru meniu și curățenie, asigură o masă excelentă la 700 de oameni în două schimburi, într-o gospodărie anexă se țin citeva sute de porci pentru îmbunătățirea zilnică a meniului muncitoarelor.

„Penelopele” din Negrești Oaș confecționează în medie, anual, circa 25 de milioane metri pătrați de țesătură din care apoi tot ele confecționează 17 milioane de saci din cîneapă și polipropilenă. Dar mai presus de asigurarea dreptului la muncă în acest colț al țării, țesătoria de polipropilenă și confecționarea de saci din acest material necesari exportului a constituit o premieră națională tocmai aici unde puțini se gîndeau că se va putea face industrie la nivel republican.

Muncitoarele Maria Contra din Vama și Rodica Sucrea din Medieșu Aurit urmăresc cu grijă ca firele de in și cîneapă de pe bobine să se strîngă printr-un urzător într-un mare sul de urzeală

după părinți, ba chiar și după bunici și nu se dă deloc în vînt după oameni străini de partea locului care numai vin ca să și plece. El vrea oameni dintr-o bucată, stabiliți pentru întotdeauna în Oaș, oameni îndrăgostiți de meseria lor ca și aceștia de aici, dovadă fiind cele peste 500 de repere din războaiele de țesut și alte mașini care s-au asimilat, înălăturîndu-se, astfel, aducerea lor din import.

Pe primele luni ale acestui an s-au realizat toți indicatorii de plan, ajungîndu-se la un important beneficiu, rezultat la care și-au adus contribuția unele dintre fruntașele întreprinderii: Irina Cuc și Odatie Cheregi — filatoare, Lunca Buzdugan și Ana Pintea — țesătoare polipropilenă, Maria Buhai — bobinatoare cîneapă și Maria Robotin — operatoare la extrudare.

Fiind cea mai veche unitate din Negrești Oaș și, în același timp, cea mai tinăra avînd în vedere marea număr al copiilor femeilor de aici, unitatea dispune de o creșă și grădiniță din care am surprins această imagine a „coconilor” — rodul de neprețuit al acestor oameni harnici și cu suflet mare, oricît de mică le-ar fi pătăria de pe creștetul capului.

PAȘCU BALACI

Vitrina artelor

Elvira Godeanu este nelipsită de la premierele importante. Am întâlnit-o, cu bogata ei experiență și perfectă înțelegere a marii actrițe, care vine să vadă ce produce teatrul pe care l-a slujit, cu ardere, o jumătate de secol.

Am întâlnit-o cu flori, pentru actori, răsplătindu-i cu aplauze pe mai tinerii ei colegi, dăruindu-le buchețele ca o aspiranță la gloria scenei.

Întotdeauna e în rîndul înțelesului la toate spectacolele Teatrului Mic. Este o spectatoare entuziasată a Teatrului Nottara, a Teatrului Național I. L. Caragiale.

E numai energie și spirit incit refuz să cred că neuitata interpretă a lui Zoe din „O scrisoare pierdută” a trecut, de cîteva zile, pragul celor 85 de ani.

Zîmbetul său, cine l-a văzut, să-și amintească de Greta Garbo, n-are nimic de a face cu vîrsta. A rămas tînără și receptivă ca în anul debutului, cînd apărea în „Burghelul gentilom”.

— Eram tînără, după fotografii, și frumoasă, alte calități n-am prea arătat pentru că era un rol... fără cuvinte. Reginei Franței (E.G.) i se prezenta spectacolul dintr-o lojă, în care am petrecut seara premierei. Inclina-m din cap, aplaudam, zîmbeam, mulțumindu-le supușilor mei și... cam atât.

— N-ați ars de nerăbdare de a vă auzi vocea, de a fi stăpînă pe toate mijloacele de expresie?

— Aveam 29 de ani și toată viața înainte. Mi-am iubit profesiunea și am vrut, ca, în ceea ce urma să fiu distribuită, să fiu reală, adevărată. Teatrul se învîta în lungi ani, are mii de reguli și secrete pe care nu le-am aflat în conservator. Nu este destul să fii talentat sau să ai acel fizic prin care mulți speră că vor fi idoli publicului. Sint necunoscute care trebuie aflate la vremea lor, printr-o muncă disciplinată.

— Numele dumneavoastră rămîne în istoria teatrului național. Și cei care v-au văzut și cei care sint acum copii vă confundă cu Zoe.

— N-am nici una din datele personajului...

— Tocmai aici este arta transfigurării într-o altă ființă.

— Am trăit această miraculoasă prefacere de sute de ori, dar Zoe este o biruință comună: a regiei și a interpretei.

— Cîți ani se împlinesc de cînd vă confundați cu Zoe?

— Sint două date. Prima versiune a „Scrisorii pierdute” este semnată de Vasile Enescu în 1938, apoi cea esențială, legată de contribuția marelui om de teatru, maestrul Sică Alecsandrescu în 1942. Declar, pentru a nu știu cîta oară, că, n-am fost entuziasmată de propunerea lui Camil Petrescu, directorul Naționalului în acei ani, de a fi interpretă lui Zoe. Chiar l-am refuzat fără nici o speranță. După cîteva zile am plecat la mare pentru o scurtă vacanță. În tren, vecinii de compartiment m-au întrebat ce pregătesc pentru stațiunea următoare și așa am

ajuns la Zoe. Erau niște oameni cultivați și inteligenți care m-au convins că așa fi o Zoe ideală. Am recitat textul, am încercat să mă văd în rol și i-am spus lui Camil că accept. Ce a urmat, știți...

— Un mare succes... Ați fost o răsfățată a cronicarilor, a publicului. S-a resimțit acest lucru în relațiile umane?

— De fapt vreți să mă întrebați dacă am fost o mofturoasă, dacă am avut aere de prințesă? Niciodată! Am detestat comportarea actorului care se crede deasupra celorlalți pentru că în celula lui s-a nimerit un pic de talent. Modestia, bunătatea, cum-pătarea, simplitatea, sau cum se

ELVIRA GODEANU:

„Totul în viața mea a fost la locul lui”

spune la noi la Tg. Jiu „să stai în banca ta” au fost în vederile mele. Am primit grădini de flori, am fost rechemată la rampă, am răspuns la tot felul de întrebări de ale ziariștilor, s-a scris despre mine, dar eu m-am socotit doar o ființă norocoasă pentru că am trezit interesul celorlalți. Am simțit nevoia să învîț mereu, să mă înconjur de oameni inteligenți, să le ascult păreri. Mi-au displicut superficialii, orgolioșii, încrezuții.

— V-ați păstrat aceiași prieteni pînă astăzi...

— Pe cei care mai trăiesc. Ne-am apropiat după aceleași afinități și am crezut cu toții în caracter. Cei mai apropiați prieteni, cei care imi întrețin dorința de a fi activă, care mă fac să uit apăsarea anilor, sint Anca și Mihai Berechet. Casa mea este vizitată, în fiecare zi, de ființe dragi, care imi întrețin iluzia participării la tumultul vieții prin povestirile lor, prin oxigenul pe care mi-l aduc.

— Ați rămas cu vreun of? Există ceva ce ați fi vrut să jucați și, dintr-un motiv sau altul, nu s-a împlinit?

— Tot ce am jucat mi-a plăcut, dar este un mic ghimpe.

Tare aș fi vrut să fiu interpreta moșieresei din „Livada cu vișini” de Cehov. Am „uitat” motivele pentru care n-am jucat acest splendid rol. De aceea cînd am văzut-o, la Teatrul Nottara, pe Lucia Mureșan, frumoasă și perfectă, în rolul pe care l-am visat, a fost o seară și mai plăcută.

— N-ați iubit anii... — Ce vreți să spuneți? Vîrsta mea a fost întotdeauna cunoscută!

— Nu în acest sens, scuzați-mă. Nu ați făcut casă bună cu matematica, n-ați avut memoria datelor!

— Nu! Soțul meu a păstrat tot ceea ce a fost legat de viața mea artistică. Cu o mare atenție sufletească el a adunat, în album, cronicile, rolurile, anii, fotografiile.

— Atunci puteți să-mi spuneți, cu precizie, ce făceați în vara lui 1942?

— Pe dinafară, nu! Dacă deschid unul din aceste albume și caut anul 1942, ce găsesc? Cu toată desfășurarea războiului, Teatrul Național era în turneu. Eram la Sibiu, ne apropiam de finalul actului al 3-lea din „Aimée” și o sirenă crîcnea a frînt spectacolul. Publicul, îngrozit, se înghesuia către ieșiri. Eu, cu un curaj de care sint uimită ori de cîte ori imi amintesc, am încercat să-l opresc: „Jucăm mai departe, rămîneți cu noi!” Eram pierită de emoție dar, cu un calm aparent, am reluat scena întreruptă. Spectatorii deși speriați, cu o ureche mereu atentă la ce se petrecea în stradă, m-au ascultat. Aplauzele de la sfîrșitul spectacolului veneau de pe scenă pentru ei, din sală pentru noi. A fost o seară neobișnuită și întotdeauna o aleg ca pe cea mai puternică amintire, imbinare între trăirea autentică scenică și realitatea crudă a vieții.

— Elvira Godeanu, nu v-ar tenta reapariția pe scenă sau într-un film?

— O, nu, pentru că spectatorii ar vrea să o întâlnească pe actrița de acum 20 de ani, nu mai spun pe cea de acum 60 de ani! Vă mulțumesc că v-ați gîndit așa de frumos la mine. E foarte mult, imi creează o stare sufletească specială. Dar eu trăiesc acum cu amintirile mele dragi, cu anii strălucitori care m-au făcut fericită. Totul în viața mea a fost la locul lui. Talentul este a mare binefacere și am avut noroc pe scenă și în viața mea particulară.

Elvira Godeanu s-a apărut de privirile mele cu două „arme”: pleoapele și ochelarii, ca o lăsar de cortină, îndepărtînd-o de mine, de noi. Înconjurată în toate camerele de felițări și multe, multe flori, Elvira Godeanu era ca după o premieră obositoare, dar mult așteptată. Am simțit îndemnul să merg pe virfur, să n-o trezesc din amintirile ei, care, oricît le-ar împărți cu noi, sint numai ale ei.

O viață care a dăruit altora bucurii e un mare și binemeritat succes.

CARMEN DUMITRESCU ■

Plastică

Pictura de „interioare”

Orice moment artistic poate fi definit prin problemele pe care le impune dar și prin acele pe care le ignorează. Știm ce pictează modernii E interesant de discutat și ce nu pictează ei. De ce, spre exemplu, nimeni nu mai crează „interioare”? Putem enumera mai multe cauze. După părerea noastră, două sint importante. Ca să te angajezi la pictura unui interior — în felul în care se angajau cîndva artiștii specializați în subiect — trebuie să cunoști perspectiva. Pictorii vorbesc de „legile perspectivei”. Se perpetuează ideea greșită că aceste legi, odată învățate, devin mijloace. În realitate, în chestiunea perspectivei nu operează doar niște legi, ci o știință care, ca orice știință, reclamă timp și pasiune. A doua cauză este, de fapt, consecința celei dintîi: nu poți picta convingător un interior luminat cu mai multe surse în doar cîteva secunde de sevalet. Marea majoritate a picturilor pe care le vedem în expozițiile personale o fac esantioanele de stil produse în două-trei zile. Tot ce e izbîndă în creația contemporană e dublată de o pierdere. Din cînd în cînd, cîte un pictor se încumetă să afle și ce s-a pierdut. Zamfir Dumitrescu e unul dintre aceștia. A debutat cu o pictură gestuală, în care impresia era totul, ca să evolueze — surprinzător față de preocupările caracteristice ale generației sale — în sensul unei imagini compuse tot atît de riguros ca o problemă de geometrie clasică. Zamfir Dumitrescu a predat în învățămîntul artistic superior cursuri de organizarea imaginii — structuri geometrico-

plastice — a publicat cărți care-i asigură în arta contemporană un statut unic, amintindu-ni-l pe acela al lui André Lhote, la vremea respectivă, iar ca pictor și-a rafinat meșteșugul învățînd cu devoțiune, dar cu mintea și cu ochii artistului modern, din meșteșugul secolului al XVII-lea, în Tările de Jos. În expoziția de la „Orizont” cele mai multe tablouri înfățișează odăile atelierului propriu într-un fel care ne îndeamnă să ne amintim de Vermeer, Selecția, în întregul ei, pare închinată marelui pictor și picturii ca sublimă știință. Spun pare întrucît reveriile la real ale lui Zamfir Dumitrescu nu-s niciodată crispate, cenzurate de admirație pentru înaintași. El nu și-a propus să ilustreze o temă. Tema e aici concluzia unor ani de travaliu unde artisticul și științificul s-au îngemănă. Dacă în tablouri mai vechi Zamfir Dumitrescu era preocupat să arate în ce chip artistul modern poate fi și un performer al trompe-l'oeil-ului, în seria de interioare realizate în ultimii doi ani, dar anunțată de cîteva cartioane din anii trecuți, el dovedește cit de stimulator, sub raport afectiv, rămîne imaginea care dă iluzia realității. Studiile sale de „geometrie secretă a picturii” sint o investiție de artist, nu de cercetător ce și exersează un talent în domeniul structurii imaginii. Una din acele investiții care presupun încredere în trecerea timpului. Dealțul, Zamfir Dumitrescu e unul din artiștii care au pus la punct un contract personal foarte sever cu timpul. Pictorul poate fi aflat în atelier la orice oră a zilei, din zori pînă tirziu. Nu însă de oîcine. Înțeleg și respect conduita sa. Pentru un artist, timpul rămîne o mare avere. Cînd un creator manifestă atîta grijă pentru fiecare ceas de muncă în atelier, putem fi siguri că el cugetă mult și orientat la rostul artei ce l-a ales.

TUDOR OCTAVIAN ■

Teatru

Spre uman

Scrînd teatru de pe poziția regizorului, a omului de teatru și abia apoi din perspectiva poetului, Radu Stanca a reușit să ridice convenția teatrală la rang de bijuterie. **Dona Juana**, dar nu numai această piesă, este lucrată cu o minuție de orfevr, respectată fiind în primul rînd regula simetriei strălucirilor. Și aici, ca și în alte piese, creează un personaj, **Dona Juana**, în replică la alt personaj, celebrul **Don Juan**. Cei doi seamănă la perfecție, atitudinile și chiar vorbele lor fiind obținute prin oglindirea unuia în celălalt. Neînfrîniți în iubire, sint aduși să se supună unul pe celălalt și vor reuși, zdrobindu-și reciproc orgoliile nemăsurate și viclesugurile alese (acestea din urmă aflate într-o simetrie inversă: tăcerea ca atribut al feminității și cuvîntul meșteșugit, ca atribut al virilității).

Piesa lui Radu Stanca este astfel pur scenică, încadrată exact în geometria spațiului de joc și pretinde, în consecință, o virtuozitate exemplară din partea interpreților. Regizorul Dan Alecsandrescu a montat această delicată capodoperă la secția maghiară a Teatrului Național din Tirgu Mureș cu sentimentul că îndeplinește un act de absolută teatralitate. Într-o decor de strîcță și economică funcționalitate, semnat de Kemény Árpád, își deplasează personajele, de regulă două cîte două, pe o schiță de unghiuri și curbe care se întretaie cu o exactitate matematică.

Categoric, opțiunea pentru acest text deosebit de sensibil și tocmai de aceea dificil, a fost determinată de ținuta și expresia scenică a admirabilei actrițe Ádám Erzsébet (**Dona Juana**). Fiind cunoscută și prin talentul ei de excepție pentru recitare, ea îndeplinește astfel dubla condiție impusă de autor acestui text de teatru pur. În-

tonațiile ei sint profunde, nuanțate pe cuvînt, într-o gamă armonică ascendentă sau descendentă, evoluată fără modificări bruște, cu o cantabilitate de rugă. Mai mult decît ținuta actriței, întru totul pe măsura personajului, gestica ei reprezintă un adevărat studiu de ballet fără muzică (decît aceea interioară a frazelor).

Don Juan, în interpretarea lui Gáspár Attila, chiar dacă nu se ridică la nivelul de excepție al partenerii sale, se etalează și se „reflectă” cu măiestrie și farmec. Este provocator și îngăduitor în același timp, fără a supralicita aroganța și spiritul aventurier. De altfel, prin întîlnirea cu **Dona Juana** personajul se umanizează prin „înlăturare impersonală” (cum ar zice Titu Maiorescu), fenomen pe care îl transmite și adversarei sale. Tocmai de aceea cei doi se supun morții: **Dona Juana** își găsește sfîrșitul chiar pe scenă, sub privirea meditativă a lui Don Morte, iar Don Juan, pierzîndu-și prin pariu sabia sa magică, se dedică morții întîmplătoare, poate la primul colț de stradă. Cuplul Fiorelo (Ander Zoltán) și Fiorela (Mózes Erzsébet) este de asemenea bine construit, cu o vervă de gen popular, cu un umor cald, suficient pentru a dubla nota fundamental dramatică a celorlalte personaje. În sfîrșit, Don Fernando/Morte (Tatár Sándor) este o imagine terifiantă a morții, de un macabru convingător, dar cu substrat filosofic. Actorul înțelege că nu cruzimea și cinismul îl patronează pe acest personaj, ci știința tristă a destinului și previziunii. Farsa pe care au încercat să i-o joace cei doi protagoniști, travestindu-se în momentul îndrăgostirii, este pasageră, pentru că, după cum deduce însuși în final, iubirea/ moartea le-a cîștigat deja conștiințele, i-a dezbărat și de orgoliu, și de viclesug.

Să consemnăm, așadar, un spectacol de maximă acuratețe, de o sensibilitate abil condusă dinspre uman spre tragic și din nou la uman.

VALENTIN TAȘCU ■

Muzică

Recitaluri

Irina Săndulescu și Vinicius Moroiu colaborează cu eficiență de o bună bucată de vreme; vom arăta că recentul lor recital de lieduri — prezentat pe podiumul Ateneului Român — a fost pregătît în nu mai puțin de un an de zile; evident, nu în favoarea unui beneficiu material ci al unui moral, artistic, de înaltă educație a mese-riei și cu o migăloasă slefuire, am spune a fiecăruia sunet. Irina Săndulescu este absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din 1987. Soprana cu excelente calități, evidențiate atît în rolul Violetei, din opera *Traviata* de Verdi, pe care l-a interpretat ici-colo, cit și în sensibilitatea și cunoașterea profundă a stilului de cînt necesar liedurilor, premiul obținut în anul 1985 la Hamburg, în cadrul Concursului Internațional de gen, fiind grăitor. Așadar, de 700 de zile absolventă, această mare speranță a artei lirice autohtone își caută, cu

stăruință, un loc de muncă — bineînțeles corespunzător meseriei sale și calităților deosebite consemnate în multe cronici; dar Irina Săndulescu învîta opuri din cale afară de dificile ca așezare în voce, ca mod de interpretare, ca diferențiere în concepțiile creatoare. Dovada au constituit-o cele 22 de lucrări incluse în program, pe care o sală întreagă le-a sorbit cu nesățul însetatului de muzică bună: Mendelssohn — Bartholdy (6 lieduri, printre care și două postume), Brahms (cu o mențiune specială pentru ciclul *Frumoasa Magellone*), Richard Strauss (opuri de o mare întindere, cum ar fi *Cin-tecele Ofeliei*) iată adevărați corifei ai genului ale căror creații s-au bucurat de o aleasă prezentare; așa cum sensibilitatea compozitoare Felicia Donceanu a ieșit în evidență prin interpretarea dată ciclului de lieduri pe versuri de G. Călinescu. Vinicius Moroiu, cunoscut nouă din atîtea alte recitaluri și concerte, a devenit o adevărată revelație în ipostaza de pianist acompaniator; în fapt, nici nu poate fi vorba de înțelesul — ad litteram — acestui termen intrucît, aici, pianul are un rol de partener al vocii;

cîtă comuniune artistică între cei doi soliști, cîtă abnegație întru cizelarea fiecărei fraze. Iată un cuplu de tineri, deci, pe care l-am dori să-l reaudiem oricînd.

Într-o altă manifestare l-am urmărit pe pianistul **Adrian Stoica**, într-un program extrem de prețios: Mozart (Sonata în Fa major, KV 332), Beethoven (Sonata în fa minor, op. 57 „Appassionata”), Chopin (Sonata în si bemol minor, op. 45), și Enescu (Suita în Re major). Cu cîtva timp în urmă ne uimise prin interpretarea dată Concertului pentru pian și orchestră de Paul Richter. Am dorit, deci, să ne convingem în acest recital — prezentat în Studioul de Concerte al RTV — de felul în care însușirile sale pot rezista și în cadrul muzicii de cameră, adică fără acoperirea aparatului simfonic. Și, spre mulțumirea numerosului public, pianistica lui Stoica nu s-a dezmințit nici de această dată: tehnica, tușul, jocul de pedale, frazarea, sensibilitatea și abordarea sonoră a fiecărei epoci creatoare — din cele citate mai sus — au demonstrat, iarăși, talentul cu care este înzestrat solistul.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Urmărim, în continuare, modul în care marele nostru poet se preocupa de problemele istoriei românilor.

Dar dezvoltarea istorică a țărilor române a suferit „o grea și nevindecată întrerupere prin epoca de o sută de ani a domniilor străine”, care încheia sau punea capăt „timpului de înflorire” din vremea Basarabului.

După semnarea tratatului de la Adrianopole și lichidarea enclavelor turcești de pe malul stîng al Dunării, „s-au ridicat una câte una piedicile de pin-a-tunci ale negoiului și agriculturii și astfel, începînd a se dezvolta bogățiile pămîntului nostru și căutîndu-și schimbul de produse apusene, am fost puși în contact cu civilizația, cu ideile apusului, cari și-au făcut drum și s-au răsădit la noi fără nici o greutate, fără nici o împotrivire din parte-ne”.

Regulamentul Organic, deși parțial aparținea inițiativei puterii protectoare, a fost o legiuire unitară pentru Moldova și Muntenia, răsărită din libera discuție a parlamentelor de atunci, a constituit după aprecierea redactorului de la „Timpul”, un aliniament al unității țărilor.

Unul dintre cele mai însemnate momente ale istoriei luptei poporului român pentru unitate și independență a fost, în concepția lui Mihai Eminescu, adunarea ad-hoc a Moldovei din 1857. „Cu greu se va găsi în istoria specială a românilor, cu greu în istoria altor popoare chiar, scrie poetul, o adunare mai plină de-o înflăcărată iubire de naționalitate, ca Adunarea ad-hoc a Moldovei de la 1857, numită cu drept cuvînt și cu recunoștință din partea tuturor: Adunarea noastră”. Diversă din punct de vedere social, adunarea, liberală și „unită printr-o egală iubire de patrie și naționalitate a tuturor membrilor ei”, a dezbătut „cu focul sacru al tinereții toată programa dezvoltării ulterioare a statului român”. Era necesară rețipărirea proceselor verbale ale acelei Adunări pentru noile generații care „să vază cit de sus erau acei oameni peste patimele zilei, peste micimea diatribelor de partid, peste decadența actuală a lucrurilor”. În unanimitate, ei au votat „c-o singură bătaie de inimă Unirea, contopirea Țărilor într-un stat, România”, au invocat „pentru susținerea drepturilor țării lor, în mod egal, umbra marelui Mircea și pe aceea a nebiruitului Ștefan Vodă”.

Luciditate și entuziasm, credință în dreptate caracterizau pe deputați, inclusiv cei bătrîni cari „multumeau lui Dumnezeu pentru că le-au lungit zilele să vază cea mai frumoasă zi a neamului românesc”.

Domnitorul Unirii, Alexandru Ioan Cuza, s-a bucurat de o prețuire și o simpatie deosebite din partea lui Eminescu.

Alegera și domnia lui Cuza au fost socotite de poet drept „revoluție socială” sau „guvern de emancipare politică și socială”.

Aflînd sprijin și încredere în rîndurile națiunii, „purta de o

mişcare de-a dreptul entuziasată”, Alexandru Ioan Vodă a devenit el însuși „principalul purtător al politicii exterioare, al politicii neatinării, avînd cea mai credincioasă și neobosită mină de ajutor în Constantin Negri”.

Cu deplin temei, marele poet socotea că „toate atribuțiile unei neatinări reale s-au cîștigat de către Vodă Cuza”: cum spune Eminescu, în fapt, jurisdicția consulară „și-a pierdut terenul sub domnia lui”, „secularizarea averilor închinăte s-au operat”, a fost creată „o armată relativ numeroasă și completă”, au fost puse în adevărate drepturi reprezentanțele diplomatice, iar relațiile internaționale ale țării au fost încredințate unui ministru de externe, „înscut între-gului aparat al unei depline suveranități interne și externe nu-i lipsea decît numele pro-

asupra înfăptuirilor lui Cuza, se poate spune că Eminescu nu s-a împăcat cu ce și nu a lărat ceea ce s-a petrecut la 11 februarie 1866: răsturnarea marelui domnitor. „Dacă actul de la 2 mai a fost o crimă, replica Eminescu lui Boerescu, ea a fost francă și pe față, făcută cu brațele încrucișate. Actul de la 11 februarie însă, participarea gardiei palatului la răsturnarea Domnului e o infamie și o lașitate”. Vestejirea complotiștilor îmbracă o formă de duritate deosebită, deși beneficiarii nopții de februarie erau mai marii zilei. Referindu-se la prea dese situații cînd extremele politice și-au dat mina și s-au înțeles, Eminescu scrie: „De cite ori partidele s-au unit, nu s-au unit decît spre a face un mare rău nației. S-au unit la '66 ca să răstoarne pe Cuza Vodă. Dacă nu l-ar fi răsturnat (asertiunea lui Eminescu mi se

tiparului fac dovada nu numai a marelui său interes pentru soarta acestora, dar și a nevoii de a aduce noi și noi argumente pentru a dovedi dreptul lor istoric în și asupra pămîntului pe care s-au născut și au trăit veacuri la rînd, împotriva politicii absurde și sălbatice de deznaționalizare la care erau supuși. Intervențiile poetului în această vitală chestiune au fost prilejuate și de dezbaterile la nivel european, la începutul anilor '80, a Chestiunii Dunării în care interesele României și Austro-Ungariei erau în competiție opoziție, dubla monarhie urmînd să-și asigure o poziție preponderentă pe Dunărea de Jos, între Porțile de Fier și Galați, la care nu era riverană.

„Austro-Ungaria”, scria Eminescu, nu are în apele Dunării de Jos nici un drept, absolut nici unul decît doar acela pe

păstrarea unității și naționalității românilor. Totuși, arată Eminescu, începînd din secolul al XVII-lea, „au prins a se naște un contact intelectual între diferitele provincii în care acest popor locuiește”. Rezultatul? „Faptul cel mai curios și mai important din toate este unitatea de limbă, de datine juridice, religioase și de viață de familie”. Constatarea o făcuse Miron Costin care „deserle curăția și frumusețea limbii vorbite în Maramureș și viața neatinată a românilor de acolo”. Un factor însemnat l-a constituit tiparul, cărțile bisericești editate în cele trei provincii oprînd „procesul de diversificare și de dialectizare a graiului viu” care primea prin cărți „o normă unitară în rostire și scriere”. Apoi, alături de limbă a existat, ca element de unitate, literatura populară. „Aceleași balade ce s-au cules în munții Moldovei sau ai Ardealului s-au aflat, în variante, în Dobrogea”, dreptul românesc, jus olachale, care de fapt s-a numit de către toți românii obiceiul pămîntului. O trăsătură de unitate și mai caracteristică ar fi, zice poetul, aceea că în evul mediu românii erau castrenses, ziditori și apărători de cetăți, „sub orice coroană ar fi trăit”. Astfel, „aflăm la domnii din epoca noastră eroică o adevărată manie de-a zidi mănăstiri întărite; numai Ștefan cel Mare a ridicat vreo patruzeci”. „Toate aceste asemănări”, conchidea Eminescu, „anterioare chiar formațiunii statelor române, am numit-o într-un cuvînt unitatea preexistentă a rasei”.

În pofida celor mai elementare evidente, românii din monarhie erau supuși unei discriminări și unei politici sistematice de deznaționalizare. Românii din Transilvania, din Bucovina, „ba li se impun așa-numitele limbi ale statului... ba li refuză pină și teatrul în limba națională, pină și eculorile naționalității lor, incît vom ajunge a vedea că și în biserică ori în familie se impune uzul unei limbi oficiale”. Aceasta, nu pentru că românii nu ar fi fost buni cetățeni, ci pentru că erau români și, zice Eminescu, „a mai dat Dumnezeu să fie cam mulți la număr, să fie harnici, stringători, multumiți cu puțin și relativ ne-corupți și să țină e-o copilă-rească iubire la cele moștenite din vechi între ale obiceiurilor, a limbii, a bisericeii”.

Eforturile asupritorilor nu au dat și nu aveau să dea rezultatele pe care le doreau, intrucît, spune poetul, „lipsește o mie de lucruri cari să facă cu puțință o asemenea asimilare”.

Acestea sint citeva din aspectele istoriei naționale care l-au preocupat pe Eminescu îndepăroape, față de care a simțit o atracție particulară și le-a analizat cu competență și luciditate. Am preferat, în locul comentării textelor sale, excursul prin interiorul lor. Sint mult prea frumos scrise pentru a îndrăzni să le substituim o frază puțin meșteșugită.

CONSTANTIN BUȘE

EMINESCU ȘI ISTORIA

„Oameni peste patimele zilei”

priu, ce părea a lipsi din dicționarul Apusului european. Deși consideră că lovitură de stat de la 2 mai 1864 „a avut o generoasă intenție”, Eminescu crede că ea „a fost viciată prin pripă”, adică tranziția de la țăranul ciăcas, care nu avea de plătit statului într-un an de zile decît „faimosul galben aurit și șase zile de șosele”, la țăranul om liber, dar cu sarcini „înzecit de grele, stăpîn absolut pe o bucată de pămînt, dar acea bucată grevată cu însemnate anuități către stat”.

Criticînd cu violență acuzația lui Vasile Boerescu că actul de la 2 mai era o crimă, Eminescu aducea următoarele motivații acțiunilor radicale întreprinse de domnul Unirii: „le-a rezolvat, e drept, ca Alexandru nodul gordian, dar a curățat atmosfera de toate sofismele de temporizare și n-a cumpărat nici o reformă din lăuntru cu concesii în afară. Trebuia un spirit franc și în mare grad capabil de adevăr... trebuia un soldat nedezgroșit, o inimă curajoasă care să intre în colivia inteligențelor feline și nebarbate cari se ridicau pe atunci”.

Urmare actului de la 2 mai, legea rurală din 15 mai 1864 a rezolvat „o mare cesticie socială” și „onoarea... revine domniei lui Cuza, sub auspiciile d-lui Kogălniceanu”. Ceea ce Eminescu socotește „lucru extraordinar” a fost faptul că „aplicarea s-a făcut fără zguduire”, el atribuind legiurii din 1861 rostul modelării spiritelor, fiind, deci, „ca o lege pregătitoare”. În ansamblu, aprecia poetul, prin legea rurală „o cesticie mare socială s-a rezolvat, impulsune nouă s-a dat agriculturii”.

Din toate aceste considerații

pare mai mult decît importantă, C. B.), niciodată unirea Ardealului cu Ungaria nu se făcea. S-au unit spre a aduce un Domn străin, pentru că amînduror le convenea un Domn fără inițiativă și necunosător de țară, sub care amîndouă să-și poată face fără control manevrele. S-au unit pentru a vota concesiile Strousberg... S-au unit pentru a proclama regalul”. Partidele, singurele atunci și care se succedau la putere, erau Liberal și Conservator. Independența de gîndire a ziaristului de la „Timpul” conservator era un fapt real și „plin de curaj”!

Convins de gravitatea crimei de la 11 februarie 1866, Eminescu scria: „Vor trece veacuri și nu va exista român căruia să nu-i crape obrazul de rușine de cite ori va răsfoi istoria neamului său la pagina lui 11 februarie și stigmatizarea acelei negre felonii va răsări pururea în memoria generațiilor, precum în orice an răsare iarba lîngă mormîntul vindutului Domn”. Poetul nu se erijează în apărătorul Domnului Unirii, nu urmărește să-i ascundă greșelile, care, socotește el, au fost. Dar, arată el „am fi orbi și rai români dacă am tăgădui meritele lui. Am înțelege chiar să-i arunce mînașii oamenii nepărtinitori, am înțelege să-i arunce viitorul. Trecutul n-are acest drept, căci nu e unul din acești contemporani săi care să fie vrednic de una ca aceasta”.

Poate că problema care l-a preocupat cel mai mult pe Eminescu în întreaga sa activitate publicistică a fost situația românilor din Transilvania, cu precădere după realizarea dualismului austro-ungar. Nenumăratele studii și articole publicate, dar și manuscrisele nedate

care-l are China și Japonia și orice altă putere de pe glob: dreptul liberei navigațiuni”. Interesele avea, drepturi nu, dovadă că „umbli după ele cu lumina-re”. Asemenea drepturi, oricum, nu putea să i se recunoască, cită vreme Viena „se va sili din răspuneri să rămîie străină poporului românesc, pină ce acest popor nu va avea dincolo de mîni un teren public de dezvoltare cum îl au celelalte. Pină ce domnii maghiari vor pretinde a-l maghiariza cu de-a sila, zece milioane de guri și zece milioane de inimi vor striga în contra Austro-Ungariei, căci — accentuează Eminescu —, politicește putem fi despărțiți, dar unitatea noastră de rasă și de limbă e o realitate atît de mare și de energică incît nici ignoranța, nici sila n-o pot tăgădui”.

Poetul simțea nevoia, pentru a cita oară?, să-și îndrepte privirile spre trecut pentru a afla argumentele de netăgăduit. „Ei, să nu fi trăit Matei Basarab, nici Teofan al Ardealului, nici Varlaam al Moldovei, să nu fi fost suta a șaptesprezecea cu eroii și cugetătorii ei, vă puteați bate joc de noi încă mult timp, dar astăzi nu se mai poate. Azi limba este una de la Satmar pin-in Cetatea Albă de lîngă Nistrul, de la Hotin pin-in Granița militară, azi datină e una, rasa e una și etnologic e unul și același popor, care nu mai doarme somnul pămîntului și al veacurilor”.

În același al XVII-lea veac, marele cronicar Miron Costin scria regelui Poloniei că „cel mai frumos și mai corect dialect (grai, C.B.) românesc, cel mai apropiat de graiul italian se vorbește în Sătmăr...”.

Munții au constituit cînd un obstacol, cînd un sprijin pentru

PAȘII POETULUI

Spre doctorat, la Jena

Cum se știe, studentul în filozofie Mihai Eminescu și-a cîștigat existența lucrînd efectiv ca secretar particular al agentului diplomatic al României la Berlin, Theodor Rosetti. Om, distins, de înaltă cultură, fratele Elenei Cuza a fost, alături de Titu Maiorescu, Vasile Pogor și alții, unul dintre inițiatorii și pilonii Societății „Junimea”, iar numirea lui Eminescu în acest post trebuie explicată prin intervenția directă a marelui critic junimist, care l-a rugat pe Theodor Rosetti să-l sprijine direct pe tinărul poet. Legăturile lui Eminescu cu Theodor Rosetti vor rămîne dintre cele mai călduroase. Secretarul particular regretînd sincer plecarea diplomatului din Berlin și înlocuirea cu o persoană pe care nu a putut niciodată să o agreeze. Cert este că Eminescu a lucrat efectiv pe lîngă doi agenți diplomatici, vreme de luni de zile, poate un an, și activitățile lui, foarte diverse, ținînd seama de mărturiile din epocă încă nu au

fost depistate. Iată de ce ne-am pus cu insistență problema, încă înainte de efectuarea acestei călătorii documentare, unde se vor fi aflînd arhivele Agenției Diplomatice Române la Berlin. (Agenția a luat ființă în anul 1872, la scurt interval după ce Berlinul devine capitala Germaniei, în 1871).

Acest motiv ne-a determinat să ajungem la Potsdam unde se află o importantă parte a Arhivei Naționale a R.D. Germane. Prin amabilitatea deplină a gazdelor aflăm că aici se păstrează numeroase mape privind diverse chestiuni legate de România, pentru cercetarea cărora este nevoie de multă vreme și răbdare. Cîteva din acestea ne interesează în mod deosebit intrucît reprezintă dosarele celebrei societăți Strussberg, cea care concesionase construirea de căi ferate în țara noastră și intrase, din cauza fraudelor descoperite, în conflict cu statul român, atribuțiile ei fiind preluate din 1872 de o

Berlin, Albrechtstrasse, nr. 6

nouă Societate a bancherilor Bleichröder și Hausemann. Proiecte de construcții, contracte, derularea descoperirii fraudelor, acte emanate la nivel guvernamental și regal devin astfel părți componente ale dosarelor. (Între altele, un deosebit de interesant proiect găsit aici se referă la necesitatea construirii unui pod peste Dunăre, între Giurgiu și Ruse, document ce este datat 1869 !).

Lui Eminescu i-a fost bine cunoscută această dureroasă problemă pentru viața poporului român. Aflat tocmai la A-

genția care avea menirea să dovedească adevărul, pe cale diplomatică, guvernului german, a fost unul dintre cei care a luat cunoștință cu exactitate, în perioada 1873-1874, de toată situația creată. În dosarele cercetate există un număr de referate și note diplomatice, în limbile germană și franceză, din care măcar două credem că le-a scris Eminescu. Probele grafologice, în curs de efectuare, vor lămurii și această chestiune, dar dincolo de simpla scriere a unor documente, rămîne aprofundarea extraordinară a problemei cu repercusiuni în viața economică

a României vreme de mulți ani. Cunoașterea, din sursele de primă mînă ale Agenției diplomatice, menite să aprobe interesele României, explică de unde își avea poetul o parte din informațiile folosite în suita de articole publicate mai tirziu în ziarul „Timpul”, care toate proclamă nevoia independenței economice a României. Căci, parcurgînd astăzi articolele eminesciene, se constată urmărirea sistematică a desfășurării evenimentelor, studiul atent al convențiilor, baza lor juridică, repercusiunile economice, gradul de profit al bancherilor germani și pierderile suferite de România. Profundizarea analizelor, întinse pe zeci și zeci de pagini, stă ca dovadă a faptului că întregul fenomen nu îl era străin încă din perioada sa berlineză. așa cum transpare d'n fraze ca aceasta: „Pentru a ne putea da seama de adevăratul înteles al proiectului de răscumpărare, trebuie să ne amintim pe scurt dispozițiunile esențiale ale Convențiunii din 1872” sau „Faptul economic marcat al celor 10 ani

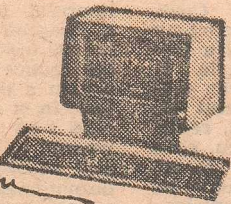
(Continuare în pag. 16)

VICTOR CRĂCIUN
Fotografii de
VASILE BĂNDĂ

atelier literar

Nicolae Silade

Nicolae Silade — Lu-
goi. Reparcurgindu-vă
poemele, computerul se
lasă pradă unei usoare
dar inevitabile amără-
ciuni: sub exigenta pro-
gramului poetic pe care
tineti cu orice preț să-l
respectați, nu vi se poate
face nici un reproș și
mai totul este publicabil.
Numai că programul es-
tetic pe care ne-am an-
gajat noi să-l respectăm
nu ne îngăduie așa ceva
și nu renunțăm la el nici
în acest caz. Și, poate, e
bine să nu renunțăm nici
dumneavoastră: într-un
alt „Atelier”, sintem si-
guri, veti fi foarte bine
primiți. Noi, din întregul
plic, reținem aici doar
Oamenii: „lebede: fără
somn fără glas / oameni
visleş / sub stele de mult
apuse”. Vă dorim succes,
dar ne încercăm bănuiala
că viziți spre o poezie
care nu are trecut și deci
nu va avea nici viitor.

Nicu Giurgama — Tur-
na Măgurele. Reținem
pentru „Atelier” poemele
pe care le considerăm
mai reușite. Sinteți in-
zestrat cu un neîndoiel-
nic talent narativ și poa-
te că e bine să vă dați
drumul, ca pe tobogan,
într-o carte de proză.
N-are importanță care va
fi rezultatul, important
e s-o scrieți.

Lucia Gavriș — Bucu-
rest. Ați presunus și așa
este: plicurile fără ex-
pedito nu se deschid.
Cel de acum a fost des-
chis și vestile sînt bune,
cîteva dintre poemele tri-
mise cistigîndu-și drep-
tul la publicare. Celelal-
te după toate semnele,

au o „cruzime” care izvo-
răște dintr-o insatisfac-
ție a neîmplinirii perso-
nale, suplinită printr-o
asiduă și neasimilată lec-
tură a lumii orientale.
Nici un reproș, dar inte-
lepciunea acestei lumi
trebuie trecută prin fil-
trele idiosincraziei noas-
tre.

Petroiu Constantin —
Moinești. Frumoasă dar
reconcludentă evocarea
eseniană. Restul e apă de
ploaie în care nu ați stins
nici un curcubeu.

Ion Voinea — Bucu-
rest. Impartial, compute-
rului i-au plăcut, partial,
numai Ceas — amplifi-
cată măcinarea mituri-
lor — Colivii — scurta-
ti-o — Adolescență —
evitati prozaismele —
Crez — e prea lungă — și
Ipoteză, singura cu mai
putine „defecte”. Vă mai
așteptăm?

Toma Z. Olt — Brașov.
Semne foarte bune. Chiar
și o împlinire pe care o
reținem. De unde se vede
că guma de sters a prins
bine. Sonetul schioapătă
spre final și e bine să-l
revedeți. Pentru Glosă,
Macedonski v-ar fi dă-
ruit un urias diamant
fals și v-ar fi publicat-o.

Dichel Ion — Corabia.
Răspunsul la întrebarea
pe care ne-o puneți: îl
veti afla singur după ce
veti termina facultatea
— succes la admitere —
pe care doriți s-o urmați.
Somerset Maugham n-a
suferit (vedeți The Sum-
ming Up și, mai ales,
Strictly Personal) ca scri-
tor din cauza defectului
de care ne vorbiți.

Munteanu Dorel — Nă-

vodari. Probabil că „bă-
trina lună” pe care o pri-
veți prin fereastră avea
să vă spună ceva, dar
pentru aceasta trebuia să
fi ieșit afară.

Paula Adam — Vaslui.
Credem că ati nimerit
în „Atelier” din greșală.
Oricum, vă reproducem
inceputul din „Simfonia
destinului”: „În seara
asta soarta îmi joacă iar
o fesiță. / Imi spui la te-
lefon că nu mai poți
veni. / Privesc tăcută
focul...”. Desfintati tele-
fonul că atunci, oricum,
are să vină. Are să vină
pentru a vă spune că
nu mai vine.

Mircea Birsan — Bucu-
rest. Pachetul cu cărți
de joc ne spune că dacă
vreți să reușiți să nu tri-
sați. Dovadă, trenul pe
care nu l-ați luat (sigur,
era și foarte aglomerat)
pentru că nu v-a lăsat
sufletul să părăsiți mun-
tii. Încercați să jucați
cinstiți pe mai departe și
cînd aveți o zestre mai
bună, trimiteți-o.

Mihăiță Mihaela —
București. Revedeți Re-
velatie, Dincolo de lu-
cruri. S-a întors roata și
Leit-motiv, unde temele
și chiar tratarea lor vor-
besc desore o posibilă
voce lirică.

Cucu Iulian — Rîmnicu
Vîlcea. Ne scrieți: „În
nevoia de Adevăr, Fru-
mos, iubire, m-am apu-
cat a scrie versuri, pe
care nu pot să le numesc
poezii, dar prin interme-
diul revistei Flacăra, cu
ajutorul dumneavoastră
as dori să află dacă a-
ceastă nouă și plăcută
pasiune poate fi conti-

nuată și de subsemnatul”.
Nouă nu e deloc, de con-
tinuat puteți continua cit
doriți, dar nu la noi.

Dora Maga — Piatra
Neamț. Fiindcă sinteti
atit de sinceră — „as
vrea ca încercările mele
poetice să le cunoască și
altcineva decît eu” — în-
cerăm să fim la fel de
sinceri, incredințați-le
unui vecin, dar asigura-
ți-vă usa: dacă e un ci-
titor de poezie bună, nu
se știe ce se mai poate
întîmpla.

Dan Stareu — Bucu-
rest. Nu reținem poemele
(slabe și neinteresante),
dar transcriem „gluma”
— nu e chiar nouă! —
din final: „Am reali-
zat primul calculator a-
proape uman! — Cum a-
dică? Gîndește? — Nu,
dar cînd face o greșală,
o trece în conțul altuia”.
Mai trimiteți: **Adina**
B. — Galați: **Dragos Du-**
lică — Rîmnicu Vîlcea;
Iosub Liliana — Boto-
sani; **Gheorghe L. Ma-**
rian — Cluj-Napoca;
Horia Leu — Sibiu; **Nutu**
Berca — Galați; **Vasile**
Grecu — Lupeni; **Vasi-**
liu Cristian — Roman.

Decamdata nu: **Dan**
Mircea — Brașov; **Cris-**
tina Eugen — Studina;
Matei Milena — Vaslui;
Cristea Alexandru — Bo-
bilna; **Constantin Iulian**
Viorel — Buzău; **Mois**
Alexa — Ferești. Mara-
mures: **Iona Christ** —
București; **Pop Alexan-**
dra — Turda; **Cernea**
Mihaela — Tîrgu Mures;
Oneru Marius — Con-
stanța; **Ionascu Constan-**
tin — Valea Călugărească;
Barbu Corneliu Dan —
București.

Nu vă pierdeți timpul:
Puiu Florin — București;
Pop Corneliu — Bistrița;
Stănilă Mihail Victor —
Rîmnicu Vîlcea; **Uță**
Narcis Sanda — Piatra
Neamț; **T. Nicolae** —
Oradea; **Geta Mitruț** —
Olt; **Dinu Laura** —
București.

DARIE NOVĂCEANU

Există nopți

Există nopți cînd păsări călătoare
mi se izbesc ca grindina de geamuri,
în zborul lor spre neștiute ramuri,
spre-un iluzoriu răsărit de soare.

Există nopți cînd pasărea măiastră
născută dureros în trupul meu,
spre cerul din afară se ridică greu
și-amarnic mi se zbate la fereastră.

TOMA Z OLT

Țărnuț fieceșuia

Orele se injunghiaseră
unele pe altele
și gara plecase cu noi.
Într-un parc cu bănci fără frunze
am stat toată toamna,
admirîndu-ne
mărul lui Adam,
bătînd ca o pendulă de ceas
înghițitor de timp.
A început ploaia —
ai zis, constatînd că e toamnă.
Și ai mai zis:
prigoriei îi este sete
de cer.
Apoi am plîns cu sughițuri
fieceșu la cîte un pol
al pămîntului.

NICU GURIGAMA

Peniță

Înmuat în tușul cerului
seria plopul
sonetului omizii.

MARIA IOANA-IOAN

Mirare

În nici un anotimp
nu înflorim. Și se miră
copacii.

AGHEORGHIȘTEI CRISTINA

Fum

Am înțeles din privirile tale de-atunci
că visul meu luase sfîrșit
odată cu frunza care ne împreuna
privirile pe-aceeași cădere.

Era innorat.
Era departe și luna. Și stelele și noi.
Pămîntul era liniștit.
Doar în sufletul meu se-aprindeau lacrimile

OANA ANDREI

ANUL EMINESCU

A fost să fie într-o seară
de primăvară la Chișinău pe
scena sălii prieteniei
un spectacol în care „Umbra po-
etului” a vorbit spectatorilor
prin glasurile a trei actori
români —

Oda în metru antic
Dintre sute de catarge
O ramă
Luceafărul
și multe texte noi pentru as-
culătorii noștri au fost as-
cultate cu evlavie, cu emoție,
și rasplatite cu aplauze, cu
flori, cu lacrimi de emoție,
de bucuria întîlnirii îndelung
așteptate.

Aproape 100 de minute de
poezie în care au răsunat cu-
vințele Marelui Poet — mu-
zica lor unică, cu senzația
nemai-cercată că Umbra
era acolo, în sală și pe sce-
nă.

Ioana Crăciunescu, Alexan-
dra Repan, regizorul Domi-
nie Dembinschi și cea care
sîmnează aceste rînduri am
fost mesagerii — au fost cei
care au dus acolo cuvîntul
Marelui Poet Român sîrbă-
rit în acest an și de
UNESCO. Eminescu a unit
într-o „respirație” unică ini-
miile celor peste 800 de spec-
tatori ai fiecărui spectacol
— a făcut să vibreze aerul
la cîmbosuta melodie „Mai
am un singur dor...”

Cu speranța că asemenea
întîlniri vor deveni obișnu-
ite, mulțumim celor care
le-au inițiat și organizat cu
atîta dragoste și dăruire.

LUCIA MUREȘAN

(Urmare din pag. 15)

trecuți...” etc., etc. Citarea con-
vențiilor, documentelor, actelor
vechi, în articolele din 1879 —
1880 trimite evident la perioada
studiilor la Berlin, ca și apro-
fundarea extraordinară a teori-
ilor economice, între care se ci-
tează J.B. Say, Eugen Dühring,
Ricardo, Moscher, Carey și al-
ții alții.

Concluziile lui Eminescu sînt
științifice și patriotice, venind
cu putere în apărarea indepen-
denței economice a României,
în spiritul promovării interese-
lor vitale ale neamului său, in-
scriindu-se astfel ca un pre-
cursor, ilustru al unor idei de
mare însemnătate astăzi: „În-
telegînd bine însemnătatea ba-
lanței comerciale pentru comer-
țul internațional, ne convingem
că din relațiile de schimb dintre
deosebitele state rezultă propor-
țiile de puteri economice dintre
ele și că nepunîndu-se nici o
limită jocului acestor puteri,
statul economic este mai slab e
în pericol de-a cădea într-o du-
rabilă dependență economică de
concurrentul său mai puternic.
Teoria balanței comerciale e
asadar deplin valabilă pentru
independența și înflorirea state-
lor naționale”.

Se dovedește astfel cît de
profund și util gazetarului de
mai tîrziu a fost studiul său la
Universitatea din Berlin.

În legătură cu întreaga peri-
oadă universitară mai era ne-
cesar să răspundem la o între-
bare fundamentală: de ce a
fost aleasă Universitatea din
Jena pentru pregătirea și sus-
ținerea doctoratului? Și dacă
poetul a ajuns cît adevărat în
acest centru universitar.

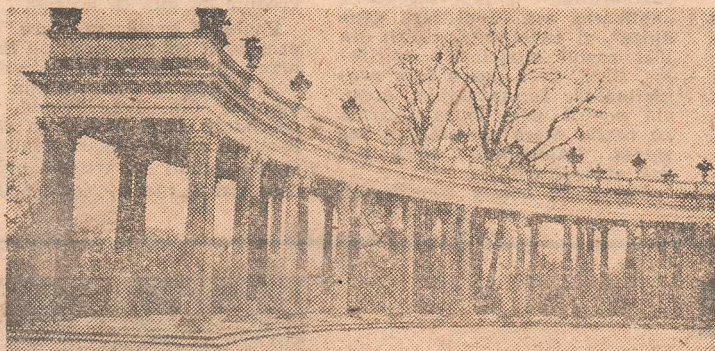
Din punct de vedere logic
însă, călătoria ar fi trebuit să
aibă loc, astfel încît existența
unei scrisori lămuritoare nu
trebuie pusă numaidecît sub
semnul întrebării, chiar dacă

afirmația vine de la Octav
Minar, cunoscut pentru unele
măsluiri în viața poetului și a
Veronicăi Micle.

Ideea de a-și sustine teza de
doctorat în altă parte decît la
Berlin a venit de la Maiorescu,
îngrijorat de indeciziile și ter-
giversările lui Eminescu: „Cum
stai cu doctoratul de filozofie?
— îi scria în ianuarie 1874.
Nu-i mai bine să-l faci altun-

Il va fi atras spre sudul Ger-
maniei și dorința de a cunoaște
Weimarul, centrul atit de in-
semnat pentru cultura germană
și impresionantul oraș al lui
Goethe și Schiller, de opera că-
rora era pasionat încă din copî-
lărie. Și, apoi, altfel nici nu se
explică, după opinia noastră,
folosirea importantei sume tri-
misă de Titu Maiorescu, aflat
acum în fruntea Ministerului

Spre doctorat, la Jena

Potsdam, Castelul Sanssouci, vizitat de poet

deva? Se-ntelege, numai în caz
cînd nu ai avea încă pentru
Berlin trienul cerut, de care la
alte universități mai mici ai fi
dispensat. Au urmat alte scri-
sori ale lui Maiorescu, unele
pierdute, la care poetul răspun-
de cu destulă hotărîre la 7 mai
1874: „Prefer Jena. As avea ne-
voie pentru a mă duce acolo, a
sta trei luni, pentru taxe și ina-
poiare în țară de vreo trei sute
de taleri. Examen la începutul
lui august”. Iar după această te-
legramă aminteste: Voi pleca
decît cît se poate de curînd la
Jena...”

Instrucțiunii, bani prevăzuți în
acest scop. Cum Eminescu, va
urma — o confirmă scrisorile
perioade — sfaturile mentoru-
lui iunimist nu există nici un
temei să fie eliminată călătoria
la Jena. Că lucrurile vor lua o
altă întorsătură peste cîteva
luni este cu totul altceva.

Cercetînd arhivele universita-
re la fața locului ni se dezvă-
luie și un alt motiv deosebit de
serios pentru hotărîrea de a sus-
ține doctoratul la Jena. Titu
Maiorescu vorbește, în scrisoa-
rea sa, de „trienul cerut” la

Berlin, deci frecventarea cursu-
rilor pe o perioadă de trei ani,
ceea ce nu era cazul la Jena.
Formalitățile de trecere a do-
ctoratului la această Universitate
sînt mult mai simple: aici se
susține o singură dizertație,
cea principală, pe cînd la Berlin
era necesară și a doua dizerta-
ție. La vestita Universitate
Humboldt din Berlin susținerea
se făcea prin tradiție în mod
obișnuit în limba latină, iar lu-
crarea, într-o versiune din a-
ceastă limbă, trebuia publicată
pe cheltuiala candidatului în
tiraj de cel puțin 150 de exem-
plare pentru a se depune la re-
gistratura universității. La Jena
nu exista obligativitatea acestor
proceduri. Între timp, de la
lectorul, Catedrei de româniști-
că din Berlin, Corneliu Nistor,
ne sosesse confirmarea acestor
reglementări, cu precizări și
nuanțări din care rezultă cu a-
devărat procedura deosebit de
complicată și costisitoare a sus-
ținerii doctoratului la Universi-
tatea Humboldt, așa cum rezul-
tă din Statuten der philose-
phischen Fakultät. Evident,
anexa tipărită a dizertației ar
mai fi continuu un Curriculum
vitae care dacă s-ar fi întoc-
mit, desigur multe pete albe din
viața lui Mihai Eminescu ar fi
fost astăzi înlăturate.

Fapt cert este că poetul no-
stru a ales Universitatea din
Jena pentru rapiditatea întoc-
mirii formalităților, pregătirea
în forță a unei singure dizerta-
ții — din domeniul filosofiei —
și a cheltuielilor cît mai res-
trînse posibil. Cercetarea arhi-
velor universitare lămurește,
asadar, probleme în legătură cu
intenta și condițiile susținerii
doctoratului. Dar Eminescu nu
se folosește de această șansă și
ia una din hotărîrile neaștep-
tate care l-au caracterizat ades:
părăsește brusc Berlinul îndrep-
tîndu-se spre Königsberg (Ka-
liningradul de astăzi).

antifascistă și antiimperialistă și celui de-al XIV-lea Congres
al partidului.

După expunerea „Menumorut — simbol al luptei pentru liber-
tate, continuitate și unitate, pentru afirmarea independenței și
suveranității poporului român”, în cadrul programului spectacol
— literar, muzical, sportiv — înscris sub genericul „Sintem aici
din todeauna” și-au dat concursul cunoșcuii interpreți Ștefan
Hrușcă și Vasile Șeicaru și laureați ai Festivalului național
„Cîntarea României”. Un spectacol de o deosebită forță evoca-
toare, care, an de an, aduce mărturia prețurii istoriei noastre de
cître tineri.

PĂSCU BALACI

Întîlnirea tineretului bihorean cu istoria

Duminică, 14 mai a. c., străvechea cetate a lui Menumorut,
Biharia, a prins din nou viață din răsufierea fierbinte a miilor
de tineri bihoreni de la școli, licee, instituții și unități econo-
mice prezenți pe „meterezele” inundate acum de iarbă și florile
primăverii pentru a-și manifesta sentimentele de dragoste față
de poporul român și istoria sa eroică și zbuciumată. Această
a VI-a ediție a manifestării se înscrie în șirul evocărilor din
această pată de milenară istorie a neamului românesc, simbol
al continuității și permanenței noastre pe aceste meleaguri,
constituind o pagină de tulburătoare cronică trăită pe viu și
care a dovedit cu prisosință sentimentele de înalt patriotism
care animă întregul tineret bihorean în întîmpinarea celei de-a
45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională,

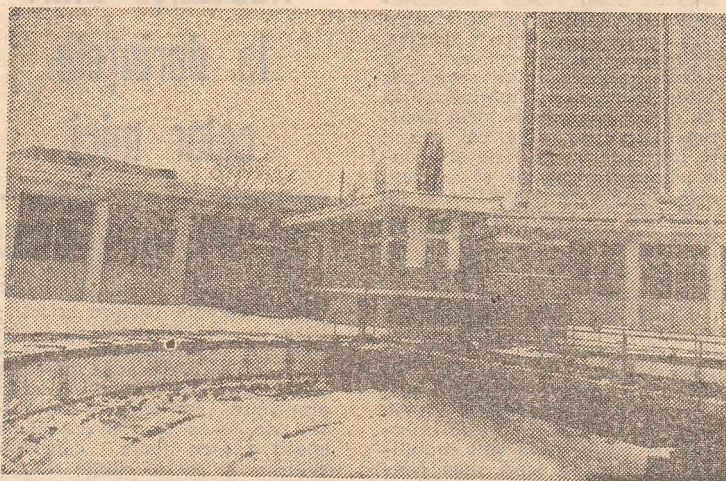
„Stetoscop” pentru locomotive

Cînd a văzut locomotiva aproape lipită de fereastră ca în fața ecranului radiologului, monitorizată prin zeci de fire la computer, Marcel Ene și-a împins bascul spre ceață a mirare și a zis mai în glumă, mai în serios: „De-acum dăm de urma defecțiunilor dintr-un foc, imbrăcați în cămașă albă și cravată.” S-a apropiat și Ionel Nesteanu de „inteligenta artificială”. De aproape o lună, aceasta semna și ea conda de prezentă în depou. A pus în buzunarul salopetei cheia de 18, și-a sters unsoarea de pe mâini și, sfătuit de cercetătorul Crișan Dărmănescu, a apăsător cu grijă pe câteva taste. „Ce parametru trebuie măsurat și în ce regiun: la rece, în gol, în sarcină?” — a clipit întrebuarea pe display. Se încinge un adevărat taifas cu calculatorul. Microprocesorul, circuitele integrate pornesc să analizeze fiecare cotlon al organismului locomotivei. Clăntănitul imprimantei tipărește un adevărat buletin de analiză. Cu note acordate pentru starea de sănătate a tuturor organelor electrice și mecanice. „Presiune ulei-bine; tensiune și curenți anclansare-acceptabil; reactanță bobin-critic”. Calculatorul simțise un puls mai schiopătat și pusese degetul fără gres pe mosorul electric. Cei doi muncitori de la serviciul căilor ferate știau acum ce au de făcut. Deja pleaseră să trateze bobina vlăguțită înainte de a se declanșa boala, căci „la C.F.R. nu poți să tragi pe dreapta.”

Ne aflăm și noi în mica construcție înfiptă între liniile Depoului București călători. Elefantul „turn de control” al căilor putere și kilowaților e înțesat cu dulapuri cu surse de curenți și tensiuni, cu blocuri pentru conversia presiunilor, debitelor, turațiilor în limbaj electric. În mijlocul încăperii, veghează calculatorul de proces Ecarom. Se aude doar fișitul dischetelor sugrumat din cînd în cînd de chiuitul ascuțit al Dieselelor electrice. Ca o soră sefă grijulie, podul rulant aduce pe rînd uriașii șinelor la policlinica de locomotive. Aici, instalația automatizată cu computer, realizată de specialiștii de la Institutul de Cercetări și Proiectări Tehnologice în Transporturi, pune rapid diagnosticul stării de sănătate a cărașurilor de pe paralele de fier. La poarta depoului, ca niște santinelle ale a-mintirilor, ne întîmpinaseră două locomotive cu abur pensionate de o sută de ani. Străbunele mașinării sofisticate de azi. „Trenule mașină mică...” Numai că astăzi, „glasul roților de tren” e produs de o adevărată uzină pe șine. Revizia ei lunară în-

seamnă o muncă migăloasă, îndelungată. Tocmai de aceea, colectivul de cercetători compus din directorul Emil Spirea, Aurel Lie, Ion Bizdună, Crișan Dărmănescu, Gh. Istrate, Mihai Botez, Mihai Pantelimon, Adrian Gusti au construit acest doctor cu tranzistori. Expeditiv și exact în consultarea locomotivelor moderne. O aparatură de performanță made in Calea Griviței!

„Instalația noastră de diagnoză verifică starea tehnică măsurînd principalii parametri funcționali fără demontarea subansamblelor de pe locomotivă, spune ing. Crișan Dărmănescu. Aceasta se cuplează în maximum o oră la computer, de fapt, unicul aparat de măsură. El calculează, prelucrează, interpretează, datele cu-

lese, comparîndu-le cu limitele admise. Semnalează încă din fază incipientă o viitoare defecțiune, nelăsînd-o să-și facă apariția. Este un fel de control profilactic. Stabilește diagnosticul cu precizie, fără tatonări și bilbieli. Se poate trece pe baza acestor indicații la remedierea în depou a organelor care scîrție în funcționare. Stația automatizată controlează în final și calitatea depanărilor. Crește în acest fel siguranța în circulație. „Riscul unei pene pe drum între două revizii practice nu mai există.”

Lîngă calitatea și precizia investigației tehnice se așază însă și alte avantaje. Cercetătorul Ion Bizdună le prezintă: „Demontarea subansamblelor, măsurătorile cu aparatele clasice și constatările vizuale ale defecțiunilor, uneori subiective, apoi remontările făceau ca o revizie lunară executată după metoda obișnuită să dureze 2-3 zile. Instalația de diagnoză cu computer analizează 40 de para-

metri în 300 de puncte ale locomotivei cu eroare doar de maximum 5%, tipărint rezultatele în birou, în condiții de confort al muncii. Diagnosticul electronic și remedierea defectelor anunțate de calculator se încheie în 8 ore. Crește productivitatea muncii și se reduc cheltuielile anuale de întreținere și reparare a unei locomotive cu 50 000 lei. Astfel, un depou mediu economisește circa 5 milioane de lei pe an.”

Acum, într-un schimb, cite 6 locomotive diesel-electrice și electrice își fac controlul preventiv de sănătate la medicul computer. Dar, pînă a se ajunge în această gară, a succesului, cercetătorii au parcurs cu gîndul cale lungă, drum de fier. Dosare pline cu scheme și calcule, sute de simulări ale măsurătorilor în laborator, nenumărate programe înghite de memoria computerului. De-abia încheiau naveta pe la uzinele din țară pentru urgentarea aprovizionării cu aparatură și se suiau la catedră, școlarizînd personalul depoului în arta ascultării pulsului locomotivei cu aju-

torul creierului electronic. S-au scurs pe nesimțite șapte ani și semaforul a dat cale liberă punerii în funcțiune. Momentul zero al primului diagnostic n-a fost un mars triumfal. La o asemenea complexitate de interfețe și periferice a fost normal să se mai audă oftatul computerului: „circuit întrerupt”. Cercetătorii au testat toate contactele, fiecare fir din jungla de cabluri. Au descoperit câteva banale legături executate imperfect. Apoi, diagnosticile au ieșit la millimetru. Acum, toate aceste frământări s-au pierdut în ceața uitării. A rămas o instalație românească de primă linie funcționînd ca ceasul din gară. Și bucuria lui Crișan Dărmănescu și Ion Bizdună care, după 20 de ani de cercetare, spun că, diagnoza computerizată a locomotivelor este cea mai mare găsire din viața lor profesională.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Profesiune nobilă

Preocupările profesiei de medic veterinar, frămîntările neobosite ale înaltașilor noștri pentru ridicarea nivelului științific al acestei nobile meserii ar merita, îndrăznim să afirmăm, amintite în aceste zile, marelui public.

Iată, la 15 mai, medicii veterinari ai țării și-au avut, ca-n fiecare an, sărbătoarea lor. Sînt 118 ani de cînd, un mic număr de entuziaști înființau „Societatea de medicină veterinară”. Mauriciu Kolben, I. Popescu, I. Ioanin, I. Popovici și încă alți zece medici porneau, la 15 mai 1871, la un drum greu, dar presărat de marcanțe realizări: combaterea pestei bovine, organizarea de servicii, lupta împotriva epizootiilor, cumpărarea de armăsari de reproducție din Arabia, iar mai tîrziu, dezbaterile primei legi de poliție sanitară veterinară, ca și a multor acte normative impuse de nevoile timpului. Dorința de cunoaștere a celor mai semnificative realizări științifice, duce la editarea primei reviste, „Medicul veterinar”, devenită mai tîrziu „Revista de Zootehnie și Medicină Veterinară” și apoi, „Buletinul Societății de medicină veterinară”, ca și la organizarea, în 1882, a primului „Congres al medicilor veterinari diplomați din țară”, relevînd aspectele pregătirii profesionale a membrilor săi.

În toți acești mai bine de o sută de ani, „Societatea de medicină veterinară”, chiar dacă a purtat, uneori, alte denumiri, a înscris pagini de neuitat ale pasiunii și dăruirii pentru o nobilă meserie, contribuind, nu doar la dezvoltarea zootehniei românești, ci — incontestabil — și la progresul medicinei generale.

Continuînd o valoroasă tradiție, medicii veterinari ai zile-

lor noastre, reușiți într-o Societate reorganizată din 1970 sub egida Ministerului Agriculturii și Silviculturii, își propun ca sarcină de onoare, munca științifică în slujba transformării socialiste a agriculturii. Un moment de referință al activității noastre rămîne anul 1976, cînd, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Frontului Unității și Democrației Socialiste, Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. a aprobat cererea Societății de medicină veterinară din R. S. România privind aderarea sa la acest larg organism democratic.

Manifestările științifice organizate pînă în prezent, dezbaterile ample pe probleme de deontologie și etică profesională, munca de zi cu zi, în care soluțiile noi, contribuțiile teoretice și practice au condus mereu la progresul științelor veterinare legînd tot mai strîns învățămîntul și cercetarea de producție, conturează profilul moral al medicului veterinar de tip nou.

În acest sfîrșit de secol XX, cînd agriculturii îi revine misiunea de a hrăni milioane și milioane de oameni, zootehnia noastră de tip intensiv veghează asupra menținerii stării de sănătate a animalelor, la realizarea efectivelor și producțiilor acestora, la creșterea lor, așa cum, în repetate rînduri ne-a cerut-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, așa cum o cere noua calitate a muncii și a vieții.

În fiecare an, Ziua medicului veterinar înseamnă pentru noi, nu doar un moment de bilanț, ci și o clipă în care gîndurile noastre se îndreaptă spre mai bine, pentru bunăstarea întregului popor.

Dr. VICTOR DRAGULICI ■

Breviar științific

Micre din castraveți!

În fiecare an, primăvara trimite pe adresa stupilor invitații parfumate pentru toate albinele la marele ospăț al florii de tei și salcîm. Pe lista de bucate n-au figurat însă niciodată vița de vie, castraveții, dovleacul. Cercetător doctor Ana Roșu de la Institutul de Cercetări Biologice s-a gîndit că n-ar fi rău să diversifice meniul mesenilor cu acripi neobosite, cărăuși non-stop ai polenului. A decupat, sub microscop, mici fragmente de țesuturi din frunzele de viță de vie, castravete, dovleac și le-a cultivat în condiții controlate, sub neon, pe medii nutri-

tive sintetice, obținînd mase celulare cu creștere rapidă. Aceste extracte vegetale fabricate „in vitro” s-au introdus apoi în stup. S-au dovedit adevărate vitamine clorofilene pentru larvele de albine, care au dat naștere la exemplare mature mai rezistente la boli, cu o vigoare crescută. Primele teste efectuate la Institutul de Cercetare și Producție Apicolă au pus în evidență efectul favorabil al adosului de biostimulator în hrana stupului. Acesta este doar începutul unei cercetări de o deosebită originalitate care ne mai rezervă surprize. Cine și-ar fi închipuit că dovleacul, castravetele și vița de vie pot umple fagurele cu miere și face albinele mai sănătoase?

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Începuturi în matematică

Referindu-se la venerabilul profesor matematician David Emmanuel (1854—1941), Grigore C. Moisil nu ezita să scrie: „Cu el începe matematica românească.” Afirmatia omagiază valoarea de dascăl a ilustrului pionier, dar nu e pe deplin exactă, trebuie amendată, căci „Tata David”, cum îi spuneau studenții, a fost de fapt nu un initiator izolat, ci ctitorul unei școli științifice, un om care și-a sacrificat propria muncă de creație pentru a forma 47 generații de matematicieni și ingineri români. Mai exactă si mai puțin „romantică” este caracterizarea pe care i-a dat-o Simion Stoilov: „David Emmanuel este, fără îndoială, întemeietorul școlii matematice românești.” D. Emmanuel și-a început munca de ctitor în 1880, cînd a devenit profesor universitar la București, iar în deceniile ce au urmat roadele activității lui stimulator s-au arătat din plin, prin apariția a numeroase contribuții matematice valoroase ale discipolilor săi de la Facultatea de Științe și de la Școala Națională de Poduri și Sosele — ulterior Școala Politehnică.

Dar înainte de 1880, înainte de constituirea treptată a sco-

lii științifice, nu au existat oare, desigur izolat, individual, contribuții creatoare? Răspunsul este pozitiv. Nu ne referim la merituosii profesori de matematică de la Academiiile domnești din Iași și București, înființate în secolul XVII, ca Nicolae Cerceș, Demetrios Govde-lă sau Manasse Eliad, erudiți, uneori și filosofi ai științei, dar fără un aport original în științele matematice. Un astfel de aport este propriu secolului XIX, referindu-se, cum am arătat, la personalități ce au activat înaintea ctitoririi școlii matematice românești.

Ne gîndim în primul rînd la Dimitrie Asachi (1820—1868), fiul cărturarului Gheorghe Asachi, din păcate cu o existență prea scurtă, care a studiat matematica, arhitectura și ingineria, ca și tatăl său. El este autorul primei contribuții românești originale de matematici superioare (1841): „Über die Umkehrung der Reihen” (Despre inversiunea seriilor), scrisă la 21 ani, pe cînd autorul era student la München. „Albina românească” o numeste „o descoperire interesantă, de înaltă matematică”. Tot D. Asachi a scris și prima lucrare de topografie în limba română

(1854): Topografie sau elemente de inginerie.

Un alt pionier al creației matematice românești a fost Neulac Ștefan Botez (Botesu) (1843—1920), „conducător clasa I în corpul inginerilor de ponti și sosele”, iar ulterior „șef inginer în serviciul statului”. La rîndul lui, el a publicat un memoriu original de matematică, intitulat Proprietatea seriei armonice, cu utilitatea ei științifică cercetată, dizvăluită și demonstrată prin analize elementare (1872), destinat calculului cu aproximație al unor limite. Dovedind „ingeniozitate și metodică riguroasă”, cum observa acad. Al. Myller, N. Ștefan Botez stabilește o formulă, „formula lui Botez”, prin intermediul căreia se poate calcula „într-un mod facil, suma exactă a X termeni succesivi oarecare din seria armonică” (N. Ștefan B. J. iar prin aceasta se asigură rezolvarea unor probleme tehnice. Trimisă Academiei de Științe a Belgiei, aceasta numeste doi raportori — Charles Catalan și Gilbert, care conchid că formula este „importantă”; ulterior, atît Charles Catalan, cît și matematicianul rus P. L. Cebisev s-au oprit asupra ei în memoriile lor, urmărind chiar să o generalizeze. Matematicianul ieșean Ilie Popa observă că Botez este „primul matematician român ale cărui idei au fost folosite de matematicieni străini și încă de unii din cei mai mari ai timpului.”

Primul savant român enciclopedist din veacul XIX — matematician, fizician și chimist —, Emanuel Bacaloglu (1830—

1891) a dat și el contribuții matematice valoroase, cu mult înaintea constituirii școlii matematice românești. În anii studiilor sale în Franța și mai ales în Germania (1857—1861), tînărul Bacaloglu elaborează nu mai puțin de 17 memorii originale, dintre care 11 sînt de matematică. A publicat de pildă teoreme despre suprafețele podare, printre care o subtilă generalizare a teoremei lui Steiner, o analiză a curbelor sincrone etc. O deosebită importanță prezintă lucrarea sa Über die Krümmung der Flächen (Asupra curburii suprafețelor), din 1859, în care găsește, cel dintîi, o expresie a curburii care să nu se mai anuleze pentru suprafețele desfășurabile; Alessandrio Terracini, recunoscînd prioritatea omului de știință român, a denumit-o în 1935 curbura lui Bacaloglu; aceasta este cea dintîi denumire cu care știința românească intră în terminologia științifică internațională.

Trebuie amintiti de asemenea doi valorosi matematicieni maghiari din Transilvania: Farcas Bolyai (1775—1856) și mai ales fiul său Janos Bolyai (1802—1860). Cel dintîi a pus bazele teoriei ariilor și a demonstrat teorema ariilor poligonale, cunoscută în știință ca „teorema lui Farcas Bolyai”. Cel de al doilea a efectuat studii originale privind teoria numerelor complexe și a creat, într-un mic opuscul anexat la o lucrare a tatălui său, cea dintîi geometrie neeuclidiană (în același timp și independent de N. Lobacevski).

Nu putem trece, firește, cu vederea nici peste primii români care au obținut doctoratul în matematică. Este vorba de Paul Tanco (1843—1916), cu acest titlu dobîndit în 1872, la Universitatea din Graz, ulterior profesor și director la Gimnazul din Năsăud și de Ioan Bozaceanu (1846—1897), care a obținut diploma de doctor în științe fizice și matematice la Facultatea de Științe din Bruxelles în 1873, devenind după aceea profesor de matematici și limba franceză la Brasov. De asemenea un ferm luptător pentru drepturile naționale ale românilor. Nu se cunosc subiectele tezelor lui Tanco și Bozaceanu, existînd și presupunerea că doctoratul le-a fost acordat fără teză, pe baza unui examen de capacitate.

Înainte de 1880 (cînd, cum arătăm, D. Emmanuel a devenit profesor universitar, inaugurînd școala de cercetare matematică românească), mai trebuie remarcată o contribuție creatoare deosebit de valoroasă. Este vorba de teza de doctorat din 1878 a lui Spiru Haret (1851—1912), susținută la Sorbona. Ea trata matematic o însemnată problemă de mecanică cerească, aducînd un punct de vedere cu totul nou în mult dezbătută problemă a stabilității sistemului planetar, prin identificarea unui termen secular ignorat anterior. Lucrarea a adus savantului român o binemerită celebritate, fiind adesea folosită și citată.

L. M. ȘTEFAN ■

O echipă de reporteri
a preluat întrebarea dvs:

CUM ARATĂ PARCURILE ORAȘULUI?

Cele 50 de parcuri întinse pe o suprafață de 4 000 de hectare înseamnă chiar plămîni Bucureștilor, un tezaur verde fără preț în viața Capitalei, născut de-a lungul anilor într-un superb efort al oamenilor de a da orașului un chip mai frumos. Parcurile bucureștene reprezintă nu numai un factor esențial în menținerea unei atmosfere curate și odihnitoare, dar și o investiție de mari proporții, materializată în muncă, dotări și valori materiale menite să contribuie la educația tineretului, la formarea sa pentru muncă și viață, la refacerea și recreerea oamenilor muncii. Din acest punct de vedere ele aparțin tuturor și fac mîndria Capitalei, aflată printre orașele lumii cu cea mai mare suprafață de spațiu verde pe cap de locuitor. În ce măsură aceste instituții de odihnă și recreere se ridică la înălțimea menirii lor, cum este gospodărită această avuție inestimabilă de cei care o au în grijă dar și de cei care beneficiază de ea? Care sînt căile pe care se poate îmbunătăți activitatea desfășurată aici? Cum se pot conserva tradițiile și bunurile materiale existente pe aceste suprafețe impresionante? Ce mai avem de făcut noi, beneficiarii, pentru a fi la înălțimea unei asemenea dotări? Dar gospodăriile parcurilor, spre a fi la aceeași altitudine a speranțelor noastre?

Ca și pădurile, numite aurul verde al țării, parcurile reprezintă o avuție obștească de mare valoare. Ele trebuie gospodărite judicios și atent ca o materie primă rară, ca un bun de existență căruia sîntem în egală măsură răspunzători. În același timp, parcurile trebuie privite nu numai ca refugii de clorofilă, dar și ca instituții cultural-educative de mare importanță, ca laboratoare ale educației civice și revoluționare, ca mijloace de formare a celor tineri în spiritul muncii, al respectului față de valorile societății noastre socialiste. Iată de ce și iată perspectiva din care parcurile Capitalei au făcut obiectul unui reportaj-anchetă din care publicăm în acest număr prima parte.

Pretutindeni, tinerețea

Trecind prin parcuri, zăbovind nostalgic lingă locurile unor de neșters amintiri, cei mai vîrstnici au adesea prilejul să le povestească nepoților că aici, la realizarea acestor parcuri, au muncit și ei în anii '50 sau '60. E o mîndrie firească și e în firea lucrurilor să se întîmple așa. Și azi se construiesc parcuri în București, și azi tinerii sînt văzuți plantind copaci sau arbuști, îngrijind locurile de odihnă și recreere. La parcurile Unirii, Văcărești, Pionierilor, Izvor, Grozăvești, sute și mii de tineri pot fi văzuți

muncind în fiecare zi, mii și zeci de mii apar cu lopeți, tirăcoape, greble la sfîrșitul săptămîinii.

Comitetul municipal București al U.T.C. a întocmit, în colaborare cu Direcția Domeniului Public, un plan de măsuri privind intensificarea activității de muncă patriotică cu caracter edilitar gospodăresc. Volumul de muncă prevăzut este impresionant — circa 11 milioane ore/om anual. Pentru fiecare parc, pentru asigurarea curățeniei lui, pentru realizarea unor lucrări, s-a prevăzut ca în fiecare duminică să fie prezenți între 50 și 400 de tineri. Aproape fiecare parc este arondat unei școli, multe parcuri sînt, de asemenea, arundate unor întreprinderi. Dacă adăugăm faptul că multe dintre activitățile cultural-educative se desfășoară, în sezonul estival, în acele parcuri care au amenajările necesare, imaginea pre-

zenței tinerilor devine cu adevărat impresionantă.

Și totuși, așa cum, pînă la urmă, s-a încheiat o concluzie a discuțiilor pe care le-am purtat cu cîțiva dintre activiștii Comitetului municipal U.T.C., Elena Popa, secretar cu probleme de școli, Dan Stan, șeful sectorului muncă patriotică și Mioara Negescu, activistă în secția propagandă și cultură, față de acest volum impresionant de muncă, față de eforturile organizatorice depuse, parcurile, (inclusiv cel care, prin nume, reclamă intens prezența tineretului) se încăpățînează să nu arate, la rîndu-le, prin însăși modul în care arată, că tinerii le îngrijesc cu pasiune și consecvență. Se cuvine să facem aici o precizare determinată de demonstrația concretă a lui Dan Stan: eforturile au fost concentrate, în ultima perioadă, în direcția realizării parcurilor din zonele Capitalei care au cunoscut mari prefaceri. Într-adevăr, în parcurile noi, munca tinerilor este marcantă. Ce ne facem însă cu parcurile mai vechi, cu cele care trebuie întinse sau, pur și simplu, îngrijite? Elevii, am fost asigurați, se duc întotdeauna acolo unde sînt mobilizați. Ei sînt, în acest sens, conduși și controlați de profesori, de activiști ai comitetelor U.T.C. din sectoarele capitalei. Sigur, se mai întîmplă să nu fie front de lucru, să nu fie unelte, uneori lucrează doar cîțiva iar restul se hîrjonește. În general însă, activitățile se desfășoară cu seriozitate. Atunci? Atunci, pur și simplu, e mult de duminică pînă duminică. Uneori, chiar de duminică dimineața (cînd se face curățenie) pînă duminică seara (cînd e din nou murdar).

Sigur, organizațiile de tineret nu se pot substitui celor plătiți pentru îngrijirea parcurilor și nici nu-și propun acest lucru. Își propun însă, și am notat aceste intenții pentru că vara abia începe, să perfecționeze sistemul de repartizare a tinerilor pe obiective, astfel încît cele câteva ore destinate muncii patriotice să fie chiar... de muncă, să extindă raza de activitate a echipelor de ordine și disciplină organizate împreună cu organele Ministerului de Interne și în parcuri, fie și numai pentru că propria muncă să nu fie risipită de cei certați cu rigorile civilizației, își propun, mai ales, să intensifice munca de educație în rîndul tuturor tinerilor, astfel încît aceștia să fie în primele rînduri ale unei opinii publice care să nu mai îngăduie nimănui să distrugă aceste spații realizate prin truda tuturor pentru sănătatea, odihna și recreerea tuturor. Modul în care tinerii acționează

acum la amenajarea noilor parcuri este o garanție că aceste intenții sînt pe deplin realizabile. O garanție, adică o obligație.

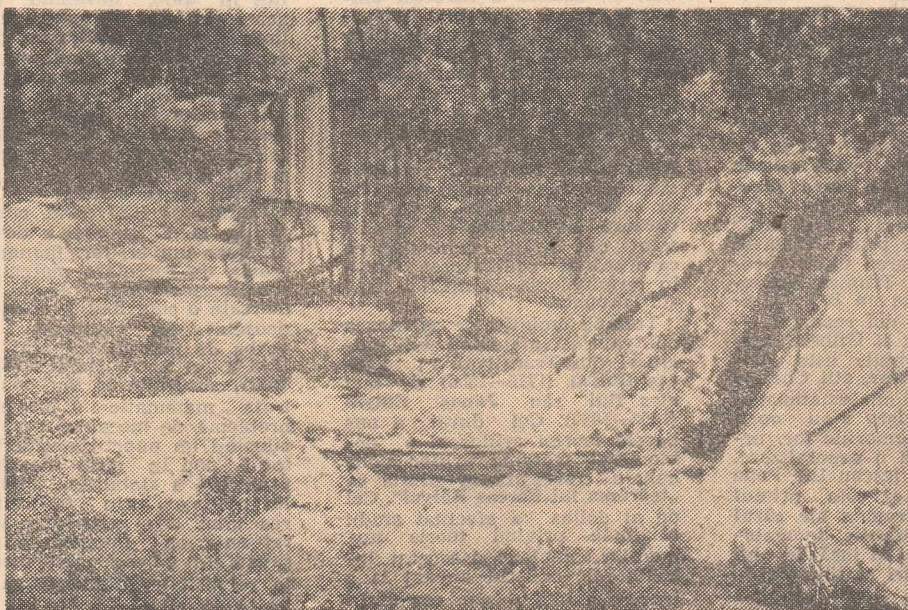
CONSTANTIN DUMITRU ■

Restanțe mari la dorințele celor mici

Am revenit după o săptămînă în orașul copiilor. Era sîmbătă și clase întregi de elevi, grupuri de copii turiști, vizitatori ocazionali și odrasle scoase la plimbare și divertisment se învîrteau pe acest spațiu superb, cum puțin am avut parte în copilăria noastră. Multe lucruri amuzante, nenumărate posibilități de joacă și divertisment, spații pentru toate capriciile copiilor și multe altele demne de un orașel al celor mici. Problema era că orașul continua să fie tratat totuși de oameni mari ca o treabă de serviciu. Să o luăm pe indele. Întrarea era cu taxă dar casierile își vedeau de ale lor. Nimeni nu veghea la incasarea banalei sume de unu și doi lei, așa că în respectiva zi s-au dus pe copcă cel puțin patru mii de lei. Multă lume folosea orașul ca loc de tranzit între Șoseaua Olteniței și Sala Polivalentă sau cartierul Parcul Tineretului. Unii treceau chiar cu autoturismele. Din dotare, așa cum spuneam, orașul este prevăzut cu spații comerciale din care un copil să-și poată procura toate bucuriile sau satisfacă o mare parte din capriciile juvenile. Dar toate căsuțele și tonetele erau închise. Dulciuri puține, răcoritoare de un singur fel (apă tonică — singura care nu e pe gustul celor mici), înghețata era caldă la ora 13,30 și urma să fie bună abia peste o oră, o oră și jumătate, produsele de patiserie nu sosiseră și multe alte lucruri bune de pus în vinzare se aflau îndărătul ușilor ferecate. Majoritatea acestor tonete este deschisă doar duminică, am aflat de la un îngrijitor al orașelului. Numai că nici duminică nu sînt deschise prea multe. Sînt unele care funcționează doar cu ocazia Anului Nou (cea a magazinului Bucur Obor). Normal ar fi ca în ele să funcțio-

neze puncte de desfacere care să intereseze atît comerțul cit și populația orașelului, numai că nu e chiar atît de ușor. De la deschiderea lui în 1976, căsuțele și tonetele au fost date în grija unor magazine mari sau întreprinderi comerciale și împărțirea de atunci a rămas bătută în cuie. Dacă Metalocastica, Textile-Încălțăminte sau un magazin de porțelan și cristaluri n-ar avea aici deverul potrivit, dulciurile, jucăriile, articolele gen Materna, jocurile logice, cărți pentru cei mici, răcoritoare, fructe și multe altele ar avea destulă clientelă chiar și în afara duminicilor. Unde mai punem faptul că în ziua respectivă, (sîmbătă, 6 mai) doar într-un singur loc se găsea înghețată care nu putea fi vîndută. Floricele, vată de zahăr, fructe, prăjituri — nimic. Aici apare o chestiune de spirit comercial și de organizare care trebuie reținută în cel mai scurt timp. Dar cum tot se mai găsea un biscuit, o ciocolată și apă tonică, distracția copiilor nefiind totuși cumpăratul, punctele de atracție erau totuși jocurile mecanice și celelalte tipuri de jocuri. Dar și mai marea surpriză au constituit-o jocurile mandatarilor. Cursă de cai, lanțuri și bărcuțe, cutia cu minuni și toate celelalte distracții mai apropiate de bilciurile de altădată decît de un orașel al copiilor. Niște bărbai în toată legea, numai buni de muncă, administrau în fapt aceste așa-zise jocuri. De fapt luau banii și supravegheau ca amatorii să nu trișeze iar cei din cartier opoșiți prin preajmă pentru servicii să își facă datoria (cărut, curățenie, întreținere chiar). Din cîteva discuții purtate în virful limbii am înțeles că plătesc sute de mii de lei drept autorizație și impozit pentru a putea presta această activitate complexă de laut banii și de pus în buzunar. Încasat (desi peste tot scrie casă) nu este corect spus, atîta vreme cît în aceste locuri dai banii și nimeni nu-ți eliberează nici o dovadă. Mai mult, la tenisul de masă (ultimul răcnet al mandatariatului) dădeai 20 de lei pentru o oră de joc iar cei care primeau paletă noi erau obligați să lase scurta sau ceasul drept garanție. Năvala mandatarilor în orașel (sosiți și cu muzica arăbească sau nomadă de rigoare) dă unei părți din parc un aer de bilci ieftin, bozrat mai mult pe senzații tari decît pe activități distractive, formative și captivante. Ce-ar mai trebui adăugat? Că trecerea acestor jocuri de la IAPIT la mandatar și alegerea lor fără discernămint și de-a dreptul re-

Să ne întrebăm unde sînt gospodarii,

Nu-i aceasta o imagine singulară. Am întîlnit-o — deseori și mai dezagreabilă — în mai multe locuri cu pretenții de a fi numite parcuri

Probabil n-avea scaun la cap și și-a procurat o bancă! Dar acest lucru s-a petrecut mai anii trecuți!

gretabilă, echivalând la nivelul organizării distracțiilor cu un mare pas înapoi.

Înainte de a sintetiza discuția purtată cu șefa orașului copiilor și a parcului tineretului, ar mai trebui adăugat că o pistă de carting construită după toate regulile și valorind bani buni stă nefolosită de doi ani, că un teatru de vară mic (zis Televizorul) cu scenă și bănci e folosit doar în timpul iernii (?), că sînt multe semne de neglijență în administrare, dar și mai multe de rea credință și lipsă de spirit civic din partea adulților veniți aici cu copii sau pentru a tăia frunză la ciini. Prea multe deteriorări, distrugerii și acte samavolnice din partea celor mari comise în chiar spațiul candorii, destinat celor mici pentru a crește mari mai repede și mai frumoși.

Ce-am aflat de la Irina Raicu șefa parcului și a orașului? Că se ocupă de această muncă din 1970, că nu-i deloc ușoară, că o gestiune impresionantă trebuie gospodărită cu cei 86 de muncitori angrenați în întreținerea celor 96 de hectare, că zeci de mii de arbori, arbuști, pomi și kilometri de gard viu înseamnă multă muncă și puțină odihnă, că războiul zilnic este nu cu copiii și nici cu bunicii, ci mai ales cu adulții veniți în parc fără nici un copil, cu cei veniți la braconaj sau la aprovizionarea en gros cu flori, toate acestea împietind vizibil asupra armoniei, liniștii și celorlalte activități desfășurate în acest loc extrem de plăcut care mai are nevoie doar de seriozitatea celor mari pentru a fi la înălțimea dorințelor celor mai mici cetățeni ai Bucureștilor.

CORNEL NISTORESCU ■

Supărările administratorului

Parcul „Titanii” (destinat copiilor, dar nu numai), te primește, încă de la intrare, cu culori vii: explozia de verdeț a acestei primăveri încadrează parcă și ea însăși cu bucurie panourile pastelate, băncile vopsite viu și în nuanțe diverse, mini-construcțiile de agrement ce fac deliciul puștii; chioscuri de răcoritoare, dulciuri, instalații mecanice, oglinzi deformante în care te zărești cînd ca o scobitoare, cînd ca un balaur din povești; secvențe succesive, pictate pe rame din lemn pe lingă care treci — pășind pe aleile asfaltate, curate — urmărind involuntar desfășurarea unor filme de desen animat: aici un basm, dincolo o suită educativă apropo de regulile circulației. Zece terenuri de sport, o minunată grădină de vară cu scenă sofisticată, vestiar cu dușuri etc. Toate acestea instalate pe o suprafață de 12 hectare... Nu poți fi decît incîntat zăbind toate acestea, mai ales atunci cînd ai pătruns în acest parc pentru înția oară.

Mihai Mogoș — administratorul parcului, pensionar, 70 ani — nu este la fel de incîntat...? „Ca să mă înțelegi, trebuie să o iau cumva de la început. Tot ceea ce ai văzut aici s-a construit pe o fostă groapă de gunoi a Capitalei, una dintre cele mai mari, un fel de groapă tradițională a Bucureștilor. Lucrările au început în anul 1974. Și eu tot din acel an mă aflu aici, la început angajat, de cîteva ani doar cu funcția obștească de administrator și, credeți-mă, nu primesc nici un ban pentru asta, nu am avut duminici libere sau concedii, și din nou, credeți-mă, cu asta mă mîndresc — altceva mă doare: repet, parcul s-a construit pe o fostă groapă de gunoi, după netezirea terenului solul a trebuit să fie tratat chimic din cauza emanațiilor de clor ce au persistat multă vreme, în sfîrșit... am trecut la amenajarea parcului și acum vă rog să rețineți și să subliniați acest lucru în articol, dacă-l veți scrie: totuși, dar absolut totuși, a fost realizat cu ajutorul copiilor! Pionierii și elevii au trasat și asfaltat aleile, au sădit pomii și florile, au realizat — în atelierele școlă, sau pe loc, sub îndrumarea unor maeștri — schelele metalice ale componentelor terenurilor de sport (în marea majoritate, piese — țevi, colțare, plăci — recuperate din fostul maidan). COPIII au fost așadar constructorii acestui parc căruia i-au devenit beneficiari de ani buni de zile, și care se prezintă, astăzi, așa!”

„Nu înțeleg... de unde supărarea dumneavoastră?”

„Un moment: din punct de vedere cultural-educativ, parcul nostru este patronat de Casa Pionierilor sector 3, trei profesori de la această instituție se ocupă de problemele culturale, sportive — menționez că de la noi au ajuns sportivi în naționala de baschet! — prezintă, săptămînal spectacole (dimineața, după amiaza echipele sindicale ale diferitelor întreprinderi din zonă); din punct de vedere administrativ, parcul ține de A.D.P. sector 3 (13 oameni pentru transport, curățenie, etc.). Și mai avem un paznic: unul singur!... Bun, așadar ați reținut: parcul a fost făcut de și pentru tineri... Fiecare pom a fost crescut cu lingurița, nu aveam apă, o aduceau copii în borcane, din vecini...”

„Tot nu înțeleg...”

„Parcul se degradează... îl distrug cei vîrstnici!”

„Poftim...?”

„Poate că vorbesc cam dezlinat, dar...”

„Nu sîntem la ședință! Vă ascult...”

„...dar, în privința «rupătorilor» din parcurile Capitalei, la noi cel puțin există două categorii: tineretul (mai puțin, poate că nu mă veți crede — deși, lată, acum citeva zile doi «impușcați» cam negricioși, n-au găsit ceva mai bun de făcut decît să încerce rezistența unei bănci sărînd pe ea cu ambele picioare; banca s-a rupt, era firesc, iar unul dintre picioarele în cauză a fost pus în ghips la Policlinica Titan, pe care o zăriți peste pomi, acolo, alături de noi), și vîrstnicii! Imi pare rău că trebuie să mă refer la oameni de o vîrstă cu mine, dar în nenumărate rînduri am

surprins «bunici» ducînd spre ieșire maldăre de crengi inverzite, rupte, brațe de trandafiri...! Faceți o socoteală elementară: primim, zilnic circa 10 000 vizitatori; dacă numai 1 la sută dintre aceștia sînt puși pe distrugere, tot înseamnă că 100 indivizi... rup! Sau sparg, sau strică; au tăiat corzile ce susțin fileul terenului de volei, l-am înlocuit cu un cablu împletit din oțel... l-au tăiat și pe asta (am văzut «obiectul», mai exact restul de cablu rămas înfășurat pe stîlp, era vorba de un cablu de tracțiune — cu ce l-au putut tăia?! Doar cu un clește special!). Avem, la parc, patru porți; programul parcului este de la ora șapte și pînă la lăsarea serii, cînd toate porțile se închid. Nu de mult, miliția a surprins în parc, tîrziu în noaptea, doi indivizi în toată firea care sărisea gardul pentru a bea dintr-o sticlă și a juca barbut la lumina unei lanterne...! Spre deosebire de opinia generală, nu copiii sînt cei care fac cel mai mare rău, ci maturii!... Peste două săptămîni înflorisea teii... dacă ați putea vedea ce jaf are loc aici, florile se «culeg» cu crengi cu tot! Și culmea!, asta o fac părinții în cele mai multe dintre cazuri. Ce pot face doi oameni, adică eu și singurul paznic?!

„Florile de tei sînt cerute la școală... aveți vreo propunere, poate, în acest sens?”

„Firește: nimeni nu este împotriva culesului acestor flori de tei; dar spuneți-mi, ar fi foarte greu ca un profesor să însoțească cîte un grup de elevi, să supravegheze un cules civilizat, să elimine riscul unor accidente?! Și ar mai fi de spus, multe...”

Și nu dintre cele minore: opt dintre cele 14 terenuri de sport s-au tasat, sau sînt pe cale să se taseze devenind astfel de nefolosiți; se întîmplă mari greutăți în procurarea vopselei pentru gardul împrejmuit din sîrmă al parcului, pentru unele instalații metalice destinate bucuriei, și nu căderii, treptate, în ruină. Mihai Mogoș este un veritabil pasionat al meseriei pe care și-a ales-o acum, la a treia tînerete; este un bun gospodăruș, plin de inițiativă (iată una, care m-a surprins de-a dreptul: în parcul „TITANII”, toamna, frunzele căzute nu se ard, așa cum ne sfătuieste tradiția — cel puțin subsemnatul așa o știa! — ci se adună pe o platformă, se lasă să putrezească sub ploii, și se folosesc apoi ca îngrășămintă naturale pentru restul plantațiilor); „ați observat, în păduri, ce pămînt excepțional se află sub covorul de frunze putrede, gros de numai cîteva centimetri?!”). Mai sugerează — drept un mijloc de control educativ — și solicită totodată bunăvoința unor pensionari de suflet din cartierul Titan — de a face „de serviciu”, unul în cite o zi, în parc, prevenind astfel evenimente neplăcute, sau atrăgînd atenția celor pe cale de a distruge, voluntar sau nu, bunurile publice de aici, „făcute cu atîta sudoare, patimă, plăcere, de copii care au pus bazele acestui loc de agrement — și care este al lor, mai întîi și întîi!”

În ziua în care am vizitat parcul „TITANII” se făceau pregătiri, se montau afișe anunțînd spectacolul ce urma a fi dat de către Casa de cultură și educație socialistă a sectorului 3 împreună cu formațiile artistice ale întreprinderilor Timpuri Noi și I.A.P.P.: o brigadă artistică, soliști vocali și instrumentali, grup folcloric, muzică ușoară, etc. — spectacolele de acest gen durează pînă la 15 septembrie, o stagiune! L-am lăsat pe Mihai Mogoș să-și vadă de treburile sale și am continuat să mă plimb singur prin zonele parcului ce îmi plăcuse atît de mult și despre care aflasem cîteva lucruri inedite... Și, ieșind pe una dintre porți, m-am trezit aproape fără voie pe terenul unui alt parc, aflat în imediata apropiere a primului, denumit, ciudat, „PRISACA DORNEI” întins pe circa 8 ha, și aflat în directă administrație a aceleiași A.D.P. sector 3. Mi-am amintit, brusc, că acum circa doi ani, colegul meu de redacție, I. D. Goia, sesizase în scris că respectivul parc a devenit practic, un maidan: trandafiri tăiați din rădăcină, bănci smulse, alei desfundate, gazon distrus — o tristețe!

Împins de curiozitate, am traversat dintr-o parte în alta terenul în cauză, cu speranța că, astăzi măcar, va arăta altfel.

Arăta, într-adevăr.

Mai rău.

HORIA PATRAȘCU ■

„Pisica” în grădina altuia, gunoiul — în parcul tuturor

Inventarul Cîșmigului s-a îmbogățit cu totul nefericit. Preluîndu-se nefasta idee a ghelei din parcul Drumul Taberei, a fost construit și aici un fel de țarc metalic, în imediata apropiere a Rotondei scriitorilor. La gheană — exact ca în Drumul Taberei — s-a instalat și groapa pentru incendii, menit să vină de hac gunoiului, dar și copacilor din jur.

Să fim dreپți, Cîșmigul arată superb, mai ales la vreme de primăvară, dar degradarea parcului Drumul Taberei despre care scriam nu demult, cauzată în bună măsură de apariția ghelei, în urmă cu cinci ani, ne pune pe gînduri. Va urma și Cîșmigul aceeași cale?

De ce este nevoie, la urma urmei, de un astfel de spațiu, pe cit de mare pe atît de dizgrațios și poluant? Mai ales că, așa cum am constatat, gunoiul se arde, și se arde nu în interiorul, ci în afara sa. Am adresat toate aceste întrebări Direcției Domeniului Public al municipiului București și vom în-

cerca să sintetizăm cele relatate de directorul adjunct Petre Dăescu. Se pretinde că, la ora actuală, nu se poate renunța la această gheană deși — aici sîntem de acord — nu e cea mai fericită soluție. Aflăm că în Cîșmigiu nu se adună, cum ar fi normal, numai gunoiul de parc, ci și un altul, ce trebuie depozitat. Tot ce prisoșese locatarilor de pe străzile din jur ajunge pe alei sau peluze și spre a ne convinge sîntem invitați la o plimbare în Cîșmigiu, dimineața la ora 5. Desigur, locuințele au, toate, ghene de gunoi. Numai că, mașinile întreprinderii de Salubritate București nu ridică din aceste ghene decît gunoiul menajer. Într-o gospodărie apar, însă, și altfel de resturi — nemenajere — iar cu îndepărtarea lor nu s-a însărcinat nimeni. În plus, lucrătorii Administrației Domeniului Public al sectorului 5, răspunzători de menținerea curățeniei străzilor, vin și ei, atunci cînd se cred nevăzuți de nimeni și-și varsă cărucioarele tot în Cîșmigiu. E mai comod așa, decît să bată 2 kilometri pînă la punctul de colectare al gunoiului stradal. Parcul nu-i privește, nu-l al A.D.P.-ului. Cu alte cuvinte, „pisica” răspunderii pentru curățenie e aruncată mereu în grădina altuia, de parcă Cîșmigul n-ar fi parcul nostru, al tuturor, cu care ne mai și mîndrim de zeci și zeci de ani! Toată această anomalie se naște din faptul că există sectoare de activitate separate — Direcția Domeniului Public, Administrația Domeniului Public, Întreprinderea de Salubritate București — care nu-și fac, toate, datoria așa cum se cuvine și, mai ales, nu reușesc să ajungă la o conlucrare, ce n-ar conduce decît la mai bine.

Mașina I.S.B. vine în Cîșmigiu, dar nu ridică decît gunoiul de la cofetărie — menajer — și pleacă, deși la cîteva zeci de metri gheană parcului eplină, și în ziua aceea Direcția Domeniului Public nu are nici un mijloc de transport disponibil. Atunci, la gheană intervine necruțătorul incendiu, cu toate că, ne spune și tovarășul director Dăescu, e strict interzisă aprinderea focului în parc.

Resturi care pentru Întreprinderea de Recuperare și Revalorificare a Materialelor Re-folosibile ar fi aur curat — sticle, ambalaje, resturi metalice sau textile — eșuează noaptea în Cîșmigiu, pentru că acele mult discutate containere care urmau să le depoziteze spre recuperare, au rămas simple promisiuni. În asemenea condiții, e de mirare, aproape, cum mai arată Cîșmigul înfloritor în lumina soarelui.

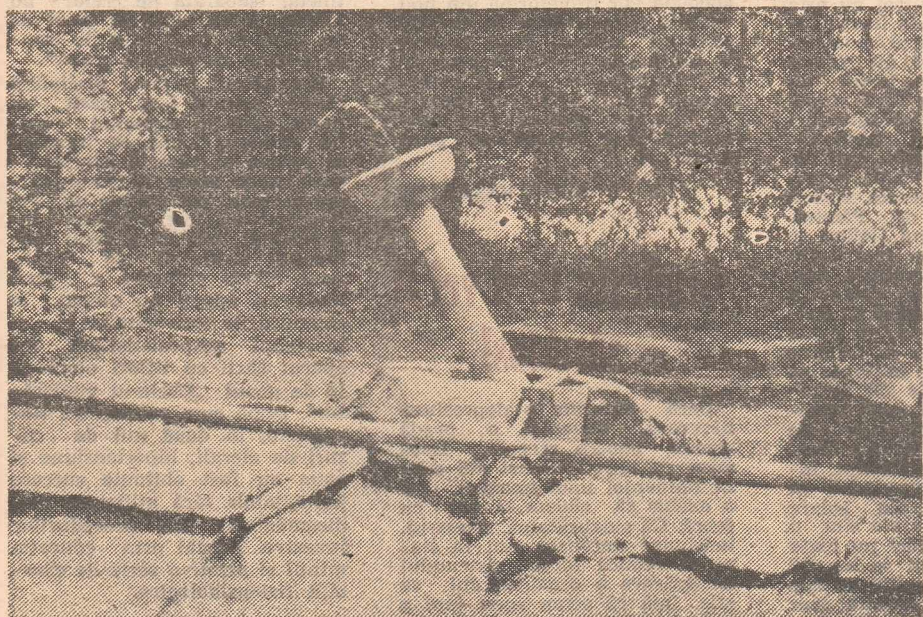
Dacă vrem să păstrăm această minunată oază de frumusețe și prospețime din inima Capitalei, trebuie să înțelegem că de Cîșmigiu nu răspunde doar Direcția Domeniului Public. Viața lui viitoare depinde de felul în care se vor uni toate forțele responsabile de sănătatea Capitalei noastre, de modul în care vom înțelege, fiecare dintre noi, ce înseamnă cu adevărat, păstrarea domeniului public.

Să nu uităm, Cîșmigul este, totuși, al nostru!

LIANA MOLNAR ■

— Continuare în numărul viitor —

dar să ne gîndim că am putea fi noi înșine!

Pe-aici au trecut niște vandali. Dar n-ar putea trece și niște lucrători de la ICAB?

Unde comerțul absentează, prosperă bișnițarii cu semințe, „clungă” și „figări”!

● Comitetul Social al Consiliului Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC) reunit în sesiune la sediul din New York al Națiunilor Unite a adoptat prin consens rezoluția „Tineretului în lumea contemporană” inițiată de țara noastră. Rezoluția cheamă statele să intensifice conlucrarea pentru identificarea unor noi căi de angajare activă a tineretului în dezvoltarea economică și socială pentru asigurarea drepturilor fundamentale ale acestuia la pace și o viață demnă.

● Cu prilejul vizitei oficiale pe care o face în R.P. Chineză, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. s-a întâlnit și a avut convorbiri cu Yang Shangkun, președintele R.P. Chineze, Deng Xiaoping, președintele Comisiei militare a C.C. al P.C. Chineze și al Comisiei militare centrale a R.P. Chineze, Zhao Ziyang, secretar general al C.C. al P.C.

Chinez, și Li Peng, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze. Cu prilejul întâlnirii dintre Mihail Gorbaciov și Deng Xiaoping, cunoscutul om politic chinez a arătat: „În fața poporului chinez s-a ridicat problema dacă este posibil să se îmbunătățească relațiile chino-sovietice. Din acest motiv, a spus Deng Xiaoping, l-am rugat pe președintele Nicolae Ceaușescu să vă transmită dorința mea privind o întâlnire chino-sovietică la nivel înalt”.

Cu prilejul convorbirilor la nivel înalt a fost anunțată normalizarea relațiilor chino-sovietice pe linie de stat și de partid.

● Vasul militar de transport „White Plaines” este cea de-a treia navă militară americană avariată de incendiu în ultima lună de zile. Celelalte două au fost portavioanele „Iowa” și „America” la

bordul cărora exploziile s-au soldat și cu moartea a 50 de marinari.

● Adunarea R.S.F. Iugoslavia a aprobat la începutul săptămânii componența noului Prezidiu al Iugoslaviei. Pentru un an funcția de președinte al Prezidiului R.S.F.I. va fi deținută de Iancz Drnovsek.

● La 15 mai a început retragerea parțială a trupelor sovietice din Republica Populară Mongolă. În perioada 1989-1990 peste 50.000 de militari sovietici se vor reîntoarce în patrie cu peste 850 de tancuri, aproximativ 1.100 mașini și transportoare de luptă, 190 de avioane, 130 elicoptere și peste 820 sisteme de artilerie.

● Primul ministru al Greciei a hotărât suspendarea activității parlamentului cu două săptămâni înainte de încheierea oficială a mandatului. La 18 iunie vor avea loc în Grecia alegeri generale.

● În pofida protestelor și cererilor statelor din regiune de a se pune capăt unor astfel de acțiuni care primejdiesc viața, Franța a făcut o nouă experiență nucleară în atolul Mururoa.

● Știri, scurte știri dintr-o lume în care asemenea realități sînt lucruri obișnuite: ● Ministrul englez al comerțului și industriei, lordul Young, arată într-un interviu că numărul șomerilor din țările C.E.E. se ridică la 15 milioane. ● În Suedia se anunță măsuri drastice cerute de gravitatea situației economice. Într-o altă parte, cea mai importantă este majorarea impozitului asupra produselor de consum, de la 19 la 21 la sută. ● În zonele carbonifere Ruhr și Saar din R.F. Germania mii de mineri au protestat împotriva politicii autorităților față de industria minieră. ● La Roma au fost deferite justiției altele 15 persoane implicate în traficul de droguri.

Comentariul săptămânii

Jaful neocolonialist

Este un truism că scindarea anacronică a lumii din punct de vedere a nivelurilor de dezvoltare este o consecință a relațiilor coloniale, a politicii imperialiste și neocolonialiste, a dezvoltării unor state pe seama altora. Pentru că subdezvoltarea, care continuă să afecteze două treimi din omenire, nu are cauze „naturale”, ci este o „deformare” a dezvoltării ce a fost impusă celor mai multe țări ale lumii, și care împiedică popoarele din „lumea a treia” să aibă acces la roadele progresului, chiar la cele mai modeste realizări ale științei și tehnicii contemporane. Mai mult chiar, această situație face ca sute de milioane de oameni să sufere de consecințele malnutriției, dintre care zeci de milioane mor anual de foame, ca peste două miliarde de locuitori ai globului să nu aibă acces la apa potabilă și aproape un miliard de păminteni să trăiască în condiții de sărăcie absolută.

Perpetuarea decalajelor între state semnifică îngrădirea punerii în valoare, inutilizarea unei părți importante din resursele economico-materiale ale globului. Subdezvoltarea, decalajele creează condiții economice inegale între țări în ce privește posibilitățile de a participa la schimburile internaționale, constituie un obstacol nu numai în calea participării pe bază de egalitate economică a tuturor țărilor la aceste schimburi — determinând și înlesnind transferurile inechitabile de bogăție, dezvoltarea unor state pe seama altora —, dar și în calea angrenării ample, active a tuturor țărilor în circuitul economic mondial.

Deosebit de îngrijorător este faptul că în ultimii ani, în loc să se atenueze, să se reducă, decalajele economice internaționale s-au adâncit. În fața accentuării crizei economice mondiale, țările occidentale industrializate și-au înăspriit puternic politicile economice, comerciale și financiare față de țările în curs de dezvoltare, transferind pe seama acestora o mare parte din consecințele crizei. În calea exporturilor de produse industriale ale țărilor în curs de dezvoltare au fost ridicate noi bariere, în special netarifare, și alte obstacole discriminatorii, diminuându-le posibilitățile de încasări financiare. Accesul țărilor respective la tehnologiile moderne a fost și mai sever obstrucționat. Prețurile la tehnologii și produse înalt prelucrate au fost majorate, în timp ce s-au exercitat presiuni în direcția achiziționării la prețuri reduse a materiilor prime din aceste țări, dar mai ales, au fost sporite la niveluri exorbitante dobânzile acordate țărilor respective. În ultimii ani, dobânzile au constituit, de altfel, instrumentul principal prin care au fost transferate efectele crizei asupra țărilor în curs de dezvoltare.

O largă paletă de practici și manevre inechitabile în domeniul valutar a fost larg utilizată pentru a supraîncărca poverile țărilor în curs de dezvoltare și, în fața crescîndelor dificultăți de plăți ale acestor țări, au fost sever amputate fluxurile de credite noi către lumea a treia. În aceste condiții de cîștiguri anuale un fenomen paradoxal denumit de specialiști „transferul invers de resurse” prin care serviciul datoriei depășește sumele creditelor nou primite, fenomen deosebit de periculos prin care țările subdezvoltate, și așa aflate într-o situație dificilă, suferă o hemoragie de resurse care le-ar fi extrem de utile pentru depășirea dificultăților cu care se văd confruntate și pentru a păși pe calea progresului și prosperității.

Așa cum a subliniat în repetate rânduri România, președintele Nicolae Ceaușescu, în prezent se impune, mai mult ca niciodată, „o schimbare radicală în economia mondială”, care să nu conste doar în abandonarea politicilor restrictive, generatoare de dezechilibre și distorsiuni, ci și în adoptarea unor politici adecvate, echitabile și lansarea unor acțiuni de natură să permită lumii subdezvoltată să recupereze consecințele grele permise, ușurîndu-le povara impusă prin constrîngerile financiare și comerciale. Interesele generale de progres și pace ale întregii omeniri reclamă o abordare nouă, globală, a acestor probleme, condiționată de convenirea unor acțiuni efective menite să contribuie la edificarea unei noi ordini economice internaționale, aptă să asigure acces egal la dezvoltare tuturor popoarelor.

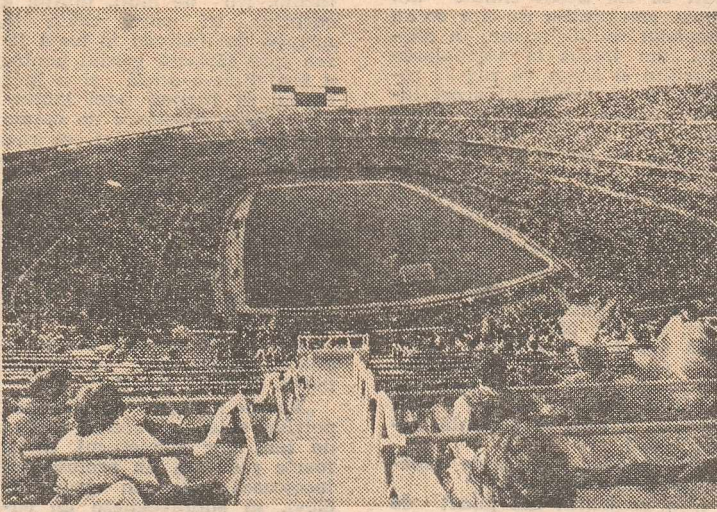
ROMEO NADĂȘAN ■

Distracții perfide

Homecomputerul (H.C.), unul din gadget-urile răsfățatei electronice, este, între altele, și un partener de joacă neobosit. Pentru acest scop se elaborează fel de fel de programe. Bineînțeles că nu s-a transpus pe program „de-a baba oarbă”, ci „războiul stelelor” precum și alte nădrăvni. Oricum, în plină eră a electronicii, nu mai este vremea poveștilor cu „Scufița roșie” sau „Albă-ca-Zăpada”. Copiii secolului XX nu mai cred în Făt-Frumos sau Zmeul-Zmeilor. Dar H.C. este partener de joacă și pentru cei mai mari. Pentru ei, oameni întreprinzători, din

R.F.G. (a se citi: radicali de dreapta) oferă „programe distractive”, care se pot obține, pe sub mină, prin telefon. Aceste „jocuri interesante”, cum sînt cunoscute în lumea inițiatilor, sînt o nouă cale de propagandă a ideilor rasiste și neonaziste. Iată denumirea unui astfel de joc, ea însăși edificatoare: „Test antiturci, Made in Buchwald”. Prologul programului menționat arată că „jocul” se adresează în primul rînd germanilor. Răspunsul, pentru fiecare întrebare, se alege din cele 4 variante: A, B, C și D. Dacă se răspunde corect, după criteriul stabilit de program, ești răsplătit cu un „bravo”, dar dacă greșești ai parte de „Fals, bătrînule sclav, întoarce-te la Auschwitz”. Comentariul este de prisos. Nu, însă, și producătorul: „Copyright 1986 by Hitler & Hess”.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Stadionul „Nou Camp” din Barcelona

Cu ochii în soare

Au trecut cîteva decenii de cînd oamenii de știință, la capătul unor pertinente calcule, au semnalat un adevăr, de care azi nu se mai îndoiesc aproape nimeni: sursele de energie ale lumii — petrolul, cărbunele, gazele naturale — se vor epuiza și, mai devreme sau mai târziu, vor trebui să fie înlocuite.

De atunci, ei n-au încetat să îndemne la căutări pentru găsirea din vreme a soluțiilor la problemele ce s-ar putea ivi, dar și la moderație în consum, pentru ocrotirea rezervelor existente, la care natura a lucrat milioane de ani. Este cazul să amintim că, după îndelungi studii, reputatul savant indian Dr. Homi Bhabha ajungea la constatarea că jumătate din energia consumată de oameni în ultimii 2.000 de ani a fost consumată în... ultima sută de ani! Oare, s-au întrebat, totuși, unii, nu s-a dat o falsă alarmă? Căci, mai există energia nucleară, eoliană, a mareelor, a căderilor de apă, energia din nucleul Pămîntului și scoarța terestră...

Nici una dintre ele n-a fost uitată dar, chiar luate la un loc, ele nu sînt în măsură, deocamdată, să satisfacă nevoile omenirii mereu mai numeroasă. În condițiile în care populația Terrei sporește cu 220.000 locuitori la fiecare 24 de ore, numărul pămîntenilor ajungînd în anul 2010 la aproximativ 8,7 miliarde de locuitori, este logic ca în viitor să ne așteptăm la o și mai accentuată cerere de energie. Este drept, primul deceniu al mileniului trei nu este întîmpinat cu brațele încrucișate; va crește numărul centralelor nucleare, dar să nu uităm că nici uraniul, nici toriul nu provin dintr-un sac fără fund. Firește, nu trebuie să așteptăm resemnati ziua cînd „rezervoarele” Terrei s-au golit. Din fericire, există și va mai exista miliarde de ani Soarele, steaua cea mai apropiată de Pămînt. Spre el, spre bătrînul Helios, se îndreaptă acum cea mai mare speranță pentru potolirea foamii pantagruelice de energie a pămîntenilor. El radiază în spațiu o fantastică energie, egală cu aceea pe care ar da-o patru sute de milioane de miliarde de centrale electrice de 950 megawați fiecare! Din această imensă, inimaginabilă cantitate de energie, numai o a doua miliardă parte ajunge pe Pămînt, învelişul de nori diminuînd-o și el. Au apărut bateriile solare dar s-a obiectat că ele sînt o rezolvare-paleativ căci nu toate regiunile Pămîntului se bucură de un număr acceptabil de zile însorite. Iată o observație doar pe jumătate îndreptățită, formulată la începutul drumului

omului spre stele. Căci, nu s-a amintit, totodată, de posibilitatea — reală — de a ne... muta mai aproape de Soare, de a ieși deasupra ecranului norilor, în Cosmos, unde să instalăm centrale electrice cu activitate non-stop, alimentate neconștient de energia astrului sistemului nostru planetar.

Iată, dar, noile date ale problemei. Ceea ce în urmă cu numai cîteva decenii părea o utopie, în viitor, un viitor probabil, destul de apropiat, va deveni o realitate o dată cu punerea la punct a navelor spațiale, capabile să transporte în spațiul cosmic diferite piese și instalații tehnice de dimensiuni mari. Astfel, vor fi construite, transportate și apoi montate în spațiu centrale electrice solare de mari dimensiuni a căror putere va fi, neîndoiel, foarte mare, ajungînd chiar la valori de zeci de mii de megawați. Față de centralele solare amplasate la suprafața Pămîntului, avantajul acestui tip de centrale va fi acela că ele vor fi orientate în permanență cu fața spre Soare. Astfel, cantitatea de energie obținută va fi constantă și nu va mai depinde de starea atmosferei. Dacă toate aceste cutezătoare proiecte privind centralele electrice ale viitorului vor fi realizate, se naste legitimă întrebare: Cum va ajunge la beneficiari energia obținută? Dosarele specialiștilor care prezintă în jurul anului 1990 va fi construită în spațiu prima centrală solară, conțin o ingenioasă rezolvare: energia captată va fi trimisă pe Pămînt sub forma unui fascicul foarte concentrat de microunde, care vor străbate atmosfera terestră cu foarte mici pierderi. Instalații speciale vor transforma din nou energia microundelor în energie electrică, aceasta fiind trimisă la consumatori prin intermediul unor cabluri criogenice îngropate în pămînt. Evident, aceasta va însemna crearea unei tehnologii de o factură cu totul nouă.

MIHAI VASILIU ■

Gîndește-te și vei fi sănătos!

Dacă suferim o depresiune nervoasă, devenim o pradă ușoară pentru răceală. Dacă stăm cu nervii înținși din cauza iminenței unui examen, nu e exclus să cădem la pat cu febră. Că singurătatea, stress-ul, tensiunea nervoasă sînt în stare să reducă forța sistemului de apărare a organismului se știa. Iată că acum acest fapt a fost dovedit de oamenii de știință americani care au găsit

acel fir roșu care leagă starea psihică de boală, care conectează sistemul nervos la sistemul imunitar. Această legătură este asigurată de o substanță numită „Interleukină unu”, mesager chimic deja notoriu ca promotor al febrei, acum interpretat al unui rol nou. Anunțînd descoperirea la cel de-al 18 Congres al Societății de neurologie de la Toronto, David Felten, neurobiolog la Universitatea din Rochester (New York), a arătat că rezultatele obținute aduc o lumină nouă asupra comunicațiilor ce se stabilesc între creier și aparatul imunitar, conferindu-le o bază biologică.

Interleukina unu are multe înfățișări. Apare, cum spuneam, în cursul unei gripe, producînd somnolență și febră. La început, creșterea febrei are o funcție specifică în acest gen de maladii pentru că răspunsul imunitar se produce mai bine la căldură, pînă cînd bacteriile sînt oprite. De aici și ilocul intervenției cu tratamente antipiretice (aspirine) care împiedică reacția febrilă. O altă funcțiune a acestei brave proteine care este Interleukina unu o constituie facilitarea proliferării celulelor care participă la sistemul biologic de apărare a organismului. Minunata substanță se găsește în celulele sistemului nervos central și periferic, în special în zona hipotalamusului, formațiune cerebrală care, la rîndul ei, reglementează transmisia de hormoni de la creier spre organele periferice, inclusiv către sistemul imunitar. Deci un neuromodulator care calibrează secrețiile hormonale în fața unei amenințări interne sau externe. Schema este următoarea: creierul expediază semnale spre căile hormonale care influențează atitudinea imunologică. Sistemul imunitar potențează, la rîndul său, prin înervarea limfocitelor, activitatea electrică a centrilor care conduc răspunsul defensiv.

Cercetători de la King's College School of Medicine (Londra) notau că femeile operate de cancer la sîn decise să lupte cu curaj împotriva maladiei au reușit să înlăture reparația răului, în comparație cu cele apatice sau resemnate care au fost necrutător lovite. Autoritatea revistă „New England Journal of Medicine” scria, lîchidînd cu superioritate afirmațiile americane, că „a considera boala un reflex direct al stării psihice e numai folclor”. Însă, la Congresul de la Toronto care a reunit 12.000 de cercetători, un ilustru om de știință, doctorul Vernon Mountcastle de la Johns Hopkins University a pus lucrurile la punct: „Mintea umană ca entitate distinctă, separată de creier nu există: e un artificiu creat de om cînd nu avea idee de complexitatea propriului creier”.

S-a născut o nouă disciplină căreia adepții i-au găsit un nume aproape imposibil: psihoneuroimunologia. Ei încearcă să repare o greșeală istorică — dacă pînă acum sistemul cardiovascular, cel nervos și cel imunitar au fost studiate independent, iată că a venit momentul unificării. În S.U.A. noul hibrid științific a găsit numeroși adepți nu numai în campusurile universitare ci și în rîndul nespecialiștilor. Au apărut cărți cu titluri elocvente de genul „Creierul vindecător”. După cum spunea dr. Borysenko, în două mii de cazuri de alergii, hipertensiune și astm au fost obținute succese indubitabile fără utilizarea medicamentelor sau procedurilor invazive. Numai prin educația minții și printr-o serie de exerciții fiziopsihologice.

IOAN ROȘCA ■

Într-unul din locurile cele mai pitorești ale planetei, printre ghetarii care revărsă în mare aisbergurile, în golfuri în care trăiesc colonii de animale marine, de vidre, foci, morse și nenumărate păsări, în strimtori prin care tranzitează în fiecare primăvară 150 milioane de somoni, în drumul lor către fluviul și în fiecare zi câte două milioane de barili de petrol, în cursa lor către stațiile de distribuție, în ziua de 24 martie a.c. începea o nouă catastrofă ecologică a timpurilor noastre: o navă uriașă, accidentată din neatenția celor care o dirijau, revărsă în apele oceanului o cantitate impresionantă de petrol. O uriașă pată neagră, ucigătoare care se lărgeste văzând cu ochii în direcția Pacificului. Cameramanii și jurnaliștii din întreaga lume urmăresc marsul morții către noi colonii de animale marine.

Infirmitari și voluntari, îmbrăcați în salopete galbene, de acum înnegrite de petrol, încearcă să salveze animalele muribunde pescuite și aduse la mal de diverse nave.

„Măncă, măncă ceva, trebuie să mănânci” se roagă o fată ținând o bucată de pește lângă botșorul mustăcios al „pacienței” care o privește obosită, închide ochii, mai freacă o dată și moare în tăcere. „A murit” suspină fata, înfășurând trupșorul murdar al vidrei într-o bucată de pânză. Cineva calculează: au murit până acum 3 780 vidre, 1 600 lișite, 1 000 rate sălbatice și o focă. Ființe omenesti: zero.

Zero. Niciodată în istoria omenirii nu s-au mobilizat atâtea oameni, atâtea milioane materiale și financiare, nu pentru a salva alți oameni ci pentru a proteja fauna marină: foci, lei de mare, somoni, morse, vidre, lișite și scoici. Statisticile spun că este cea mai gravă revărsare de petrol în mare din istoria americană, cea de a doua în istoria lumii după catastrofa navei „Amoco Cadiz” în zona Bretoniei acum circa zece ani. Dar dimensiunile statistice sînt un aspect secundar al acestei întâmplări. Ceea ce s-a întâmplat cu adevărat în Alaska, atunci cînd comandantul — aflat în stare de ebrietate — și-a dus nava către stîncile strimtorii și din petrolierul „Exxon Valdez” s-au revărsat, începînd din 24 martie la miezul nopții, 44 milioane litri de țitei, a fost o continuare a evenimentelor sau mai bine zis incidentelor, care nelineșesc în ultimul timp omenirea: restringerea pădurilor din Amazonia, catastrofa de la Cernobil, invazia de alge din Marea Adriatică, anhidrida carbonică, bioxidul, sulful, „găurile” în stratul de ozon.

Istoria catastrofei de la Valdez, și în general istoria exploatarea zăcămintelor de țitei din Alaska este semnificativă. Alaska a fost și mai este încă, ultima frontieră a Statelor Unite către gheturile vesnice, o zonă aproape nestrăbătută de piciorul omului, de cinci ori mai mare decît Italia, și locuită de mai puțin de șase sute de mii de persoane. Timp de mai multe decenii, după ce fusese cumpărată de la Rusia țaristă la prețul de numai șapte milioane de dolari, în 1867, Alaska a fost nu numai o sursă excepțională

de bogății minerale ci și una din puținele rezervații naturale încă nevătămate de imprudența sau lăcomia omului.

Echilibrul acestei zone a început să se clatine în anii '70 cînd embargo-ul arab asupra petrolului l-a convins pe americani să înceapă exploatarea zăcămintelor din nordul Alaskai. În 1974 începea construcția conductelor de petrol care transportă pe o distanță mai mare de o mie trei sute de kilometri, prin tundra înghețată de la Prudhoe Bay, prin fluviul, prin trecători de o mie cinci sute de metri, prin păduri și alte zone greu accesibile, două milioane și jumătate de barili de petrol, adică 346 milioane de litri pe zi, pînă la terminalul de la Valdez și la marile petroliere care-l așteaptă în port.

În prezent circa 80% din veniturile zonei Alaska provin din petrol și conducta de țitei a devenit aorta aprovizionării ener-

gicului băuturii, cu un procent de alcool în sine de patru ori mai ridicat decît limita admisă.

Cel de al treilea ofiter navigator nu era abilitat să dirijeze navele în acele ape periculoase, dar lucrul acesta nu era cunoscut de căpitan, care-l încredințase soarta petrolierului. Gheturile începuseră să se desprindă — mai devreme decît fusese prevăzut din ghetarul Columbia, care se termina tocmai în fiord și aisberguri înalte de patruzeci de metri obligau petrolierele să acosteze pe latura opusă, în apropierea stîncilor.

Aisberg, noapte, betia comandantului, ghinion, coincidență, și iată că un alt vas „nescufundabil”, ca Titanicul, cade victimă apelor oceanului, de această dată animalele și nu oamenii fiind cele care plătesc prețul inconștienței umane.

Acum, cînd „miracolul natural” al strimtorilor din zona

Mii de americani furioși își trimit prin poștă, la Exxon, cărțile lor de credit, minjite cu petrol, în semn de boicot și se jură că nu vor mai face nicio dată „plinul” cu benzina acestei companii. Dar prețurile cresc și consumul nu scade. „Vidrele și fociile nu mor degeaba. Mor că să cîștige mai mulți bani Shell BP și alții” — afirmă cu amărăciune jurnalistul Vittorio Zucconi.

La mijlocul lunii aprilie, deci după circa trei săptămîni de la incident — cînd se curătasera mai puțin de trei milioane de litri din petrolul vărsat, iar restul se scufunda, în mici cocoloase negre, către fundul fiordului, unde avea să se depoziteze, se calcula că „Exxon” împreună cu autoritățile publice și voluntarii particulari cheltuiseră, afirma un ziar din Anchorage, peste două sute de milioane de dolari. Deci petrolul recuperat costase vreo zece do-

zintă numai o picătură din consumul american de petrol, doar 1,5 la sută din producția zilnică din Alaska și numai 0,05 la sută din consumul global american de țitei. Și totuși la numai o săptămînă de la dezastru, prețul benzinei normale în stațiile de pe teritoriul Statelor Unite crescuse cu doi cenți, adică aproape cu zece la sută, cea mai consistentă majorare săptămînală de preț din istoria Statelor Unite, bazată exclusiv pe „psihologia catastrofei”.

Companiile petroliere, de la „Exxon”, proprietara navei și pînă la consociatele ei din consorțiul „Alyseka” al conductei, se apără cu disperare, gîndindu-se la sumele pe care vor trebui să le plătească pînă cînd, poate peste doi-trei ani, ultimele urme vizibile ale dezastrului vor fi dispărut.

Dacă America este țara „pieței libere”, tot ea este și paradisul proceselor civile, al plîngerilor, al pretențiilor de despăgubiri. La douăzeci de zile de la dezastru — scria jurnalistul Zucconi — existau deja 158 procese pentru daune împotriva companiei „Exxon”. În medie cite 8 pe zi, depuse la tribunalele din Anchorage sau New York, unde „Exxon” are sediul legal. Avocați de tot felul misună prin Anchorage, principalul oraș sau prin Juneau, capitala administrativă, în căutare de clienți, pe care să-i reprezinte în viitoarele bătălii contra companiei „Exxon”.

Sa vorbește de milioane și chiar miliarde de dolari. Responsabilitatea directă a companiei este limitată, conform legislației în vigoare în Alaska, la o sută de milioane de dolari, dar „socotela” finală, cînd vor fi evaluate toate daunele, nu se va situa sub un miliard de dolari, în nici un caz. „Exxon”, care este cea de a treia corporație în America în ce privește dimensiunile, are profituri trimestriale în valoare, tocmai, de un miliard de dolari.

Deja funcționarii ai companiei „Exxon”, într-un birou de la Valdez, semnează zilnic munti de securi. La usă, un sir nesfîrșit de pescari, crescători de animale, vinători, hotelieri, înarmați cu facturi vechi, declarații privind veniturile, rezervări turistice și comenzi anulate, așteaptă să fie despăgubiți. Funcționarii Exxon plătesc fără să crîncască, fără să pună ceva la îndoială. Cultivații de icre de heringi, cumpărate în mari cantități de către japonezi pentru „sushi”, înregistraseră în 1988 vânzări în valoare de 35 milioane de dolari și „Exxon” le plătește acum echivalentul pentru 1989, fără măcar să se întrebe dacă recolta anului acesta n-ar putea fi salvată.

Un hotelier arată o scrisoare prin care o agenție îl informează că cincizeci de turiști de la New York nu mai vin și funcționarul plătitor îl întreabă sec: „Cît ai pierdut?” și-i completează un cec.

Proprietarii hidroavioanelor se plîng că au fost nevoiți să înlocuiască gîlisoarele vătămate de petrolul din mare și funcționarul le completează și lor cite un cec.

Petrolul continuă să îmbogățească pe cite cineva, chiar și cînd se varsă în mare!

STEFAN UDRESCU

Dezastrul negru din Alaska

Un strigăt cu ecou pentru oamenii planetei: Aer!, aer!, aer!..

getice americane: aproape o treime din petrolul produs în S.U.A. provine de la terminalul construit în mica localitate în care în ultimele zile ale lunii martie malurile deveneau tot mai negre.

Cei trei asociați din „Alyseka” și mai ales „Exxon” uitașă repede de promisiunile lor privind măsurile de precauție. Doisprezece ani de pompare și de trafic naval fără incidente, făcuseră să rușinească instalațiile de intervenție și adormiseră vigilența controlului.

Exact ca la Cernobil sau la Three Mile Island, ca în catastrofele aeriene sau ca în cazul unui simplu accident casnic, și acest dezastru a fost determinat de o sumă de cauze mărunte, asociate între ele și agravate de nelipsita eroare omenască, după care nimic nu mai poate fi reparat. Radarul poliției de coastă, care ar fi trebuit să urmărească super-petrolierul pe timpul trecerii prin strimtori, era dezactivat din motive de economie. Comandantul navei, care mai traversase acest braț de mare de 65 ori și care-l stia pe dinafară, era însă sub in-

Prince Williams a fost vătămat pentru totdeauna, după două săptămîni de scandalosă ineficiență din partea companiei Exxon, președintele George Bush, a dispus ca armata americană să intervină în acțiunile de salvare ecologică.

Si tot acum, la Valdez, mica localitate cu 1 850 locuitori, sosește grăbiți avocații din California doritori să se înfrupte și ei din felia de aproape un miliard de dolari pe care Exxon și celelalte două consociate vor trebui să le alocate pentru repararea daunelor. Nava vătămată, golită de petrol a fost remorcată într-o dană și înconjurată de diguri plutitoare pentru a evita alte pierderi. Cameramanii fotografil și jurnaliștii îi confruntă statisticile privind animalele decedate și imaginile imortalizate. Circulă deja și anecdote cinice de genul „Cum mîncăm peștele în seara asta? Normal sau super?”. Comandantul navei „Exxon Valdez” este în așteptarea procesului iar petrolul a reînceput să circule prin aorta din Alaska și petrolierele să traverseze strimtoarea de la Prince Williams.

lari litru: a fost fără îndoială „plinul” cel mai costisitor din istoria omenirii.

Nimeni, nici „Exxon”, armatorul petrolierului, nici „Alyseka” consorțiul proprietar al conductei care duce petrolul de la Polul Nord la terminalul din fiordul de la Valdez, nici guvernatorul din Alaska și nici măcar Casa Albă n-ar putea ști încă, de pe acum, cite miliarde de dolari vor curge din imensa pată neagră revărsată din „Exxon Valdez”. Dar oricum nimeni nu se îndoiește că „factura finală” — fie ea de unul, două, trei, sau mai multe miliarde de dolari — va fi de fapt plătită din buzunarele consumatorilor care, pe întreg teritoriul american, pun benzina în motoarele autovehiculelor lor.

La numai citeva ore de la transmiterea stirii privind catastrofa „Exxon Valdez”, prețurile benzinei porneau să crească, în întreaga Americă, fără nici o bază economică reală. Cele patruzeci și patru de milioane de litri de petrol pierdut prin spărtura petrolierului sînt o tragedie pentru rezervația marină din Alaska dar repre-

menelor care ne-au adus la ceea ce vedem în jurul nostru, la dispunerea de forțe, de puteri și centre de putere economică pe suprafața globului terestru. Dezechilibrele și decalajele, asimetrile vizibile nu sînt doar nume în acest studiu științific, temeinic însoțit cu elementul statistic, de autorizată sorginte. Examinarea critică a acestora este urmată pas cu pas de victoriolarea teoriilor care de decenii și secole întregi caută să explice îmbogățirea unora pe spînzarea celorlalți apleind la considerente menite să dea dreptate celor dintii — fostele metropole — și să anihileze orice pretenții de schimbare celor de pe urmă.

În demersul său analitic, Constantin Boștină are în vedere punctul de vedere românesc, aprecierile și poziția partidului și statului nostru în ceea ce privește problemele economiei mondiale, necesitatea depășirii situației de criză existentă și, în mod firesc, instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

„Pămîntul nostru este o navă pe care omenirea de mîine se află de pe acum imbarcată, spre mai bine ori spre mai rău; să facem așa ca nava să nu se

sfarme!”. Citînd această aserțiune a unui savant francez, C. Boștină își asumă sarcina de a configura acele trasee prin spațiul problematic economic mondial de-a lungul cărora „nava” pe care stau alături bogății și mai puțin bogății — decalajul dintre cele mai dezvoltate țări și cele sărace era de 152 la 1 —, oameni și popoare neslăbite în convingerea lor că, ne subliniază autorul, sîntem într-un moment ce nu trebuie pierdut. Războiul ce trebuie dus împotriva sărăciei, împotriva marilor decalaje dintre statele lumii, nu este o acțiune care privește doar pe cei neavuți, pe dezmoșteniții soartei. Rezolvările în acest cîmp de forțe de extraordinară complexitate preîntîmpin acceptarea prealabilă a unui nou mod de abordare, a unei politici noi, pornindu-se de la interesele fundamentale ale tuturor popoarelor, de la imperativul asigurării dezvoltării armonioase a fiecărei națiuni, a economiei mondiale în ansamblul ei. Autorul insistă asupra importanței pe care o are în asigurarea mersului înainte al societății contemporane — prin înlăturarea inconvenientelor de tot felul sesizabile în alcătuirea

și funcționarea economiei mondiale, a efectelor nocive decurgînd din decalaje, disparități, din practici recrutate din alte vîrste ale istoriei — elaborarea și înfăptuirea unor strategii globale, definită în două componente distincte: națională și internațională. Se relevă astfel rolul important ce trebuie asumat de statele dezvoltate, alături de cele în curs de dezvoltare, în cadrul relațiilor bilaterale și multilaterale, direct sau în activitatea unor instituții sau organisme internaționale. Este pusă însă în relief prioritatea efortului propriu, creșterea însemnătății pericolelor ce privesc din umbră. Dimpotrivă, C. Boștină își face datoria să le semnaleze și să atragă atenția că instaurarea unei noi ordini economice internaționale nu trebuie rezumată la repararea greselilor trecutului. Trebuie mers înainte, conștienți că avem de realizat o plantație absentă din experiența de pînă acum a umanității, cu fructe egal accesibile tuturor. Dar nici nu lipsește încrederea nedisimulată în succesul unor soluții viabile, în condițiile în care se va produce democratizarea vieții internaționale, a relațiilor dintre state, respectarea

dreptului suveran al tuturor țărilor, indiferent de mărime, de forță economică sau militară, de sistemul social-politic cărui aparțin.

Și drumul cel mai lung începe cu primul pas, ne amintește autorul cărții. Schimbarea la față a situației economice mondiale, instaurarea unei noi ordini la scară planetară — iată un proces istoric ce are de străbătut atîta pași pînă la înfăptuirea deplină. În realizarea lui, ne relevă încrederea Constantin Boștină, au de jucat un rol însemnat opinia publică, forțele politice, democrație și progresiste de pretutindeni, oamenii de știință și cultură, reprezentanți de frunte ai tuturor națiunilor lumii. Este un postulat, încă unul, în favoarea ideii că timpul cînd marile frămîntări ale omenirii își căutau soluții în spatele ușilor închise ale cancelariilor diplomatice, în acțiuni de culise a trecut demult. Sîntem la ora noilor abordări în tot ceea ce ține de interesul nostru — iată motivul care vine și revine în paginile unei cărți de certă atracție pentru o categorie foarte largă de cititori.

NEAGU UDROIU

Economia mondială privită de aproape

Incitantă și foarte sistematică această carte semnată de Constantin Boștină avînd ca titlu „Prezent și perspectivă în economie mondială”, tipărită recent de Editura Științifică și Enciclopedică. Bine informat cu starea la zi a economiei lumii, autorul coboară ambițios în subteranele edificiului luat în studiu, convins că de acolo pot fi privite și identificate mai exact cauzele situației existente ca, pornind de aici, să-și poată construi esafodajul în favoarea schimbării, posibilă dar, înainte de orice, necesară, în beneficiul mersului înainte al omenirii.

Meritul lucrării, al autorului desigur, pornește de la modul în care concepe radiografia situațiilor de fapt, a structurilor existente, a proceselor și feno-

Ultimul episod la HANDBAL

Tot cu Steaua, în altă finală

Duminică după-amiază, la Minsk se va desfășura a doua manșă a finalei Cupei campionilor europeni la handbal masculin între echipa locală S.K.A. și Steaua București. Deși oarecum eclipsată de vinzoleala unei perioade fierbinți din fotbal, această întâlnire își are importanța ei, fiind o tentativă de cucerire a unui al treilea trofeu continental pentru handbalul nostru în acest sezon. După „Cupa cupelor” și „Cupa I.H.F.”, cucerite de fetele de la Bacău și Rimnicu Vilcea tot în fața unor echipe sovietice, am așteptat acum „Cupa campionilor”, pentru care steliștii luptă a patra oară în ultimii 21 de ani, în '68 și '77 chiar aducând-o la București.

„Avansul de șase goluri din prima manșă ar părea suficient pentru obținerea trofeului dacă n-am cunoaște forța echipei din Minsk, ni se confesa, calm și zimbitor ca întotdeauna, antrenorul Radu Voina. De aceea vom juca nu pentru a apăra acest avantaj, ci pentru a învinge, ca și cum ar fi primul meci al finalei. Băieții au dorința unui rezultat foarte bun, mai ales că toate cele nouă jocuri de până acum din Cupa campionilor le-am încheiat cu victorii. Sperăm să trecem cu bine și de al zecelea val, de la Minsk”.

Un revers al „grijilor” provocate de cealaltă finală, a fotbalistilor, a fost că handbaliștii au putut să se pregătească în liniște — adică au avut parte de ceea ce și doreau cel mai mult. După contribuția la succesul naționalei în Franța, după un campionat pe care, iarăși, se pare că-l vor câștiga (în ultima etapă, pe 27 mai, derby-ul Steaua—Dinamo), pentru handbaliștii de la Steaua finala C.C.E. reprezintă ultimul episod mai important al sezonului și poate chiar al anului (exceptând Super Cupa mondială de la Dortmund, din toamnă, unde va fi prezentă echipa națională). De aceea ar fi frumos — și le dorim — să aibă o vară plină și tihnită, luminată inclusiv de strălucirea celui trofeu pentru care astăzi se vor imbarca spre Minsk. Mult succes! (O. Știre)

Rugby

Lovitură de pedeapsă

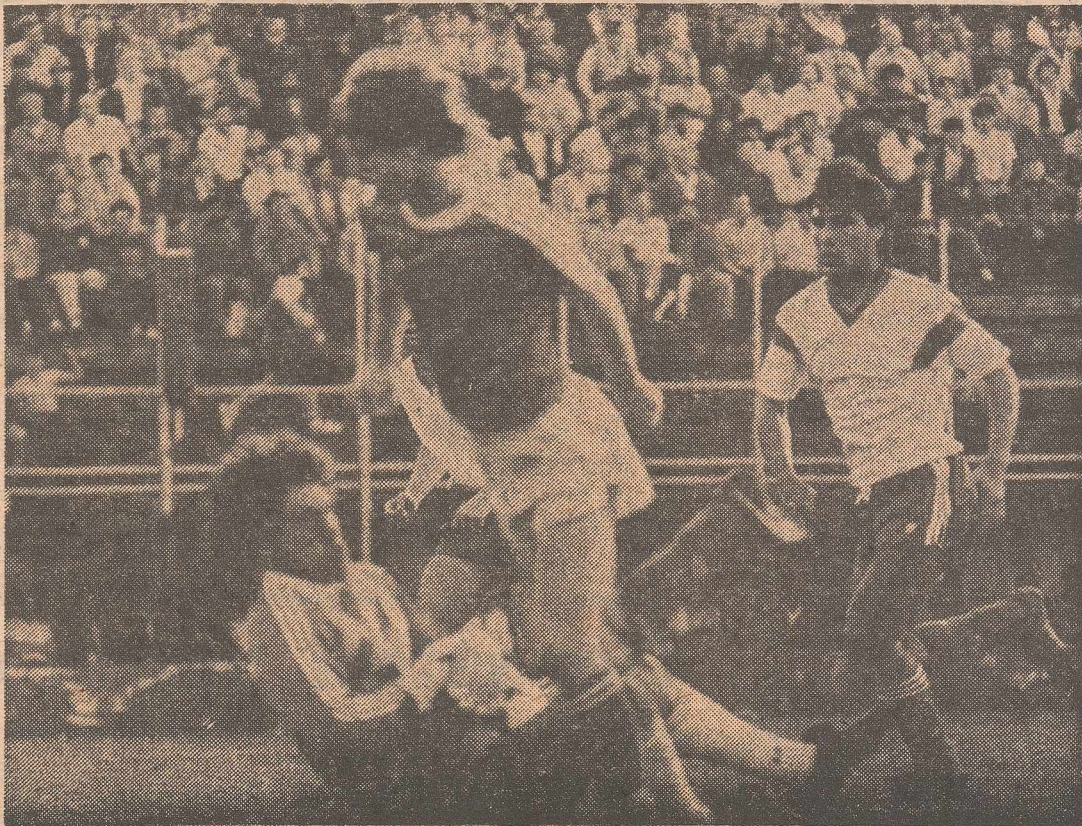
Severele înfringeri administrate de echipele Angliei (58—3 la seniori și 54—13 la tineret) au zdruncinat puternic rugby-ul nostru, stîrnind și niște semne de exclamare în lumea balonului oval. Pentru noi, valabile sînt însă nu semnele de mirare ci acelea de întrebare pe care le ridică aceste scoruri fără precedent pe propriul teren — „punctuație” de care am înțeles că sînt preocupați toți factorii cu atribuții în acest sport. (Preocuparea a mers pînă acolo încît s-a decis un iluzoriu control medical post-festum, mai precis — marți, de la care bineînțeles că nu s-a obținut nici-o concluzie demnă de luat în seamă).

Dintr-o discuție la rece cu antrenorul Theodor Rădulescu am dedus că rugbiștii noștri n-au reușit să iasă pînă la ora meciului dintr-o anume stare contradictorie: pe de o parte, teama de înfringere într-o partidă de mare orgoliu, pe de altă parte, concluzia amăgitorului silogism conform căruia dacă noi am învins Tara Gallor și Tara Gallor a învins Anglia...

Vizibilă și controlabilă este, oricum, căderea psihică de la 0—12, moment din care purtătorii frunzei de stejar au înțeles că țepii trandafirului sînt mult mai tari, neputînd fi stopați de nimic. Dar, cu toată evoluția de excepție a englezilor (apreciată ca atare și de oficialitățile care i-au însoțit și care nici nu sperau într-o victorie atît de categorică), este

de neînțeles delăsarea din joc a tricolorilor. O delăsare nesurmontată nici de armele tactice avute la dispoziție (cum au fost numeroasele lovituri directe prin care Ignat putea să dea un respiro echipei). Se pare că victoria de pe Arms Park a fost supralicitată în primul rînd de jucătorii înșiși, căderea — se știe — fiind cu atît mai dureroasă cu cît ești cocoșat mai sus pe craca lăzilor. Sau, cum spunea antrenorul Rădulescu, „n-avem rezistență psihică la ceea care contravine așteptărilor noastre”. De data asta „ne-a contravenit” jocul impecabil al englezilor — și rezultatul s-a văzut...

Fără a căuta scuze sau circumstanțe pentru aceste severe înfringeri, sperăm, totuși, că în analizele atît de răscăpat anunțate va fi loc pentru o comparație de ansamblu între starea rugby-ului din cele două țări. Asta pentru că, în sport, orice rezultat are, e-adevăr, și-o parte de hazard, dar mai are, în mod sigur, și-o bază obiectivă din care se naște și care-l determină. Deci nu de înfrîngere-ar fi vorba, ci de severitatea ei... Un punct de plecare spre obiectivitatea dorită în derularea acestor analize ar fi consensul asupra echipei care a intrat în teren — consens intervenit între toți cei care au rol de decizie în alcătuirea și pregătirea echipei naționale. Or, dacă s-a admis că cei 15 sînt cel mai bun, problema este să vedem ce i-a împiedicat (sau nu i-a stimulat) să se au-

Răduciolu țîșnește (aici, dintre trei adversari) spre o definitivă consacrare

Zvîcnirea tineretului

După frumoasa prestație prin victoria asupra echipei similare a Italiei în meciul de verificare de la Alba Iulia și după reculul din jocul oficial (0—1) cu reprezentativa Greciei, partida selecționatelor noastre de tineret din preliminariile C.E. în care a înțîlnit marți, 16 mai, echipa Bulgariei, se constituia într-un sever test, oaspeții noștri fiind liderii grupei (victorii, în cele trei jocuri susținute pînă acum, ultima cu 6—0 împotriva Danemarcei). Într-adevăr, înțîlnirea (disputată pe Stadionul „Giulești”, o excelentă gazdă în ce privește organizarea și care a atras — surpriză plăcută — în jur de 15.000 spectatori) poate și prin prezența în echipă a „opturului” rapidist Ilie Lucian? a purtat amprenta unui joc viu disputat, între două combatante

care nu s-au menajat deloc în lupta pentru rezultat. Oaspeții, dornici să nu piardă spre a-și asigura calificarea, s-au prezentat cu o echipă mai omogenă, urmare și a mai multor jocuri (oficiale și de pregătire) susținute în aceeași formulă de componenți acesteia. Pentru reprezentativa noastră, nu era vorba numai de revanșa celui 1—2 din jocul de la Sofia, ci și de a-și menține unele șanse de calificare. Într-o alcătuire mai eterogenă, cu jucători proveniți de la echipe cu stiluri diferite de joc, băieții noștri au reușit mai mult prin rezolvări individuale, cu inspirații de moment să creeze unele faze frumoase și astfel încă din startul partidei puteam înscrie în min. 2 (plonjon și șut frumos, cu capul, Negraiu) sau 5 (Răduciolu). A-

cesta din urmă avea să marcheze două minute mai tîrziu, iar în min. 13 conduceam cu 2—0 prin golul lui Lupescu (revenit de la Lotul A). Jocul e dirz, plăcut, riposta oaspeților vine în min. 25 cînd I. Slavcev stabilește scorul final de 2—1. Repriza a doua a menținut acest avantaj pe fondul unui pronunțat echilibru, chiar dacă noi am fi putut majora diferența prin Lupescu (în min. 34 și 74) sau prin Răduciolu (în min. 73 și 77), dar și oaspeții să egaleze prin Nankov (în min. 33) sau Petrov (în min. 35). O victorie meritată și aplaudată a formației noastre.

POMPILIU DUMITRESCU
Fotografie de ELENA GHERA

Civilizația sportului

Ce ne mai rămîne?

„Violența este un rău al societății noastre, un rău alături de care trăim zilnic fără să ne dăm seama pentru că într-adevăr nu-l sesizăm sau pentru că e mai comod așa”. Aceasta este concluzia la care a ajuns Sergio Neri, unul dintre cei mai vechi redactori ai ziarului „Corriere dello Sport”, în finalul unui pertinent articol despre violența de pe stadioane, scris cu intenția de a merge la rădăcina lucrurilor. „Ceea ce se întîmplă pe stadion — afirmă autorul — este doar ultimul act al unui exercițiu, în genere interpretat de cei tineri, de bande de huligani adesea spontan asociate, de tineri ce au adunat din altă parte motive de tensiune și instrumente cu care își etalează violența lor. E totuși mai ușor să ridici glasul cu un denunț care nu rezolvă problema dar care acoperă oala. Și astfel toți pot continua să-și vadă de treburile lor și nimeni nu se preocupă să cerceteze mai profund și să vadă. Ce anume s-a văd? Să vadă unde se naște violența tinerilor. Care sînt cauzele unui huliganism tot mai răspîndit mai ales în orașele mari, să vadă cît de mari sînt răspunderile celor ce influențează viața de fiecare zi a tinerilor pentru care, în general, sportul nu e un exercițiu de violență, ci o practică a unor foarte sănătoase idealuri. Poate ultimele cu puțință în societatea noastră. Se spune — continuă Sergio Neri — că violența tinerilor este un fel de forță de joc exprimată împotriva unei societăți care le interzice să se gîndească la un viitor. Asta e adevărat. Am construit o societate care neagă tinerilor chiar și posibilitatea și dreptul de a visa. Ni s-a părut semnificativ de dramatică fraza pe care o scriseră pe pancartele lor miile de tineri care acum citva timp au făcut o manifestație împotriva negustorilor de droguri. Spunea „Ajutați-ne să visăm!”. Iată ce lipsește tinerilor și iată de ce se manifestă în rîndul lor două reacții de tip diferit. Reacția celor slabi care constă în fuga spre drog și reacția multor altora care constă în fuga spre violență. Cu alte cuvinte, și spre partida de fotbal de duminică. Meciul de fotbal servește nu întîmplător pentru a denunța fenomenul, așa cum spuneam mai sus. Dar — încheie ziaristul italian — fenomenul trebuie analizat pînă la izvoare dacă vrem într-adevăr să-l rezolvăm ajutînd tineretul să crească într-o lume care să respecte cu mai multă rigoare și răspundere drepturile lor”.

Rămînînd în perimetrul sportului, să adăugăm că tot violență sînt și înșelătoriile la care mai asistăm sub formă de rezultate trucate (bravo federației noastre de handbal care a trecut la măsuri drastice în asemenea cazuri!), tot violență este și corupția jucătorilor și a arbitrilor, tot violență este și cursa furioasă în care unii se lasă țîrîți pentru a obține, cu orice preț, o victorie... fără glorie.

Dar violența grosolană, a obscenității, a prostului gust care apar de multe ori pe stadioane? La ce mai folosesc bunele propuneri și criticele aspre dacă, apoi, mulți dintre noi ne încredințăm unei forme de violență ca să ne impunem, ca să ajungem primii, indiferent de principiile pe care le călcăm? Ce ne mai rămîne?

CRISTIAN POPESCU

Time-out în campionatul de FOTBAL

Prima de sub linie

Psihologia primului nereușit la un concurs de admitere este una aparte. Primul de sub linie nu este învidiat de cei de dedesubt dar nici nu-i mai interesează pe cei de deasupra. Zvircolindu-se o vreme între ciuda pentru pușinul care i-a lipsit pentru a fi mai în față și satisfacția de a se afla totuși pe-acolo, primul de sub linie are starea confuză a celui despre care folclorul tuturor admiterilor spune, la fel de confuz, „că este „reușit fără loc”. Un amestec de speranță și înțelegere, de compasiune și mulțumire se află în acest „reușit fără loc”...

Prima de sub principala linie a clasamentului este, Sportul studențesc. Adică sînt cele patru, care nu mai intră în nici o discuție, după care urmează plutonul campionatului propriu-zis; pluton condus, iată, de echipa din Regie — prima în acest clasament parțial și reușită fără loc (în cupele europene). I-a fost suficient să aibă un punct mai mult decît meciurile jucate și-un gol în plus la

înscrie față de primite — și iată-o lidera unui campionat imaginat de 14 echipe.

Dincolo de orice speculații asupra clasamentului, poziția actuală a Sportului studențesc exprimă tăria de caracter a unei grupări sportive nu tocmai răsfățată pe parcursul luptei (ade-sea, împotriva), dar care a știut să se reconstruiască din mers, pe tăcute, cu ochii spre viitor și nu spre trecut, alcătuiindu-și o echipă din ce a mai rămas de pe la „masa zeilor”, cite-un Dobre, Olteanu, Stancu, Buferchi, chiar Sorin Răducanu, în mod sigur recrutul Stănicu, băieții tineri și modești în tăcerea lor, care s-au văzut în situația de-a reaprinde lumina falnicei Regii de-odinioară. Și-au reușit, în bună măsură, pentru că scintila a venit din aceeași sursă de înțelepciune și tenacitate, de seriozitate față de fotbal și dragoste față de club, adică de la aceiași oameni care se confundă cu viața ultimelor două decenii ale echipei din Regie, conferențiarul arhitect Barbu Emil

Popescu, profesorul Eugen Banciu, secondanți de la o vreme de mai tineri (dar „vechii” sportiști) Mircea Sandu, Paul Cazan și Nicolae Tănăsescu, precum și de aceiași sufletești de pe la Centrul universitar ori Complexul „Tei” de la T.M.U.C.B. ori Ministerul Educației și învățămîntului pentru care eclipsa și anonimatul echipei n-au presupus și îndepărtarea de ea.

Salutînd teșirea „la lumină” a Sportului studențesc, nu putem desprinde acest eveniment (nu-i așa?) de munca mai aplicată, mai realistă și mai serioasă a antrenorilor Ion V. Ionescu (la o primă experiență bucureșteană în vreo trei decenii de antrenorat) și Viorel Kraus (la o revenire, benefică pentru ambele părți, în anturajul din Regie).

Este imposibil de știut ce vor mai aduce etapele următoare, dar important pentru studenții bucureșteni este că, în acest time-out al campionatului, Sportul studențesc rămîne prima de sub linie, adică este, totuși, o frunză, o lideră de pluton căreia, așa cum se mai întîmplă în cursele cicliste, îi poate părea rău acum că n-a fost „atență” la evadarea celor din față...

OCTAVIAN ȘTIREANU

Tradiționalele turnee internaționale ale României au demarat sub semnul do. Aței acerbe a reprezentanților noștri de îndeplinire a unor norme pentru titluri internaționale: maestru internațional în disputa masculină și mare maestră în concurența feminină. Șansa de reușită a fost mult îngreunată de neonorarea, în ultimă clipă, a invitațiilor emise de F.R. Șah pentru oaspeți din străinătate, media Elo scăzând substanțial. Dacă înținirea feminină s-a făcut remarcată printr-o combativitate excesivă (lipsită chiar de obiectivitate), care-a dus, în mod firesc, la numeroase schimbări în clasament, confruntarea masculină s-a desfășurat în stil de tatonare, cu multe remize de salon. Din păcate, nici combativitatea exagerată, nici pacifismul nu reprezintă adevărata manieră de luptă pentru un țel propus, ambele conducând, în mod inevitabil, la ratări de la echilibrul partidei de șah și la abateri de la realismul și obiectivitatea înțelegerii duelului psihologic, fapte care dau mult de gîndit tehnicienilor în pregătirea viitoare a loturilor naționale în vederea competițiilor majore ale anului.

Un start bun, favorizat sensibil de șansă, a adus printre frunțile clasamentului pe Cristina Bădulescu-Foișor și Gabriela Stanciu, urmată de Gertrude Baumstark și Ketevan Kakhiani (U.R.S.S.), toate patru păstrînd șanse reale în obținerea punctajului necesar 10 p din 13 posibile l) normei de mare maestră. Cîștigînd duelul direct cu jucătoarea gruzină, Cristina a devenit lideră autoritară doar pentru „moment, deoarece o remiză „convenită cu Otilia Ganț, colega sa de club, n-a fost clipa prielnică refacerii de forte, ci, din contră, a abaterii de la vigilența de concurs. Abordînd cu prea mare siguranță și lipsă de obiectivitate următoarele două partide, C. Foișor s-a văzut nevoită să cedeze în poziții penibile în fața Eugeniei Ghindă și a Gabrielei Stanciu. Dorința exagerată de victorie a cauzat ratarea normei și de către Gabriela în confruntarea cu Kerstin

Kunze (R.D.G.) într-o poziție clasică jucînd total neinspirat.

Practicînd un stil de mare siguranță, bazat pe profunde cunoștințe teoretice, Gertrude Baumstark s-a impus prin calitatea partidelor jucate, maniera sa de joc amintînd excelențele prestații anterioare ale timișorencei în echipa națională în care a fost membră de bază la Olimpiada de la Medellin (1974),

Norme și coeficienți

unde România a împărțit supremația olimpică, locul I—II, cu echipa sovietică. Urmăriți cum jucătoarea noastră a dispus de sahista sovietică, Fliura Uskova (calificată în „interzonalele” din C.M.) în apărarea siciliană. Baumstark—Uskova : 1. e4 c5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 g6 4. 00 Ng7 5. c3 e5 ?! 6. d4 c:d4 7. c:d4 C:d4 8. C:d4 e:d4 9. e5 ! Db6 10. Ca3 Rf8 11. Nf4 Ce7 12. Df3 h6 13. Nc4 Dc6 14. Db3 g5 15. Nd2 N:e5 16. N:f7 b5 17. Nh5 ! Dd5 18. f4 ! Nd6 19. f:g5 Rg7 20. g:h6 T:h6 21. Tf7 ! Rh8 22. D:d5 și negrul a cedat. Un finis mai slab a pus-o pe G. Baumstark să-și apere cu succes, chiar pînă la ultima posibilitate, situația de concurs. Prin jocul împrejurărilor, în clasamentul final s-au conturat două învingătoare K. Kakhiani U.R.S.S. și G. Baumstark (cu Sonneborn inferior datorită singurei înfringeri suferite în concurs în fața gruzinei), care au

totalizat 9 puncte din 13 posibile. Au urmat Stanciu 8,5 p, Ganț și Foișor 8 p, Jagodzinska (Polonia) 7,5 p, Uskova (U.R.S.S.) 7 p, Mureșan 6,5 p, Kunze (R.D.G.) 6 p, Ghinda 5,5 p, Polihroniade 5 p, Frometa (Cuba) 4,5 p, Duminiță 3,5 p și Chmielova (Cehoslovacia) 3 p.

Turneul masculin a cunoscut două coordonate : jucătorul ceh Marek Vokac a preluat și menținut conducerea clasamentului pînă în finalul competiției. În timp ce mai toate partidele decise au fost legate de numele maestrului internațional Parik Ștefanov, complet debusolat în evoluția sa. Au abundat remizele (40 la număr) în fața partidelor decise (15), fiecare participant cîntînd parcă pe un punct sigur în duelul cu P. Ștefanov. Deși a avut serioase șanse de victorie, chiar și în fața cîștigătorului turneului, P. Ștefanov n-a știut să profite de acestea, ajungînd să dețină definitiv „lanterna roșie” a clasamentului. Complăcîndu-se în dueluri pacifiste, reprezentanții noștri au avut o singură reușită : realizarea celei de-a doua norme de maestru internațional de către Cătălin Navrotescu, Contrar stirilor comunicate de ziarul „Sportul” și celor lăseate, eventual, să se citească printre rînduri de revista „Săptămîna”, clasamentul final al turneului internațional al României, conform regulamentului F.I.D.E. (în ordinea coeficienților Sonneborn și a valorii superioare a titlurilor internaționale inferioare în cazuri de egalitate de puncte) trebuie citit astfel decit în ordine alfabetică... și, anume, astfel : 1. Marek Vokac (Cehoslovacia) 6,5 p, 2—5 (egalitate Sonneborn ca urmare a +1, = 9,—0) Cătălin Navrotescu (F.M., 2360), Miron Saer U.R.S.S.—F.M., 2460), Constantin Ionescu (I.M., 2485) și Valentin Stoica (I.M., 2440) — toți 5,5 p, 6. Beia Takács (I.M., 2510) tot 5,5 p Sonneborn inferior datorită +2, = 7,1), 7. Adrian Negulescu 5 p, 8—9. Thomas Luther (R.F.G.) și Sergiu Grünberg 4,5 p 10—11. Dragoș Dumitrache, Parik Ștefanov 3,5 p.

MARGARETA MUREȘAN

● În perspectiva plecării lui Marco Van Basten la CF Barcelona, A.C. Milan intenționează să-l transfere pe Gianluca Vialli, virful de atac al Sampdoriei și al reprezentativei italiene, jucătorul cel mai bine cotate la „bursa de valori” din calcio. Cel vizat, însă, nu pare grăbit să-și facă bagajele, declarînd că oricum nu va accepta o discuție pe această temă înaintea campionatului mondial de anul viitor. „Despărțirea de Sampdoria, de Genova, este foarte grea pentru mine, un îndrăgostit de mare și de pescuit”, a spus Vialli. ● Primele etape ale competiției ciclistice internaționale „Cursa Păcii” au fost marcate de o serie de busculade masive, provocate de rutieri mai puțin experimentați, busculade ce au provocat numai în primele două etape 17 abando-

Toată lumea face sport

nuri. Printre cei care au trebuit să renunțe prematur la cursă s-au aflat și cicliștii români Vasile Mitrache, liderul echipei noastre, și Cristian Neagoe, ambii cu fracturi la brațe, în timp ce Ludovic Covaci a avut noroc, cîzînd pe iarbă. ● Presedintele Federației internaționale de fotbal (F.I.F.A.), brazilianul Jean-Marie Faustin Godefroid Havelange, care și-a sărbătorit cu o săptămînă în urmă cea de-a 73-a aniversare, se află din nou în centrul polemicilor în propria-i țară, după ce antrenorul Tele Santana, acum la Flamengo, a afirmat : „Havelange se pricepe bine la afaceri, dar despre fotbal nu știe nimic !”,

● Scriam și altă dată că datorită diferenței de valoare dintre actualul campion mondial de box la toate categoriile, Mike Tyson, și prezumtivii săi adversari, un eventual meci al acestuia cu un pretendent a devenit o afacere nerentabilă, în urma dezinteresului spectatorilor și al sponsorilor. Numai că Donald Trump, magnatul care exploatează pumnii lui Tyson, nu poate rata o investiție, imagînd un original cuplaj : cine vrea să vadă, în iulie la Atlantic City, meciul Tyson — Williams, va trebui să cumpere un bilet care îi dă dreptul să asiste, cu o seară înainte, la un concert de muzică rock, cu participarea unor vedete internaționale. Sau mai degrabă, invers...

LUCIAN OPREA

Cronica șoselei

Inginerul era cunoscut pentru caracterul său integru, pentru modestia, echilibrul și calmul său chiar în cele mai dificile situații. Mai presus de toate oamenii apreciau însă la seful lor, înțelepciunea sa. Totul la el era firesc, omenesc, fără ostentație. Chiar și acum cînd se adresa celor ce răspundeau de coloane „Vreau să vă dau un caz de la noi de aici, o situație care arată ce valoare imensă are cunoașterea oamenilor cu care lucrăm, necazurile, bucuriile fiecăruia. Cînd Septimiu a fost trimis într-o cursă destul de depărtată, se știa că nevasta e pe cale să nască. Știti cit o iubeste pe Dana, ce emoționat, preocupat, chiar îngrijorat era în ultimul timp. Primul an de căsnicie, intîiul copil... Ei, înșisi, viitorii părinți, niște copii. El 21 și ea 19 ani. În plus nimeni apropiat să le dea o mină de ajutor. Măcar să te fi sfătuit cu mine. Găseam noi o slufie. Mai departe o să vă istorisească chiar el”. Cu o voce tristă, joasă, tinărul își povestește supliciul. „Din oră în oră opream și fugeam la telefon. Prima dată mi-a răspuns Dănuța. Se plîngea de dureri. Apoi soția mea n-a mai răspuns. M-am speriat. Am sunat o vecină. Mi-a comunicat soțul ei

că femeia o însoțește pe Dana la spital. N-avea nici o știre deocamdată, dar mi-a dat telefonul de la clinică. Conduceam mașina ca un automat, ca un robot prost dirijat, dereglat. Observam tirziu obstacolele, mă apropiam pericolos de vehiculele din față. Acceleram, acceleram mereu să ajung mai repede la alt telefon. Asta imi era unica dorință. Pe la două de abia am putut intra în legătură cu medicul. Vorbele nu i erau cituși de puțin încurajatoare. M-a cuprins din nou o spaimă cumplită. Doctorul a intuiit starea mea și, cu tact a încercat să mă liniștească, chiar să mă încurajeze. Era de așteptat o naștere grea, se iviseră complicații spunea el. Dispunerea fătului îi dădea probleme. M-a rugat să-l sun peste o oră. Am parcurs distanța pînă la orășelul următor într-o stare de surescitare cum nu mi-aflasem niciodată. Va reuși doctorul ? Șoseaua se golise la acea oră tirzie ceea ce nu mă împiedica să fac greșală după greșală. Fugeam ca un bezmetic. Apăsăm apoi ca un disperat pe frîne, reușind cu greu, să redresez în ultimele clipe mașina. Cum de nu m-am răsturnat rămîne un mister pentru mine. Cînd, în momentul coborîrii din cabină, instinctiv,

m-am uitat la ceas, am rămas înmărmurit. Făcusem 40 de km în jumătate de oră pe un drum plin de serpentine. Mi-a ieșit repede din mînte „performanța” mea. Vești, să aflu vești despre Dana, dorința asta imi sfredelea creierul. Medicul n-a putut veni la telefon. Operația

Cu gîndul acasă

se prelungea. Am izbucnit în plîns la telefon. Asistenta, o femeie mai în vîrstă s-a dovedit un suflet bun. „Lasă mamă, totul va fi bine, calmează-te”. Blindetă din vocea ei, car: mi-o amintea pe a mamei, mi-a dat un pic de curaj. Cînd am ajuns la destinație, oamenii de la depozit s-au mirat c-am ajuns extrem de devreme. I-am întrebat de un telefon. M-au condus la aparat. O voce obosită mă anunța că operația s-a terminat : copilul e bine, feliicitări, aveți un băiat, dar starea

soției dumentale rămîne critică. Facem totul s-o ajutăm și sperăm că totul va fi pînă la urmă bine. Fă cumva și vino direct la spital. Cuvintele doctorului ascundeau o situație gravă : probabil Dănuța dorește s-o mai găsească în viață. Singura soluție de întoarcere rămînea tot mașina. Pe la jumătatea drumului de înapoiere am dat din nou telefon la spital. Dănuța era la reanimare. Întoarcerea a fost un nou calvar. Oboseala își spunea cu duritate cuvîntul. Luasem în cabină un coleg, ce împlîtor se înapoia și el la bază. De citeva ori m-am pomennit că intervine rotînd volanul pentru a curma mersul haotic al mașinii. „Trezește-te băiete și oprește. Așa nu se mai poate continua. Murim amîndoi ca proștii !”. Am dat cu puțină apă pe față. Omul n-a reușit să mă convingă. Nu voiam să mă opresc pentru o scurtă hală. „Eu mă duc la gară, am nevas-tă, copii. Bea o gură de cafea din termosul meu. Te va înviora. Si... tîine-te tare”. Nu puteam deloc să mă concentrez asupra șoselei. O vedeam în fața ochilor mereu pe Dănuța cu obrazul ei de fetiță, cu năsucul în vînt și cositele bălaie. Îmi stăruia în minte rugămîntea ei

cînd ne despărțisem. „Nu mă lăsa prea mult singură, dragul meu”. „Noaptea aceea zbuciumată, neliniștea ce pu mă slăbise nici o clipă, echivala cu o săptămînă de muncă istovitoare. M-a doborît pînă la urmă. La curba ce cobora Dealul Morii, mașina nu mai era practic condusă. Camionul a trecut prin parapet și a luat-o la vale. Cînd a intrat violent în dimb, abia atunci m-am trezit înspăimîntat. Era tirziu să mai pot face ceva. Autovehiculul s-a dat peste cap. În cădere, l-am lovit pe puilul de cioban ce era cu oile la păscut. S-a ales cu picioarele fracturate. Mărfuri — deteriorate, mașina distrusă, băiețelul rănit grav. Voi răspunde, altfel nu se poate. Nu-i reprosez nimic sefului de coloană. A avut probleme cu cererile mari de transport. Dacă putea, sint convins că nu mă trimitea în cursă. Am în schimb doar o singură și imensă mulțumire. Că Dănuța a fost salvată și băiețelul e bine. Merg zilnic la spital. Mă rog de medici ca băiatul să nu rămînă cumva infirm. Ce vină are el că eu conduceam în starcă aceea vecină cu nebunia ?

VICTOR BEDA

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Parafrazîndu-l pe Caragiale am putea spune că a trecut „o săptămînă furtunoasă”. Dacă în intervalul precedent în ziua de 7 mai s-au consemnat recorduri de frig ale lunii ca urmare a pătrunderii deasupra teritoriului țării a unor mase de aer de origine arctică ; așa cum se aștepta „Sfîntii de Gheață” s-au dezmîntîț, în intervalul 11—14 mai mase de aer de proveniență nord-africană invadînd sud-estul Europei. În ziua de 14 mai pe Litoral la Constanța și Mangalia mercurul termometrelor a urcat pînă la 34°C, valori situate la numai 2—3°C de maximele absolute ale lui Florar pentru cele două localități. La o distanță ceva mai mare de coastă, pe aeroportul M. Kogălniceanu temperatura a urcat pînă la 35°C, valoare înregistrată și în Bărăgan la Slobozia-Mindra. Ridicate au fost și temperaturile în cursul nopții, la Adamclisi cu o mini-

IOSEFINA MIHĂ

mă de 21°C înregistrîndu-se sim-bătă spre duminică o noapte tropicală, situație rară în luna mai. În ultimele zile aerul tropical a fost și el dizlocat de mase de aer maritim polare de proveniență nord-atlantică și au apărut furtunile caracteristice sezonului. Descărcările electrice au fost frecvente în cea mai mare parte a țării, vîntul a prezentat intensificări indeosebi în Cimpia Română. Grindina a căzut pe alocuri în Muntenia, Maramureș, nordul Transilvaniei și al Moldovei. Din averse puternice de ploaie s-au acumulat în puncte izolate, pînă la 101 l/mp în județul Iași, 97 l/mp în Argeș, 83 l/mp în Covasna și 78 l/mp în Sălaj, în mai puțin de 24 de ore. La Aita Seacă pe 15 mai între orele 18 și 19 au căzut 76 l/mp.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL

18—24 mai

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii înregistrate în ultima sută de ani			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)		Maxime diurne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul
Cimpie	22÷26	10÷14	12÷18	34,3	Craiova 1937	-2,0
Deal și podis	19÷24	8÷13	16÷22	34,0	Iași 1907	-3,2
Depresiuni	18÷22	5÷9	18÷19	30,2	Miercurea Ciuc 1965	-4,4
W. Orne	4÷5	-2÷-1	24÷25	13,5	1977	-14,0
Litoral	20÷21	13÷14	6÷10	35,3	Constanța 1969	2,7
					Mangalia 1952	

De-a lungul anilor și în intervalul 18—24 mai consemnăm perioade deosebit de calde. În 1907 la Iași maxima diurnă a fost de 34,2°C, în 1937 la Craiova s-au înregistrat 34,3°, iar în 1965 chiar și în depresiuni maxime a depășit pragul unei zile tropicale (Miercurea Ciuc 30,2°C).

În luna mai instabilitatea atmosferică este foarte pronunțată. În literatura de specialitate găsim relatări despre ploaia torențială din 19—20 mai 1923, cînd în curs de 36 de ore au căzut la Iași peste 91 l/mp.

Dar semnificativ pentru acest interval sînt ploile care au căzut în luna mai 1970 care au determinat viituri ce au produs inundații de tip catastrofal. Precipitațiile abundente căzute în primele 4 luni ale anului au imbibat solul ridicînd apa freatică la suprafață, zăpada din munți se afla în plin proces rapid de topire, evaporatia a fost foarte redusă din cauza umidității mari din aer și a cerului noros. Iată ce ne relatează N. Topor în revista „Hidrotehnica” din 1970 : „Pe unii versanți cu pinze inclinate de ape subterane au apărut numeroase izvoare cu debit mare și care au lăsat impresia multor localnici că mai multă apă a ieșit din pămînt decît a căzut din aer. În asemenea con-

diții lungimea și înălțimea viiturilor pe marile riuri din Transilvania de nord a atins dimensiuni necunoscute în actualul secol. Aceste viituri care au determinat distrugerii mari prin inundațiile de tip catastrofal au parcurs nordul țării în 8 zile”. Ploile din 24 mai s-au transformat în muni în ninsoiri care au mărit stratul de zăpadă pînă la 110 cm grosime și cu troiene de 3 m. În lunile mai, iunie, iulie se pot crea condiții atmosferice care să dea cantități de apă cu mult mai mari decît cele înregistrate în anul 1970. Așa s-a întîmplat în cursul secolului trecut cînd scufundarea unei suprafețe împădurite în urma unor ploi mari, a dus la formarea Lacului Roșu de la poalele Suhardului.

Intervalul 18—24 mai va debuta cu zile de vară, calde și predominant frumoase, în care mercurul termometrelor va urca la orele amieii pînă la 22—32°C. În a doua parte a intervalului vremea va deveni instabilă, vor cădea ploi cu caracter de aversă, însoțite de descărcări electrice și de grindină, iar vîntul va prezenta intensificări ce local vor avea aspect de vijelie. Temperatura va scădea mai ales în nordul țării.

În dificila campanie pentru C. M. '90, fotbaliștii noștri au obținut o prețioasă victorie

ROMÂNIA — BULGARIA 1-0

Contopiți în bucuria reușitei Lăcătuș (care a centrat) și Gh. Popescu (care a marcat) au oferit o mostră de simplitate cu care trebuia jucat

Să nu faci din joc, o joacă!

O victorie la limită după o partidă palidă este tot ce-a rămas din după-amiaza de mai „oferită” miercuri de echipa națională. Echipă — e un fel de-a spune, pentru că, de fapt, în teren s-a prezentat o colecție de vedete, fiecare dornică să-și etaleze calitățile estetice și psiho-motorii într-un meci pe care nimeni nu l-au tratat la importanța și seriozitatea care se cuveneau. Individualismul excesiv al majorității jucătorilor noștri nu poate fi interpretat altfel decât ca o slabă aderență la ideea de a alcătui o echipă națională, demnă de acest nume, în care măcar colaborarea prin mijlocul cel mai elementar cu putință — pasa — să dea impresia unei dorințe comune de a întări prestigiul reprezentativei. Această indiferență, care se regăsește cel mai dureros acolo, jos, la firul ierbii, în prestația fiecărui jucător, nu poate fi, totuși, decât efectul transmis al unei stări de lucruri care situează echipa națională într-un anumit cadru de umbră. De pildă, pentru acest joc oficial stadionul-mamă din Ghencea n-a mai vibrat ca-n alte dăți, când se făceau excursii din țară, cu grupuri de suporteri dornici să fie alături de tricouri, să-i încurajeze, să le dea aripi și,

nu în ultimul rând, să le impune și impună respect față de modul în care se exprimă în teren. Reunind iubitori adevărați ai fotbalului, dar care nu întotdeauna sînt și cei mai înflăcărați suporteri, stadionul a fost bintuit de-astă dată de-o dulce acalmie, neavînd măcar nici trepidatia, nici populația din ziua anterioară, de la meciul echipelor de tineret! Simțind că nimeni alții ambianța generală și din teren, luînd și pulsul tribunelor cum numai ei știu, jucătorii s-au complăcut în a-și realiza fiecare numerele personale dictate de obișnuința cu mingea, gîndurile rămînîndu-le care încotro: steliștii la jocul de la Barcelona, probabil, dinamoviștii — la sfîrșitul unui sezon care nu mai are pentru ei nici-un gust.

Ceea ce le imputăm este această lipsă de aderență și de voință în a realiza o partidă care să le facă cinste. Nu este vorba de valoare (pentru că au), nici de absența vreunei partituri tactice (întrucît joacă de mai multă vreme în aceeași formulă și nu pretind a mai avea ceva de învățat), ci doar de elementara ambiție de a face treabă. De altfel, senzația de apatie a și fost sancționată de o trompetă din tribună, care suna din cînd în cînd „Deșteptarea”, în restul timpului delectînd spectatorii cu muzică de promenadă. O satiră mai severă ca acest gest spontan al trompetistului anonim nu credem să fi primit jucătorii noștri vreodată; numai să le pese de asta sau s-o înțeleagă.

E greu să găsim cuvinte elegante pentru a califica evoluția jucătorilor noștri — mai ales că nu știm cît le-ar mai fi de folos acum, după ce sezonul de primăvară al echipei naționale s-a încheiat. Dar i-am nedreptăți pe Iovan, Rednic și Bumbescu dacă n-am spune că prestațiile lor au avut ceva mai multă limpezime și bunăvoință Rotariu, cît a jucat fundaș stînga a părut debusolat, iar odată trecut la mijloc, s-a pierdut cu totul. Hagî s-a retras mai ales pe dreapta atacului nostru (întrînd — lucru nepermis la un jucător de valoare, pe nici-un stadion din lume — și-ntr-un dialog necivilizat cu tribuna!), fiind cam-

pionul unor driblinguri exasperante; Lăcătuș s-a înfipt în centru abandonînd „Jungul lui”, dar nu și adversarul direct, eu care s-a hărțuit atîta pînă a primit și un inutil cartonaș galben. Cămătaru a vrut dar n-a putut mai mult, ratînd cîteva situații imputabile și unui debutant, Sabău s-a cam molipsit de „sindromul Hagî” în materie de driblinguri, Mateuț acuză o evidentă descreștere a formei și dispoziției de joc, Gh. Popescu s-a împotmolit și el, invariabil, la capătul unor acțiuni individuale demne de-o continuare mai bună, iar Stelea, cu excepția a două bîlbe, poate să-și considere de bun augur debutul în națională. Ilie Dumitrescu, cerut în cor de tribunele-gazdă, n-a avut timp și spațiu de desfășurare, iar Klein n-a reușit în jumătatea de oră cît a jucat să treacă la învălurile și limpezimea de joc care l-au consacrat.

Aceasta este povestea unui joc care a dat senzația că nu se mai sfîrșea, întocmai unei astenii de primăvară care vine din te miri ce și ține te miri cît. Or, astențiile n-au cum să apară la cei foarte preocupați de treaba pe care o au de făcut — ceea ce n-a fost cazul jucătorilor noștri.

Marcînd un regres chiar și față de jocul de la Atena, evoluția echipei naționale în partidă cu Bulgaria trebuie predată în stagiile de pregătire ce vor mai urma drept contra-exemplu. (Am fi curiosi ce note și-ar da jucătorii înșiși după ce vor viziona, la rece, înregistrarea acestei partide de antologie în biografia lor de sportivi!). Și să sperăm că pentru vară se va găsi timp și spațiu ca la echipa națională să se lucreze mai mult, nemălaisînd totul, chiar așa, la bunul plac al cluburilor. Un calcul simplu ne îndeamnă să tragem de pe acum un semnal de alarmă: dacă vom pierde la danezi, aceștia vin la București cu șansa meciului egal. Un calcul ca un vis urît pe care ni-l putem alunga din minte numai vîzînd că naționala se bucură de sprîjinul și încrederea pe care, principal, le merită.

OCTAVIAN STIREANU
Fotografie de ELENA GHERA

Și acum, marea finală

Să credem în STEAUA noastră!

Totul a început, de data aceasta, la Praga, în septembrie anul trecut, cînd Steaua a surclasat echipa locală Sparta cu 5-1, eliminînd-o în cele din urmă cu scorul general de 7-3. Apoi, drumul triumfal al echipei militare în noua sa campanie europeană a continuat cu victoriile în dauna lui Spartak Moscova (3-0 la București și 2-1 la Moscova). În „cursa de primăvară”, după cum ne amintim cu toții, Steaua a întîlnit-o mai întîi pe I.F.K. Göteborg, pe care a eliminat-o, după cele două partide, cu 5-2, oferînd pe „Ghencea” un spectacol de mare clasă. Tot o astfel de reprezentare sportivă care a demonstrat nu numai forța fotbalistilor noștri, capacitatea lor de efort și de dăruire, dar și înalta lor măiestrie, s-a desfășurat și în compania echipei turce Galatasaray pe care a întrecut-o confortabil cu 4-0 la București și realizînd apoi un 1-1 la Izmir. Iar acum, cînd citiți aceste rînduri, gîndurile steliștilor, ale tuturor iubitorilor de fotbal din țara noastră se îndreaptă spre marea finală de la Barcelona, unde meciul dintre Steaua București și A.C. Milan va desemna pe cîștigătoarea C.C.E. Partida va avea loc miercuri, cu începerea de la ora 21.15 (ora Bucureștiului) și se va disputa pe stadionul Nou Camp (114 000 locuri numerotate din care s-au vîndut 100 000 din dorința organizatorilor de a asigura o ordine cît mai perfectă). Arbitrul întîlnirii va fi Karl Heinz

Trischler. Steliștii vor purta echipament de culoare albastră iar cei de la A.C. Milan echipament de culoare albă. Din informațiile pe care le-am primit de la cabinetul metodic al echipei militare, excelent documentat, așa cum se cuvine unui „team” care nu-și desfășoară activitatea la voia întîmplării, ci urmărind un riguros program de lucru, se pare că în tabăra adversă domnește circumspecția. Într-un număr din Corriere dello Sport se analizează situația lui Gullit care, după cum se știe, a fost supus unei operații de menisc. Unul dintre medicii care l-au consultat declară ritos că fotbalistul olandez va juca în finală. De altfel, acesta din urmă nici nu concepe o altă variantă: „Voi face o figură onorabilă, nu pot să nu joc — ar fi prima mea finală de cupă europeană din cariera mea. Și apoi, doar o victorie la Barcelona ar putea să mă facă să uit campionatul acesta plus accidentările pe care le-am suferit. Cum aș putea să mă gîndesc la o absență forțată?” Antrenorul Sacchi nu se arată însă prea îngrijorat de o eventuală absență a talentatului său jucător. „Elementul de neînlocuit la echipa mea este jocul. Dar imediat după aceea, vin marii jucători ai echipei. Și Gullit este unul dintre ei”.

A.C. Milan va sosi la Barcelona marți. Dumitru Dumitriu III o va vedea însă sîmbătă în jocul ei de acasă cu Cesena. În treacăt fie spus, toate cele opt jocuri ale lui

A.C. Milan din actuala ediție a C.C.E. au fost vizionate la video de elevii lui Anghel Iordănescu și analizate în cele mai înfime detalii.

De ieri, steliștii sînt în cantonament. La ora 11 au susținut un meci cu juniorii republicani. Azi și miine sînt programate antrenamente iar duminică vor disputa un meci-scoală. Ultimul lor antrenament din țară e programat pentru luni dimineață, plecarea la Barcelona fiind fixată pentru luni la ora 15, fiind așteptați la hotelul President. Un ultim antrenament va avea loc marți pe stadionul Nou Camp, la ora disputării meciului. Iar miercuri, în noaptea, se va desfășura ultimul act al acestei ediții palpitante din C.C.E. în care numele Stelei s-a impus și mai pregnant, a căpătat o și mai mare strălucire în lumea fotbalistică. Așa că indiferent care va fi rezultatul — noi sperăm din toată inima să ne fie favorabil — echipa militară merită să fie aplaudată pentru răsunătoarea sa performanță și merită, totodată, cele mai calde mulțumiri pentru satisfacțiile pe care ni le-a adus, ajungînd în finala celei mai prestigioase competiții de fotbal intercluburi într-o manieră entuziasmantă, oferînd adevărate lecții de fotbal care pot fi reținute de cea mai severă antologie a celui mai îndrăgît sport de pe planeta noastră!

Succes, Steaua!

GEORGE ARION

La închiderea ediției:

Danemarca — Grecia 7-1 (2-1)!

CLASAMENTUL GRUPEI I

1. ROMANIA	4	3	1	0	7-1	7
2. Danemarca	4	2	2	0	11-3	6
3. Grecia	4	0	2	2	2-11	2
4. Bulgaria	4	0	1	3	2-7	1

Ultimele jocuri:

11 octombrie: Danemarca — România

Bulgaria — Grecia

15 noiembrie: România — Danemarca

Grecia — Bulgaria

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, casuța poștală 3 312, cod 71 311. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, în weekend; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.